

INFORMACJA
PAŃSTWOWEGO POWIATOWEGO INSPEKTORA
SANITARNEGO
W JAWORZNIE

O STANIE BEZPIECZEŃSTWA MIASTA JAWORZNA
W 2024 ROKU

Zatwierdził:

PAŃSTWOWY POWIATOWY¹
INSPEKTOR SANITARNY
W JAWORZNIE
Bożena Wojcik

Szanowni Państwo

Państwowa Inspekcja Sanitarna została powołana, aby realizować zadania dotyczące zdrowia publicznego. Ich wykonywanie polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Działania edukacyjne i promocyjne wspierające wykształcenie nawyków dotyczących świadomych wyborów zdrowotnych wśród obywateli pozwalają na dłuższe zachowanie sprawności zarówno fizycznej, jak i umysłowej. W myśl zasady, że lepiej zapobiegać niż leczyć, Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje wiele programów edukacyjnych, z którymi możecie się Państwo zapoznać w niniejszym opracowaniu.

Przedstawiony dokument zawiera wiele ciekawych danych statystycznych wraz z omówieniem najistotniejszych zagadnień z zakresu działalności prowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaworznie w 2024 roku.

Spis treści

SEKCJA EPIDEMIOLOGII	7
I. Choroby zakaźne.....	7
II. Szczepienia ochronne	16
III. Higiena lecznictwa	19
1. Podmioty lecznicze stacjonarne	19
2. Podmioty lecznicze ambulatoryjne.....	23
IV. Zabiegi deratyzacyjne.....	25
SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ I ŚRODOWISKA.....	25
I. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej oraz środków transportu.	25
II. Interwencje	30
III. Wnioski oraz inne informacje obrazujące stan sanitarny nadzorowanego obszaru w zakresie Higieny Komunalnej	30
IV. Ocena jakości sanitarnej wody na nadzorowanym terenie.....	31
1. Nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....	31
2. Nadzór sanitarny nad jakością wody ciepłej.....	35
3. Nadzór sanitarny nad jakością wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli.....	36
4. Nadzór sanitarny nad jakością wody w pływalniach.	37
SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	38
I. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku i jakość zdrowotna środków spożywczych	38
1. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	38
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych.....	40
II. Ocena sposobu żywienia w zakładach zamkniętych żywienia zbiorowego	42
III. Ocena sposobu realizacji wymagań rozporządzenia „sklepikowego”	43
IV. Nadzór nad wyrobami mającymi kontakt z żywnością, kosmetykami*	44
V. Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej	44
VI. Działania ukierunkowane problemowo	45
VII. RASFF	48
VIII. Nadzór nad importem/eksportem	48
IX. Nadzór nad żywnością prozdrowotną włącznie z nadzorem nad sprzedażą internetową.....	48
X. Wnioski i interwencje.....	49
XI. Podsumowanie.....	50

SEKCJA HIGIENY PRACY	50
I. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	50
1. Narażenie zawodowe pracujących.....	51
II. Nadzór nad chemikaliami	54
III. Środki zastępcze, tzw. „nowe narkotyki”	56
IV. Choroby zawodowe	57
V. Podsumowanie	57
SEKCJA HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY	59
I. Stan sanitarno-higieniczny w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych oraz w placówkach wypoczynku dla dzieci i młodzieży	59
1. Stan sanitarny żłobków/klubów malucha	60
2. Stan sanitarny przedszkoli.....	60
3. Stan sanitarno-techniczny szkół.....	60
4. Nadzór nad placówkami z pobytem dziennym, wychowania pozaszkolnego i placówkami rekreacyjnymi.....	65
II. Podsumowanie i wnioski	65
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	65
PROMOCJA ZDROWIA	75
I. Zakres działań	75
II. Programy edukacyjne	75
1. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.....	75
2. Program edukacyjny „Ars, czyli jak dbać o miłość?”	75
3. Program profilaktyki WZW A, B i C „Podstępne WZW”	75
4. Program „Znamie! Znam je?”	76
5. Program „Wybierz Życie - Pierwszy Krok”	76
6. Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!”	77
7. Program edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie”	77
8. Program profilaktyczny „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	78
9. „Czyste Powietrze wokół nas”	78
10. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”	78
11. Program „Klub Zdrowego Przedszkolaka”	79
12. Profilaktyka palenia tytoniu, w tym Światowy Dzień Bez Tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia.....	79
13. Światowy Dzień Zdrowia – 7 kwietnia.....	80
14. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach.	80

15. Kampania #Safe2EatEu.....	80
16. Kampania #PlantHealth4Life.	81
17. Wojewódzka akcja „Nowe narkotyki – Nowe zagrożenia”	81
18. Wojewódzka akcja „Łap słońce z głową”.....	82
19. Wojewódzka akcja „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”.....	82
20. Wojewódzka kampania „Mamo, tato, pamiętajcie o moich szczepieniach”	83
21. Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego oraz zimowego.	83
22. Profilaktyka zatruć grzybami (bezpieczne grzybobranie).	84
23. Profilaktyka wad postawy ph. „Lekki tornister”	84
24. Akcja „Wybierz zdrowie”.....	84
25. Akcja edukacyjna „Profilaktyka wszawicy”.....	85
26. Kampania informacyjno – edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”.....	85
III. Podsumowanie.....	86

SEKCJA EPIDEMIOLOGII

Głównym kierunkiem działania Sekcji Epidemiologii było prowadzenie działalności przeciwepidemicznej oraz nadzór w zakresie zakażeń i chorób zakaźnych, w szczególności występujących ogniskowo, nadzór nad uodpornieniem populacji w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych, zapewnienie właściwych warunków przechowywania, przyjmowania, wydawania i transportu preparatów szczepionkowych.

I. Choroby zakaźne

W 2024 roku na terenie Jaworzna zarejestrowano ogółem 2619 zachorowań na choroby zakaźne, liczba ta jest o 92,6% mniejsza niż w roku ubiegłym. Tak gwałtowny spadek liczby chorych w porównaniu z rokiem poprzednim jest podyktowany faktem, że od 7 lipca 2023 roku Inspekcja Sanitarna rejestruje zachorowania na gripę wyłącznie potwierdzone laboratoryjnie – testem PCR lub testem antygenowym. W związku ze zmianą przepisów prawa, podmioty lecznicze zaprzestały przekazywania zakażeń do PIS w formie sprawozdania MZ-55, w których wykazywane były zachorowania jedynie na podstawie objawów klinicznych, bez obowiązku potwierdzenia laboratoryjnego. W związku z powyższym rzeczywista liczba zachorowań na gripę i zakażenia grypopodobne na terenie miasta jest wyższa, ale Inspekcja Sanitarna dysponuje jedynie częściowymi danymi w tym zakresie. Najwięcej przypadków w 2024 roku stanowiły zachorowania na gripę – 757 (29% ogółu zachorowań). W minionym roku, podobnie jak w 2023, zakażenia wirusem SARS-CoV-2, nie zdominowały sytuacji epidemiologicznej w mieście. Do końca 2024 roku na terenie nadzorowanym przez PPIS w Jaworznie odnotowano 687 przypadków zachorowań na COVID-19, co stanowi spadek o 37% w porównaniu z rokiem poprzednim. Choroby wieku dziecięcego (680 przypadków) w minionym roku stanowiły 26% ogółu zachorowań na choroby zakaźne na terenie nadzorowanym przez PPIS w Jaworznie. W tej grupie chorób największy odsetek stanowiła ospa wietrzna – 410 zgłoszeń (tj. 60% wszystkich zarejestrowanych chorób wieku dziecięcego). Na szczególną uwagę spośród chorób wieku dziecięcego zasługują w 2024 roku zachorowania na płonicę, których liczba kolejny rok z rzędu wskazuje tendencję wzrostową oraz zachorowania na krztusiec, którego odnotowano gwałtowny wzrost (o 89 przypadków) w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2024 roku 274 pacjentów, u których stwierdzono chorobę zakaźną wymagało hospitalizacji. Liczba hospitalizacji w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 18%. Największą grupę pacjentów hospitalizowanych (łącznie 120 osób, tj. 44%) stanowili chorzy z zakażeniami żołądkowo-jelitowymi o różnej etiologii (bakteryjnej, wirusowej, nieokreślonej). W roku 2024 obserwowano w dalszym ciągu tendencję spadkową jeśli chodzi o liczbę hospitalizacji osób zakażonych wirusem SARS-CoV-2. W porównaniu z rokiem 2023 zarejestrowano 47% spadek liczby hospitalizacji wśród chorych należących do tej grupy pacjentów. W 2024 roku zarejestrowano 3 przypadki zgonów z powodu choroby zakaźnej. Przyczynami zgonów były: gripa, gruźlica oraz zapalenie jelita cienkiego i grubego wywołane zakażeniem *Clostridium difficile*. Przeprowadzono 1981 wywiadów epidemiologicznych.

Mniej niż w 2023 roku. notowano przypadków: zakażeń SARS-CoV-2, ospy, bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile*, biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, róży, WZW B oraz WZW C.

Więcej niż w 2023 roku stwierdzono przypadków: krztusca, płonicy oraz gruźlicy.

Na podobnym poziomie jak w roku 2023 utrzymywała się liczba zachorowań na boreliozę, świnkę oraz neuroinfekcji, wirusowych zakażeń jelitowych i zatruc pokarmowych wywołanych przez *Salmonellę*.

Nie zarejestrowano przypadków: kiły, rzeżączki, lambliozy.

1. COVID-19

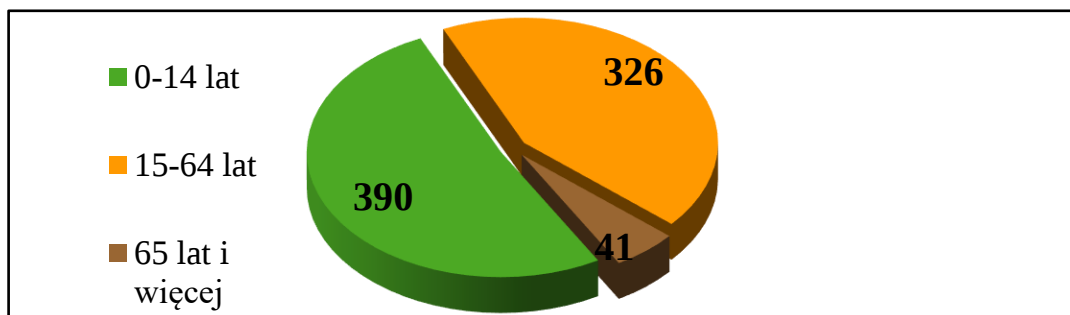
W minionym roku, na terenie nadzorowanym przez PPIS w Jaworznie sytuacja epidemiologiczna zakażeń spowodowanych wirusem SARS-CoV-2 była stabilna. W 2024 roku odnotowano 687 przypadków zakażeń, co stanowiło spadek o 37% w porównaniu z rokiem 2023. Wyraźnie dało się zaobserwować falę wzmożonych zachorowań, która na terenie Jaworzna rozpoczęła się w drugiej połowie sierpnia i trwała do października. Miesiące listopad i grudzień to sukcesywny spadek liczby zachorowań i wygaszanie fali. W czasie fali wzrostu liczby zachorowań zarejestrowano 477 przypadków, tj. 69% wszystkich zakażeń. Miesiącem o największej liczbie przypadków był wrzesień, kiedy to odnotowano 184 zakażenia. W miesiącach wiosennych nastąpiło niemal całkowite wyhamowanie zakażeń spowodowanych wirusem SARS-CoV-2, łącznie od marca do czerwca zarejestrowano jedynie 16 przypadków zachorowań. W związku z zakażeniem 21 pacjentów wymagało hospitalizacji, co stanowi 3% ogółu zachorowań. Wskaźnik zapadalności (na 100 tys. mieszkańców) dla Jaworzna wyniósł 829,06 i był wyższy niż dla Polski (735,07). Przebieg choroby w zdecydowanej większości przypadków był lekki lub średni. Najczęściej pacjenci manifestowali objawy grypopodobne (tj. gorączka, dreszcze, bóle mięśni, rozbicie, ogólne osłabienie, ból głowy, ból gardła) o lekkim lub średnim natężeniu. W 2024 roku nie odnotowano żadnego zgonu spowodowanego zakażeniem wirusem SARS-CoV-2. W 2024 roku nie rejestrowano na terenie Jaworzna zachorowań ogniskowych. W porównaniu z rokiem 2023 zachorowania na COVID-19 na terenie Jaworzna w roku 2024 miały łagodniejszy przebieg, o czym świadczą następujące dane:

- ✓ spadek liczby zakażeń o 37%;
- ✓ dalszy spadek liczby hospitalizacji;
- ✓ brak zgonów spowodowanych zakażeniem SARS-CoV-2;
- ✓ brak zakażeń ogniskowych.

Na dalszą stabilizację sytuacji epidemiologicznej zakażeń spowodowanych wirusem SARS-Cov-2 w 2024 roku miało przede wszystkim nabieranie przez społeczeństwo odporności populacyjnej związanej z powszechnym krążeniem wirusa w populacji oraz dużą liczbą ozdrowieńców.

1.1 Grypa – w 2024 do PPIS w Jaworznie wpłynęło 757 zgłoszeń zachorowań na gripę, potwierdzonych wynikiem testu antygenowego. W obecnym stanie prawnym PIS rejestruje jedynie zachorowania, w których objawy kliniczne zostały potwierdzone wynikiem testu antygenowego (lub testu PCR). 51,5%, tj. 390 przypadków zarejestrowanych w 2024 roku zachorowań dotyczyło dzieci do 14 roku życia. 56 chorych na gripę wymagało hospitalizacji, w związku z objawami ze strony układu oddechowego. 80% hospitalizacji wystąpiło u dzieci i młodzieży w grupie wiekowej do 14 roku życia. Hospitalizacje związane z zakażeniem wirusem grypy stanowiły 22% wszystkich hospitalizacji związanych z wystąpieniem zachorowań na choroby zakaźne. Biorąc pod uwagę sezonowy rozkład zachorowań da się wyraźnie zauważyć 2 szczyty zachorowań przypadające na miesiące zimowe. Pierwszy szczyt wystąpił na początku roku, w miesiącach styczeń-marzec, kiedy to odnotowano w sumie 337

przypadków zakażeń wirusem grypy. Stanowi to 44% ogółu zarejestrowanych zachorowań. Drugi znaczny wzrost liczby chorych przypadł na miesiąc grudzień, w którym wystąpiło 369 zachorowań, tj. 48% wszystkich przypadków grypy w 2024 roku. W pozostałych miesiącach roku rejestrowano pojedyncze zachorowania. Miesiącem, w którym do PPIS w Jaworznie nie wpłynęło żadne zgłoszenie zachorowania był kwiecień.

Wykres 1. Liczba zachorowań na gripę w Jaworznie w roku 2024 z podziałem na grupy wiekowe.

1.2 Choroby wieku dziecięcego

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna w minionym roku zdominowała liczbę zachorowań na choroby wieku dziecięcego, stanowiąc 60% ogółu zarejestrowanych przypadków. W 2024 roku zarejestrowano 410 zachorowań na ospę wietrzną. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba ta spadła o 15%. Wskaźnik zapadalności dla Jaworzna wyniósł 494,8 i był wyższy niż dla Polski (409,02). Rozkład zachorowań ze względu na płeć wyglądał następująco: 51,5% chorych (tj. 211 przypadków) stanowili mężczyźni, w 48,5% przypadkach (tj. 195 osób) zachorowania dotyczyły kobiet. Żadna z chorych osób nie wymagała hospitalizacji. Najliczniejszą grupę chorych stanowiły dzieci w grupie wiekowej do 14 roku życia, u których zarejestrowano 378 przypadków tj. 92% ogółu zachorowań na tę chorobę. Przypadki ospy były rejestrowane w ciągu całego roku, z wyraźnym spadkiem zachorowań w miesiącach letnich od czerwca do września, kiedy odnotowano jedynie 10% (tj. 41) wszystkich zachorowań. Miesiącami o największej liczbie zarejestrowanych przypadków były grudzień, listopad, styczeń i maj odpowiednio 87, 64, 47 oraz 40 zachorowań. Szczepienia nie miały wpływu na sytuację epidemiologiczną ospy w Jaworznie. Spośród ogółu chorych tylko 4 osoby były wcześniej szczepione p/ospie, trzy osoby przyjęły jedną dawkę szczepionki, a jedna była po dwóch dawkach. W Polsce dostępna jest szczepionka przeciw ospie wietrznej, zawiera ona żywy, lecz pozbawiony zjadliwości (atenuowany) szczep wirusa. Szczepieniem obowiązkowym objęte są dzieci do 12 roku życia ze wskazań medycznych i dzieci narażone na zakażenie ze względów środowiskowych (np. przebywające w domach dziecka lub uczęszczające do żłobków i klubów dziecięcych). Pozostałym dzieciom szczepienie jest zalecane, jednakże rodzice sporadycznie sięgają po ten rodzaj profilaktyki. W 2024 roku zaszczepiło się 211 osób.

Świnka

Zarejestrowano 9 przypadków zachorowań, stąd liczba chorych pozostała na identycznym poziomie jak w 2023 roku. Zachorowało 5 kobiet i 4 mężczyzn. Wskaźnik zapadalności wyniósł 10,86 i był ponad czterokrotnie wyższy niż dla Polski (2,48). Choroba przebiegała bez powikłań, chorzy nie wymagali hospitalizacji. Pojedyncze przypadki świnki rejestrowano w ciągu całego roku, w miesiącach od maja do lipca oraz w marcu, wrześniu i listopadzie zachorowań nie odnotowano. Zachorowania wystąpiły w różnych grupach wiekowych.

Najmłodsza chora osoba miała 2 lata, najstarsza 55. Ośmioro chorych było wcześniej szczepionych zgodnie z obowiązującym PSO. Po wprowadzeniu obowiązkowych szczepień ochronnych przeciw odrze, śwince i różyczce dla całej populacji, obserwuje się wyraźny spadek liczby przypadków (od 2006 roku), a sytuacja epidemiologiczna tej choroby jest stabilna.

Płonica

Rok 2024 był kolejnym, w którym utrzymywała się tendencja wzrostowa liczby zachorowań na płonicę. Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Jaworznie zarejestrowano 171 przypadków. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba ta wzrosła o 11%. Wskaźnik zapadalności dla Jaworzna wyniósł 206,36 i był wyższy niż dla Polski (129,09). Ze względu na płeć zachorowania rozłożyły się w następujący sposób: 52% chorych (tj. 89 przypadków) stanowili mężczyźni, w 48% (tj. 82 przypadki) zachorowania dotyczyły kobiet. Dwie osoby w związku z zachorowaniem były hospitalizowane. Najliczniejszą grupę chorych stanowiły dzieci przedszkolne i wczesnoszkolne, w przedziale wiekowym od 3 do 8 lat (ponad 62% ogółu zachorowań). Osoby dorosłe chorowały sporadycznie - w ubiegłym roku zarejestrowano 7 takich przypadków. Zachorowania na płonicę rejestrowano w ciągu całego roku. Wyraźny wzrost ilości chorych wystąpił w sezonie zimowo - wiosennym od stycznia do kwietnia, kiedy to wystąpiło 82% wszystkich zachorowań, tj. 141 przypadków. Miesiącem o największej liczbie zarejestrowanych chorych był styczeń. W pozostałej części roku (od maja do grudnia) notowane były pojedyncze przypadki zachorowań. Należy zwrócić uwagę, iż w przypadku płonicy, nie jest możliwe nabycie odporności dzięki szczepieniom. U noworodków istnieje odporność bierna, uzyskana od matki, która ustępuje pod koniec pierwszego roku życia. Odporność czynną nabywa się wraz z wiekiem poprzez częste ekspozycje na zakażenie. Na uwagę zasługuje fakt, że dalszy wzrost liczby zachorowań na zakażenia paciorkowcowe (w tym na płonicę) jest obserwowany nie tylko w Polsce, ale również w wielu innych krajach Europy, w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie. Taka sytuacja jest jedną z konsekwencji pandemii COVID-19. W czasie największego zagrożenia epidemicznego społeczeństwo wykazywało wzmożoną dbałość o higienę, stosowanie preparatów dezynfekcyjnych do rąk, ograniczenie kontaktów międzyludzkich, zachowanie dystansu społecznego, stosowanie maseczek. Te wszystkie działania ograniczyły nie tylko zakażenia wirusem SARS-CoV-2, ale także wpłynęły na obniżenie transmisji wielu innych patogenów, w tym paciorkowców gr. A, które są przyczyną zachorowania na płonicę. Po drugie większa część populacji przechorowała COVID-19 w mniej lub bardziej objawowy sposób, a skutkiem tego jest osłabienie układu immunologicznego, co z kolei zwiększa podatność na różne zachorowania.

Krztusiec

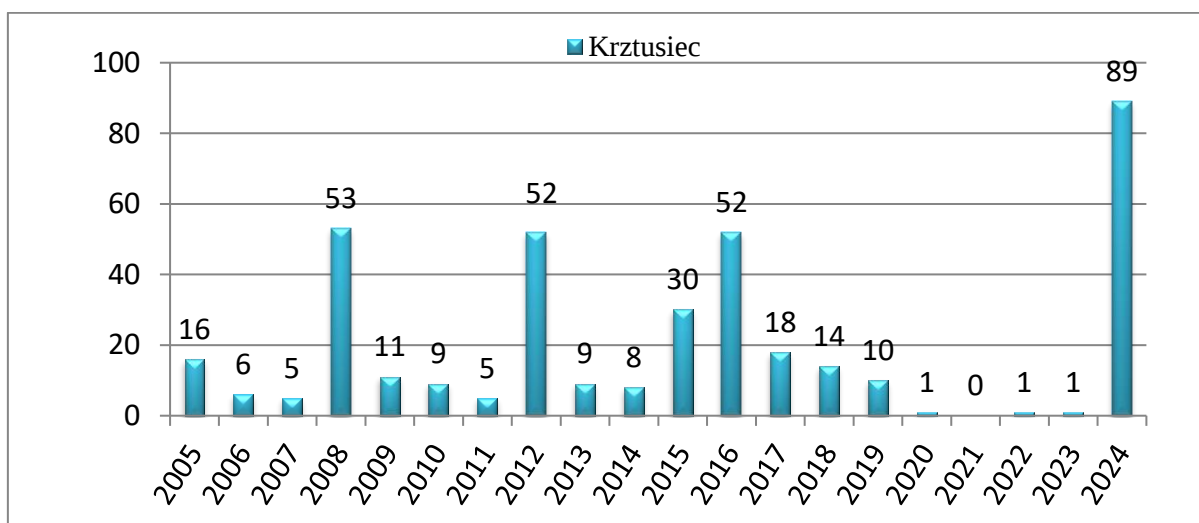
Odnotowano 89 przypadków zachorowań. W porównaniu z rokiem poprzednim jest to bardzo znaczący wzrost zachorowań – o 88 przypadków. Wskaźnik zapadalności dla Jaworzna wyniósł 107,40 i był wyższy niż dla Polski (86,33). Częściej chorowały kobiety – 55% ogółu zachorowań. 17 chorych wymagało hospitalizacji. Najwięcej przypadków wymagających leczenia szpitalnego – 10 dotyczyło dzieci do 4 roku życia oraz młodszych nastolatków, w przedziale wiekowym 10 -14 lat, gdzie leczenie szpitalne zastosowano u 6 dzieci. Zachorowania rejestrowano w ciągu całego roku. Jednak w rozkładzie zachorowań da się zauważyć sezonowość. Najwięcej przypadków – 80,9% (tj. 72) wystąpiło w miesiącach od kwietnia do października. Po przeprowadzeniu dochodzeń epidemiologicznych zachorowania na krztusiec są wykazywane w sprawozdaniach Mz-56. W zależności od rodzaju spełnionych

przez osobę chorą kryteriów (zgodnych z „Definicjami przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego” opracowanymi przez NIZP-PZH) krztusiec można wykazać jako: przypadek potwierdzony, możliwy i prawdopodobny.

- ✓ krztusiec potwierdzony – wykazano 44 zachorowania, które spełniły kryteria kliniczne oraz laboratoryjne,
- ✓ krztusiec możliwy – wykazano 37 przypadków, które spełniły kryteria kliniczne bez potwierdzenia laboratoryjnego,
- ✓ krztusiec prawdopodobny – wykazano 8 przypadków spełniających kryteria kliniczne i epidemiologiczne (zachorowania ogniskowe).

W minionym roku oprócz zachorowań sporadycznych, odnotowano 6 ognisk domowych, dwu- lub trzyosobowych, gdzie zachorowanie wystąpiło u rodzeństwa lub u rodziców i dzieci. Nie odnotowano ognisk zachorowań na krztusiec w instytucjach. Na obecną sytuację epidemiologiczną krztuśca ma wpływ wiele czynników. Wśród najbardziej prawdopodobnych przyczyn wzrostu zachorowań należy wymienić:

- ✓ spadek akceptacji dla szczepień, a w związku z tym zmniejszenie stanu zaszczepienia populacji przeciw krztuścowi. Dane z 2023 roku pokazują, że stan zaszczepienia dzieci w 3 roku życia na terenie Jaworzna, które zostały zaszczepione w schemacie podstawowym (4 dawki szczepionki ze składnikiem krztuśca) jest na poziomie 82%. Jest to poziom niewystarczający do wytworzenia się skutecznej odporności zbiorowiskowej.
- ✓ wygasanie odporności w wyniku upływu lat od szczepień podstawowych realizowanych w dzieciństwie i podania ostatniej dawki przypominającej szczepionki w kolejnych latach. Ostatnia dawka szczepienia przeciw krztuścowi w ramach obowiązkowego kalendarza szczepień jest podawana osobom w 14 r.ż. Potem kolejne dawki przypominające szczepionek ze składnikiem krztuśca to już szczepienia zalecane, a zatem mniej popularne.
- ✓ cykliczność występowania epidemicznych zachorowań na krztusiec, występujących co 3 – 5 lat. Zjawisko to obserwujemy w wielu krajach. Według danych retrospektywnych cykliczny wzrost zachorowań na krztusiec może przypadać właśnie w tym roku.

Wykres 2. Liczba przypadków krztuśca w latach 2005 - 2024 w Jaworznie

1.3 RSV

Zakażenia spowodowane wirusem syncytialnym RSV podlegają obowiązkowi zgłaszania do PIS od 2023 roku. W 2024 do PPIS w Jaworznie wpłynęło 97 zgłoszeń zakażeń wywołanych wirusem RSV. W porównaniu z rokiem poprzednim jest to siedmiokrotny wzrost liczby zachorowań. Wskaźnik zapadalności dla Jaworzna wyniósł 117,06 i był wyższy niż dla Polski (110,83). Częściej chorowały kobiety – 55% ogółu zachorowań. Zachorowania występowały w różnych grupach wiekowych, jednak najliczniejszą grupę chorych – 51 osób (tj. 52%) stanowiły dzieci do 2 roku życia. W związku z wystąpieniem zakażenia 38 chorych (tj. 39%) było hospitalizowanych. Najwięcej hospitalizacji – 34 dotyczyło dzieci do 2 roku życia. Zachorowania wywołane wirusem RSV wykazują sezonowość, szczyt zachorowań w 2024 roku przypadł na miesiące zimowe – styczeń i luty, kiedy to zarejestrowano 84% (tj. 82 zakażenia) wszystkich przypadków. W miesiącach od maja do sierpnia oraz w październiku nie odnotowano zakażeń. W pozostałych miesiącach roku wystąpiły pojedyncze zachorowania.

1.4 Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W 2024 roku zarejestrowano 230 zatruc i zakażeń pokarmowych, o 15% (tj. o 41 przypadków) mniej niż w roku poprzednim. 52,2% chorych było hospitalizowanych w związku z zakażeniem. Biegunki i wirusowe zakażenia jelitowe cały czas stanowią istotną przyczynę chorobowości u dzieci do lat dwóch, 23,5% wszystkich zarejestrowanych przypadków dotyczyło tej grupy wiekowej. Do zachorowań u dzieci dochodziło wyłącznie w środowisku domowym. Ze względu na czynnik etiologiczny rozkład częstości występowania zatruc i zakażeń pokarmowych przedstawiał się następująco:

- 47,3% czynnik etiologiczny nie został ustalony i zachorowania te zostały zaklasyfikowane jako bliżej nieokreślone (BNO) o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu,
- 28,7% stanowiły zakażenia bakteryjne,
- 24% przypadków czynnikiem etiologicznym okazały się wirusy.

1.4.1 Biegunki i zapalenia żołądkowo – jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W 2024 roku zarejestrowano 109 biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, jest to spadek o 12 przypadków w porównaniu z rokiem 2023. Wskaźnik zapadalności wyniósł 131,54 i był niższy niż dla Polski (164,02). 36,7% chorych tj. w 40 przypadkach zachorowań, pacjenci wymagali hospitalizacji.

Biegunki u dzieci do lat 2 – liczba zachorowań była niższa niż w roku ubiegłym, odnotowano 19 przypadków (o 3 mniej niż w 2023 roku) z czego 11 pacjentów wymagało hospitalizacji. Częściej do zakażenia dochodziło u chłopców, którzy stanowili 58% wszystkich chorych tj. 11 osób. W 42% przypadków zachorowań (tj. u 8 pacjentów) przeprowadzono diagnostykę laboratoryjną w kierunku obecności biologicznych czynników chorobotwórczych: bakterii i/lub wirusów, która nie określiła co było czynnikiem etiologicznym zachorowania.

Biegunki u osób powyżej 2 lat - 90 zachorowań z czego 29 pacjentów (32,2%) wymagało hospitalizacji. Liczba zachorowań była niższa niż w roku 2023 o 9 przypadków. Rozkład zachorowań ze względu na płeć rozkładał się niemalże równomiernie: zachorowało 46 kobiet i 44 mężczyzn. Zachorowania występowały w ciągu całego roku.

1.4.2 Zakażenia o etiologii wirusowej

W 2024 roku zarejestrowano 55 przypadków zachorowań i liczba ta pozostała na podobnym poziomie jak w roku 2023. 54 pacjentów było hospitalizowanych w związku z zachorowaniem.

62% ogółu zakażonych stanowiły dzieci do lat 2. Wskaźnik zapadalności dla zakażeń o etiologii wirusowej wyniósł 66,37 i był niższy niż dla Polski (111,01). Czynnikiem etiologicznym w 28 przypadkach zachorowań były norowirusy, 17 zachorowań wywołały rotawirusy, a w 10 przypadkach czynnikiem zakażenia okazał się adenowirus. U małych dzieci w przebiegu choroby na ogół występują wymioty i biegunka, co może w krótkim czasie prowadzić do odwodnienia. Ze względu na płeć rozkład zachorowań przedstawiał się następująco: zachorowało 29 (tj. 53%) mężczyzn i 26 kobiet. Zdecydowana większość zakażeń (89%) wystąpiła u dzieci w przedziale wiekowym od 0 do 6 lat, starsze dzieci stanowią 11% ogółu zachorowań, nie odnotowano zachorowań wśród osób dorosłych. Pojedyncze zakażenia wirusowe rejestrowano w ciągu całego roku, nie zaobserwowano sezonowego rozkładu zachorowań.

1.4.3 Zakażenia o etiologii bakteryjnej

W 2024 roku zarejestrowano 66 zatruc i zakażeń jelitowych o etiologii bakteryjnej, to o 32% mniej niż w roku ubiegłym. Czynnikiem etiologicznym w większości przypadków tj. w 86% zachorowań było *Clostridioides difficile*, a w 14% *Salmonella*.

Zakażenia *Clostridioides difficile* – w roku 2024 zarejestrowano 57 przypadków zachorowań, to 30% spadek liczby tych zakażeń w porównaniu z rokiem ubiegłym. Wskaźnik zapadalności wyniósł 68,78 i był o 13,68 wyższy niż dla Polski. Ze względu na płeć rozkład zachorowań przedstawiał się następująco: 33 zakażenia wystąpiły u kobiet, 24 zarejestrowane przypadki wystąpiły u mężczyzn. Zachorowania rejestrowano w ciągu całego roku, miesiącami o największej liczbie zarejestrowanych przypadków były: luty, marzec i maj. We wszystkich przypadkach do zachorowania dochodzi w związku z wydłużonym okresem hospitalizacji i stosowaniem u pacjentów długotrwałej antybiotykoterapii. Wzrost liczby przypadków zakażeń jelitowych wywołanych *C. difficile* w ostatnich dwóch latach związany był z występowaniem zakażeń spowodowanych wirusem SARS-CoV-2, a co za tym idzie koniecznością dłuższej hospitalizacji, szczególnie osób starszych i obciążonych chorobami współistniejącymi. W związku z ustabilizowaniem się sytuacji epidemiologicznej w zakresie zakażeń spowodowanych wirusem SARS-CoV-2, obserwuje się również stopniowy spadek zakażeń jelitowych spowodowanych *C.difficile*. Chorowały niemal wyłącznie osoby dorosłe, najwięcej zakażeń odnotowano wśród seniorów powyżej 65 roku życia. Ta grupa chorych stanowiła 77% wszystkich zarejestrowanych przypadków. Odnotowano również jedno zakażenie u dziecka. Wystąpił jeden zgon, w którym jedną z przyczyn było zakażenie *C. difficile*. Obok zachorowań spontanicznych, wystąpiło jedno ognisko zakażenia *C.difficile* w Zakładzie Pielęgnacyjno – Opiekuńczym. Łącznie w ognisku objawy zakażenia wystąpiły u 6 pacjentów, zachorowań wśród personelu nie odnotowano.

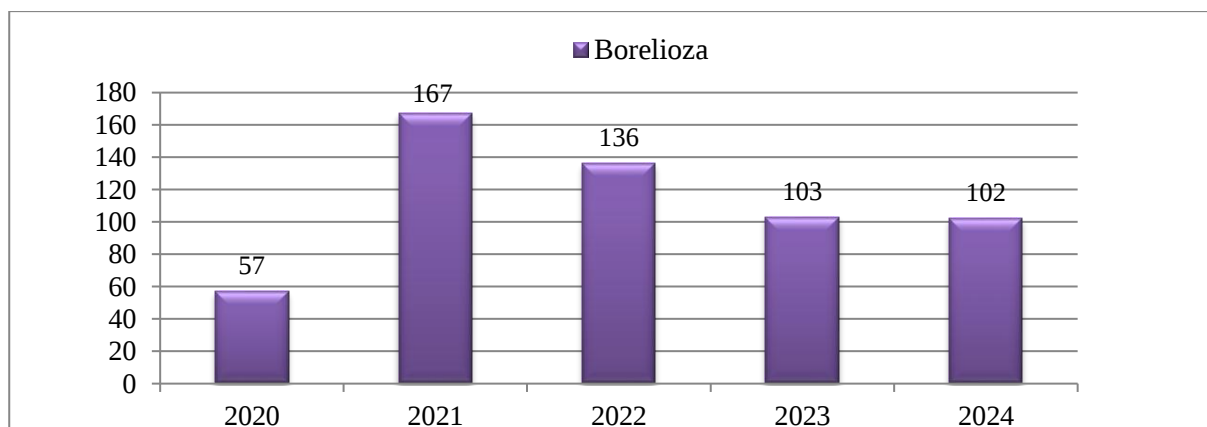
Zatrucia pokarmowe *Salmonella* – w roku 2024 zarejestrowano 9 zatruc pokarmowych, w których czynnikiem etiologicznym była *Salmonella*, to spadek liczby zachorowań w porównaniu z rokiem poprzednim o 2 przypadki. 6 chorych w związku z zakażeniem wymagało hospitalizacji. Wskaźnik zapadalności wyniósł 10,86 i był o 12,42 mniejszy niż dla Polski. Ze względu na płeć rozkład zachorowań przedstawiał się następująco: 5 zgłoszeń dotyczyło kobiet, 4 zarejestrowanych przypadki wystąpiły u mężczyzn. Większość chorych stanowiły dzieci w przedziale wiekowym od 2 do 7 lat, zachorowała tylko jedna osoba dorosła. Pojedyncze zachorowania rejestrowano w ciągu całego roku. Wszystkie zachorowania były sporadyczne, nie rejestrowano zatruc o charakterze ogniskowym.

1.5. Zatrucia środkami zastępczymi

Realizując zadania w celu ochrony zdrowia ludzkiego, w tym zagrożenia zdrowia publicznego stwarzanego przez środki zastępcze tzw. „dopalacze” prowadzono monitoring tych zatruć. W 2024 roku do PPIS w Jaworznie nie wpłynęło żadne zgłoszenie przypadku zatrucia/podejrzenia zatrucia wywołanego użyciem środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej. Wpłynęło natomiast zgłoszenie zatrucia Fentanylem (Fyl), u dziecka hospitalizowanego w Oddziale Psychiatrycznym dla Dzieci i Młodzieży Szpitala Neuropsychiatrycznego w Lublińcu. Zgłoszenie zostało zarejestrowane w Systemie SMIOD.

1.6. Borelioza

Liczba Przypadków zgłoszonych do PPIS w Jaworznie w 2024 roku wyniosła 102 i była o jeden przypadek mniejsza niż w roku 2023. Według płci zachorowania rozłożyły się w następujący sposób – w 68% przypadkach choroba wystąpiła u kobiet, 32% ogółu zachorowań dotyczyło mężczyzn. Wskaźnik zapadalności dla Jaworzna wyniósł 123,09 i był wyższy niż dla Polski (78,13). Zachorowania odnotowywano w różnych grupach wiekowych, z czego najczęściej, podobnie jak w roku 2023, u osób powyżej 60 roku życia (42% zachorowań). Dzieci i młodzież do 19 roku życia stanowiły 16,6% wszystkich chorych, tj. 17 wszystkich zgłoszonych przypadków. Jedna osoba w związku z zachorowaniem wymagała hospitalizacji. Choroba nie wystąpiła u osób w związku z narażeniem zawodowym. Do PPIS wpłynęły również zgłoszenia zachorowań, które nie spełniły definicji przypadku boreliozy opracowanej na potrzeby nadzoru epidemiologicznego (np. brak objawów choroby, brak badań) i nie zostały one wykazane w sprawozdaniu Mz-56. Sytuacja epidemiologiczna boreliozy w Jaworznie jest stabilna.

Wykres 3. Liczba przypadków boreliozy w latach 2020 – 2024 w Jaworznie.

1.5 Gruźlica

Odnotowano 17 przypadków, u wszystkich chorych rozwinęła się gruźlica płuc. Liczba przypadków była o 5 wyższa niż w roku ubiegłym. Wskaźnik zapadalności dla Jaworzna wyniósł 20,5. Ze względu na płeć rozkład zachorowań był następujący: 65% chorych (tj. 11 przypadków) stanowili mężczyźni, w 6 przypadkach zachorowanie dotyczyło kobiet. Odnotowano 2 zachorowania wśród dzieci i młodzieży do 18 roku życia. Zachorowania u dzieci dotyczyły ogniska domowego, w którym zachorowała mama i dwie córki – 11 letnia i 3 letnia. W ramach prowadzonego nadzoru PPIS w Jaworznie ustalił 69 osób z otoczenia chorych, które zostały poinformowane o konieczności wykonania badań kontrolnych. Z tej liczby przebadane zostały 54 osoby. Wszystkie zgłoszenia dotyczyły nowych zachorowań, nie zarejestrowano

wznowy choroby. Wszyscy chorzy w związku z zachorowaniem byli hospitalizowani. Odnotowano jeden zgon, którego jedną z przyczyn była gruźlica.

1.6 Neuroinfekcje

Liczba zachorowań na neuroinfekcje w 2024 roku była taka sama jak w roku wcześniejszym i wyniosła 12 przypadków. Ze względu na czynnik etiologiczny zarejestrowano następujące zachorowania:

- 6 zapaleń opon mózgowo – rdzeniowych o etiologii bakteryjnej,
- 5 zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych o etiologii wirusowej,
- 1 zapalenie mózgu inne i nieokreślone.

W zakażeniach pochodzenia wirusowego tylko w jednym przypadku była prowadzona dalsza diagnostyka celem identyfikacji wirusa. W jej toku ustalono, iż czynnikiem etiologicznym był wirus zapalenia mózgu przenoszony przez kleszcze. W pozostałych przypadkach infekcje wirusowe zostały sklasyfikowane jako „wirusowe nieokreślone”. Zachorowało 9 mężczyzn i 3 kobiety, wszystkie przypadki były hospitalizowane. Zachorowania na neuroinfekcje rejestrowano w ciągu całego roku. Połowa zachorowań (tj. 6 przypadków) wystąpiło w miesiącach styczeń – kwiecień. W czterech przypadkach zachorowania dotyczyły dzieci i młodzieży do 18 roku życia. Nie odnotowano żadnego zgonu, w którym przyczyną było zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych bakteryjne nieokreślone. We wszystkich przypadkach zachorowania zakończyły się pełnym powrotem do zdrowia bez powikłań.

1.7 Wirusowe zapalenie wątroby – zarejestrowano:

WZW A	1 zachorowanie
WZW C	2 zachorowania

W sumie zarejestrowano 3 zachorowania, liczba ta była o 10 przypadków mniejsza niż w roku 2023. W związku z zachorowaniem jeden pacjent wymagał hospitalizacji.

WZW C:

Zarejestrowano 2 przypadki zakażeń, to spadek o 3 przypadki w porównaniu z rokiem 2023. W związku z zachorowaniem pacjenci nie byli hospitalizowani. Zachorował 1 mężczyzna i 1 kobieta. Wskaźnik zapadalności dla Jaworzna wyniósł 2,41 i był niższy niż zapadalność dla Polski (9,39). Nie odnotowano zachorowań ogniskowych. W przypadku wirusowych zapaleń wątroby przenoszonych drogą krwi, nie obserwujemy korelacji wzrostu zachorowań z porą roku. Osoby chore zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych podlegają szczepieniu przeciw WZW B. Wszyscy pacjenci byli w przeszłości zaszczepieni pełnym cyklem szczepień. Na podstawie wywiadów epidemiologicznych ustalono, że do zakażenia mogło dojść w wyniku przeprowadzonych w przeszłości zabiegów przerwania ciągłości tkanek w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

1.8 Choroby przenoszone drogą płciową

W 2024 roku nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania na kiłę i rzeżączkę. Zarejestrowano natomiast 2 zachorowania na chłamydiozę, o jedno więcej niż w roku ubiegłym. Wskaźnik zapadalności dla Jaworzna wyniósł 4,83 i był wyższy niż dla Polski (3,10). Na choroby przenoszone drogą kontaktów seksualnych zachorowali młodzi mężczyźni w przedziale wiekowym od 21 do 47 lat.

II. Szczepienia ochronne

Szczepienia są najskuteczniejszym narzędziem w walce z niebezpiecznymi, często śmiertelnymi chorobami zakaźnymi zagrażającymi zdrowiu i życiu. Głównym celem szczepionki jest ochrona przed ciężkim przebiegiem choroby i powikłaniami, których nie da się przewidzieć. Po zaszczepieniu 90-95% populacji wytwarza się tzw. odporność zbiorowiskowa, która ogranicza epidemiczne rozprzestrzenianie się patogenów. Dzięki odporności zbiorowiskowej szczepienie chroni nie tylko osobę zaszczepioną, ale dodatkowo również najsłabszych, którzy nie mogą być zaszczepieni ze względu na przeciwwskazania. Schematy obowiązkowych szczepień dzieci i młodzieży obejmujące liczbę dawek i terminy ich podania wymagane dla danego szczepienia podstawowego lub przypominającego, z uwzględnieniem wieku osoby objętej obowiązkiem szczepienia, określone zostały w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych. W 2024 roku na terenie miasta Jaworzna funkcjonowały 22 punkty szczepień przeprowadzające zarówno obowiązkowe, jak i zalecane szczepienia ochronne, z czego 4 działające w poradniach dla dorosłych i 16 w poradniach dziecięcych, gdzie opieką objętych zostało w sumie 15 366 dzieci i młodzieży do 20 roku życia, 1 punkt szczepień zorganizowany wyłącznie do przeprowadzania szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) oraz 1 punkt szczepień funkcjonujący przy Szpitalnym Oddziale Ratunkowym. Realizując Program Szczepień Ochronnych w 2024 roku w ramach szczepień obowiązkowych podanych zostało 9 201 dawek szczepionek finansowanych z budżetu państwa (zakupionych przez Ministra Zdrowia), w tym 7 393 dawki podane w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży do 19 roku życia. Natomiast w ramach powszechnego programu szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) – szczepień ochronnych zalecanych, dla których zakup szczepionek został objęty finansowaniem przez ministra właściwego do spraw zdrowia w 2024 roku podanych zostało 806 dawek szczepionek, w tym 788 dawek szczepionki Gardasil 9 i 18 dawek szczepionki Cervarix. Szczepienia przeprowadzane są u dziewcząt i chłopców po ukończeniu 9 roku życia do ukończenia 14 roku życia w schemacie dwudawkowym. Na przełomie listopada i grudnia 2024 r. szczepienia te prowadzone były również w szkołach (zgodnie z programem organizowanym wspólnie przez Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Edukacji Narodowej) – zaszczepiono łącznie 71 dzieci. Dodatkowo od 15 października 2024 r. zalecane szczepienia ochronne przeciw krztuścowi dla kobiet w ciąży zostały objęte programem, dla których zakup szczepionek jest finansowany przez ministra właściwego do spraw zdrowia. W ramach tego programu do końca 2024 r. podano 37 dawek szczepionki Boostrix kobietom w ciąży. W 2024 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Jaworznie wydała do podległych punktów szczepień 10 756 ampulek/fiolek preparatów szczepionkowych. Transport i przechowywanie szczepionek odbywały się z zachowaniem łańcucha chłodniczego. W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Jaworznie funkcjonuje ciągły, całodobowy monitoring temperatury w szafie chłodniczej przeznaczonej do przechowywania szczepionek. Temperatura w urządzeniu chłodniczym monitorowana jest przez firmę TermMed z Rudy Śląskiej, z którą Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie podpisał stosowną umowę. Monitoring odbywa się elektronicznie przy pomocy nadajnika radiowego zainstalowanego na urządzeniu chłodniczym i dwóch czujników temperaturowych wewnątrz szafy chłodniczej, codziennie przez 24 godziny na dobę, co sekundę, a dane zapisywane są co

godzinę na nośniku pamięci. Firma TermMed, na zasadach wskazanych w umowie, zobowiązana jest również do interwencji i zabezpieczenia szczepionek w przypadku przerwania „łańcucha chłodniczego” (awarii lub braku zasilania urządzenia chłodniczego). Szafa chłodnicza spełnia wymagania właściwego przechowywania preparatów szczepionkowych (w temperaturze od +2°C do +8°C).

2.1 Analiza stanu zaszczepienia roczników podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym

Szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B

W 2024 roku w porównaniu do roku 2023 nastąpił spadek z 41,47% do 38,71% stopnia zaszczepienia dzieci w pierwszym roku życia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B. Natomiast poziom zaszczepienia w drugim roku życia przeciw WZW B osiągnął 85,47% (wzrost o 6%).

Szczepienia podstawowe przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, *poliomyelitis* oraz *Haemophilus influenzae* typu b

W 2024 roku zaobserwowano podobny stan zaszczepienia (różnica do 1%) dzieci w pierwszym i drugim roku życia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, *poliomyelitis* i *Haemophilus influenzae* typu b w stosunku do roku poprzedniego. Poziom zaszczepienia w pierwszym roku życia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi wyniósł 46,45%, przeciw *poliomyelitis* 46,24%, a przeciw zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b 46,88%, natomiast w drugim roku życia stan zaszczepienia dawką uzupełniającą przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i *poliomyelitis* szacuje się na poziomie 33,05%, a przeciw zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b na poziomie 33,68%. Wyszczepialność podstawowa przeciwko tym chorobom jest nadal niska z powodu dużej liczby dzieci, których rodzice uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych, a także bardzo często pojawiających się przypadków dłuższych czasowo odroczeń od przeprowadzenia szczepień, spowodowanych niestabilnym stanem zdrowia dziecka lub skierowaniem do konsultacji specjalistycznej ds. szczepień.

Szczepienia przypominające przeciw błonicy i tężcowi, krztuścowi oraz *poliomyelitis*

Analizując podane w 2024 roku dawki przypominające przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi oraz *poliomyelitis* zaobserwowano w stosunku do roku 2023 wzrost o ponad 3% stanu zaszczepienia pierwszą dawką przypominającą dzieci w 6 roku życia (42,31% dzieci zaszczepionych przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi i 42,06% przeciw *poliomyelitis*), spadek o prawie 6% w przypadku drugiej dawki przypominającej przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia (59,14% dzieci zaszczepionych) i spadek o 1,5% w przypadku zaszczepienia młodzieży w 19 roku życia trzecią dawką przypominającą przeciw błonicy i tężcowi (51,33% zaszczepionej młodzieży).

Szczepienia przeciw *Streptococcus pneumoniae*

W 2024 roku poziom stanu zaszczepienia dzieci przeciw zakażeniom pneumokokowym w pierwszym roku życia spadł o 1,5% w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniósł 61,51% szczepienia pierwotnego, natomiast w stosunku do roku 2023 nastąpił znaczny wzrost o 16,81% stanu zaszczepienia dawką uzupełniającą w drugim roku życia (osiągnął poziom 69,68%).

Szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce

W 2024 roku przeciw odrze, śwince i różyczce szczepieniem podstawowym objęto 70,74% dzieci w 2 roku życia (podobny poziom jak w roku 2023), a w wyniku uzupełnienia brakujących

szczepień z roku poprzedniego osiągnięto poziom 88,13% zaszczepienia dzieci w 3 roku życia. Dawką przypominającą przeciw odrze, śwince i różyczce zaszczepiono 39,64% dzieci będących w 6 roku życia (wzrost o ponad 2% w stosunku do roku 2023) oraz uzupełniono brakujące szczepienia z roku poprzedniego do poziomu 69,46% (dzieci w 7 roku życia).

Szczepienia przeciw gruźlicy

Ogólny stan zaszczepienia dzieci przeciw gruźlicy w pierwszym roku życia był niższy o 2,36% w stosunku do roku 2023. W ciągu 24 godzin po urodzeniu zaszczepiono 56,14% noworodków (podobnie jak w roku poprzednim), natomiast szczepienia te zostały uzupełnione w ciągu roku do poziomu 94,62%. Duża liczba noworodków opuszcza oddziały szpitalne bez wykonania szczepień przeciw gruźlicy z powodu braku zgody rodziców na szczepienia lub czasowego odroczenia. W 2024 roku 25 dzieci pozostało bez szczepienia BCG.

Szczepienia przeciw zakażeniom rotawirusowym

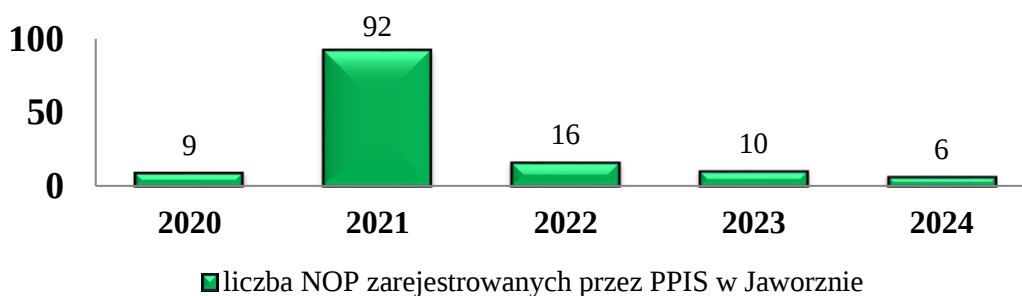
W 2024 roku pełnym cyklem podstawowym przeciwko zakażeniom rotawirusowym zaszczepiono 62,58% podlegającej populacji (o 5% mniej niż w roku 2023). Natomiast poziom zaszczepienia rocznika 2023 wzrósł o prawie 18% (do poziomu 85,47%).

Stan wykonania szczepień obowiązkowych w 3 roku życia

W 3 roku życia dzieci nie posiadające przeciwwskazań zdrowotnych do szczepień ochronnych powinny mieć zakończony pełny cykl szczepień podstawowych przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, błonicy, tężcowi, krztuścowi, *poliomyelitis*, zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b, zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, zakażeniom rotawirusowym oraz przeciw odrze, śwince i różyczce. Stan zaszczepienia dzieci będących w 3 roku życia (rocznik 2022) jedynie w przypadku WZW B osiągnął poziom powyżej 90% (92,31% zaszczepionych dzieci), natomiast szczepienia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, *poliomyelitis* i zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b szacują się na poziomie 80%, przeciw zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* na poziomie 85,62%, a przeciw odrze, śwince i różyczce na poziomie 88,13%. W 2024 roku tylko 78,60% dzieci będących w 3 roku życia otrzymało wszystkie dawki szczepionek wymaganych w tym wieku przeciw wszystkim chorobom uwzględnionym w „Kalendarzu szczepień” (podobnie jak w roku poprzednim), natomiast u 10 dzieci (1,67%) wykazano brak jakichkolwiek szczepień (o 0,39% mniej w stosunku do roku 2023). Liczba osób uchylających się od obowiązku poddania swoich dzieci szczepieniom ochronnym nadal wzrasta, pomimo prowadzonych postępowań ze strony Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaworznie. W 2024 roku wystawiono 2 upomnienia i następnie 2 tytuły wykonawcze oraz skierowano 2 wnioski do Wojewody Śląskiego o wszczęcie egzekucji administracyjnej i nałożenie grzywny w celu przymuszenia w związku z niewykonaniem obowiązku szczepień ochronnych. Ponadto, wystosowano 80 pism z wezwaniami do złożenia wyjaśnień do rodziców uchylających oraz przeprowadzono 12 rozmów z ww. W wyniku prowadzonych tzw. miękkich działań (wysłane wezwania i przeprowadzone z rodzicami rozmowy) w 2024 roku u 8 dzieci podjęto lub uzupełniono brakujące szczepienia. Jednak znaczna ilość osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych znajduje się pod wpływem ruchów antyszczepionkowych. Pogłębiający się spadek liczby zaszczepionych w populacji prowadzi do powrotu chorób, które dotychczas były skutecznie zwalczane, a nawet istniała nadzieja na ich wyeliminowanie.

2.2 Niepożądane odczyny poszczepienne

W 2024 roku zarejestrowano 6 niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP), o 4 przypadki mniej w stosunku do roku poprzedniego. 3 niepożądane odczyny poszczepienne zgłoszone zostały po szczepieniu różnymi seriami szczepionki Bexsero, natomiast pozostałe przypadki to odczyny po podaniu szczepionek: Varilrix, Hexacima oraz jednocześnie Pentaxim i Euvax B. Wszystkie 6 niepożądanych odczynów poszczepiennych zakwalifikowano jako łagodne, objawiające się gorączką i nasilonym odczynem miejscowym oraz bolesnością w miejscu wstrzyknięcia. W przypadku 1 niepożądanego odczynu poszczepiennego (po szczepionce Bexsero) lekarz skierował dziecko do szpitala w celu diagnostyki, hospitalizacja trwała 2 dni, wykluczono podłoże neurologiczne i dziecko w stanie dobrym zostało wypisane do domu.

Wykres 4. Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP) zarejestrowanych przez PPIS w Jaworznii w latach 2020 - 2024

III. Higiena lecznictwa

1. Podmioty lecznicze stacjonarne

1.1. SP ZOZ Szpital Wielospecjalistyczny w Jaworznii

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego w SP ZOZ Szpitalu Wielospecjalistycznym w Jaworznii w 2024 r. przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych, w tym 1 kontrolę oceniającą pracę działalności Zespołu i Komitetu Zwalczania Zakażeń Zakładowych, 1 kontrolę problemową w związku z wystąpieniem ogniska zakażenia szpitalnego *Klebsiella pneumoniae* KPC w Oddziale Klinicznym Chirurgii Ogólnej Endokrynologicznej i Onkologicznej, 1 kontrolę kompleksową, 1 kontrolę w zakresie szczepień ochronnych, 2 kontrole do wydania opinii sanitarnej: dla Oddziału Kardiologii i Izby Przyjęć, 2 kontrole tematyczne: w Centralnej Sterylizatorni oraz na Bloku Operacyjnym, oraz 1 kontrolę interwencyjną w Oddziale Ginekologii. Zarządzeniami Dyrektora, w Szpitalu powołane są Komitet i Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych oraz Zespół Terapeutyczny. Monitorowanie zakażeń odbywa się w sposób czynny. W 2024 r. w szpitalu wystąpiło 1 ognisko epidemiczne związane z wystąpieniem 6 zachorowań wywołanych przez czynnik *Klebsiella pneumoniae* KPC. Otrzymano raport wstępny o wystąpieniu ogniska i raport końcowy z wygaszenia ogniska epidemicznego. W związku z wystąpieniem w/w ogniska przeprowadzono 1 kontrolę problemową. Podczas kontroli kompleksowej Szpitala dokonano oceny: stanu sanitarno - higienicznego pomieszczeń i zainstalowanego sprzętu stanowiącego niezbędne funkcjonalne wyposażenie; dostępności środków dezynfekcyjnych w profilaktyce zakażeń szpitalnych umożliwiających przeprowadzenie dezynfekcji rąk przez personel i pacjentów; wstępnej dezynfekcji narzędzi, dezynfekcji powierzchni, sprzętów medycznych oraz przygotowania i sposobu

przechowywania preparatów dezynfekcyjnych; warunków przechowywania sterylnego materiału/sprzętu medycznego oraz gospodarki odpadami medycznymi w obrębie kontrolowanych oddziałów szpitalnych, poradni i pracowni. Na czas nieokreślony zawieszona pozostaje działalność następujących komórek organizacyjnych Szpitala: Oddział Neonatologii, część położnicza Oddziału Ginekologii i Położnictwa, Oddział Rehabilitacji oraz basen w Dziale Rehabilitacji. Oddział Kardiologii został przeniesiony z 3 na 4 piętro budynku szpitala w miejsce które uprzednio było zajmowane przez niefunkcjonujący obecnie Oddział Noworodków i Neonatologii. W lutym 2024 r. uruchomiono działalność nowego pawilonu Izby Przyjęć. Zarówno pomieszczenia należące do Oddziału Kardiologii jak i pawilonu Izby Przyjęć uzyskały odrębne opinie sanitarne stwierdzające zgodność wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. Ponadto, na wniosek strony zostały przeprowadzone kontrole sanitarne dotyczące oceny stanu sanitarno-higienicznego do wydania opinii o spełnieniu szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022 poz. 402), które nie stwierdziły nieprawidłowości. Na początku września 2024 r. w pomieszczeniach należących do Bloku Operacyjnego rozpoczęły się prace remontowe obejmujące instalację systemów wentylacji, ogrzewania i klimatyzacji. W sierpniu 2024 r. w pomieszczeniach należących do Działu Diagnostyki Obrazowej wykonano prace remontowe. Dokonano zmiany organizacji pomieszczeń w strukturze Działu, pracownie zostały odmalowane, wymieniono wykładzinę podłogową. Nie stwierdzono uchybień dotyczących dezynfekcji i sterylizacji jako podstawowych elementów higieny szpitalnej. Dobór stosowanych preparatów dezynfekcyjnych, ich dostępność oraz deklarowane parametry dezynfekcji w danych obszarach medycznych nie budziły zastrzeżeń. Preparaty posiadały szerokie spektrum działania, przechowywane były w oryginalnych opakowaniach w wydzielonych miejscach z zachowaniem aktualnych dat ważności. Narzędzia wielokrotnego użytku stosowane w oddziałach są wstępnie dezynfekowane w gabinetach zabiegowych, a następnie transportowane w zamkniętych kontenerach do Centralnej Sterylizatorni. Centralna Sterylizatornia SP ZOZ Szpitala Wielospecjalistycznego w Jaworznie spełnia wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. oraz posiada Certyfikat Systemu Zarządzania Jakością ISO. W Centralnej Sterylizatorni wyodrębnione są trzy strefy: brudna, czysta i sterylna, które oddzielone są od siebie śluzami. Strefa brudna przeznaczona jest do przyjęcia sprzętu medycznego po wstępnej dezynfekcji, która odbywa się na oddziałach szpitala. W strefie brudnej znajdują się m. in. 1 podręczna myjka ultradźwiękowa, 2 przelotowe myjnie-dezynfektory oraz pomieszczenie do mycia i dezynfekcji wózków i kontenerów do transportu narzędzi. Po zakończonym procesie mycia i dezynfekcji materiały trafiają do strefy czystej. Na wyposażeniu strefy czystej znajdują się m. in.: suszarka do osuszania narzędzi, 3 zgrzewarki z drukarkami, 2 przelotowe sterylizatory parowe oraz 1 sterylizator niskotemperaturowy (plazmowy). W części sterylnej materiał i sprzęt po sterylizacji przechowywany jest na odpowiednio ustawionych regałach, przy zasłoniętych oknach. Powierzchnie regałów i ścian umożliwiają mycie i dezynfekcję. Ponadto w pomieszczeniu prowadzony jest na bieżąco monitoring temperatury i wilgotności. Narzędzia, materiały i sprzęt

medyczny poddawane są sterylizacji przy zastosowaniu następujących opakowań ochronnych: rękawów papierowo - foliowych, rękawów włókninowo-foliowych oraz papieru krepowanego. Maksymalny czas przeznaczenia do użytku pakietów jest zależny od zastosowanego materiału opakowaniowego oraz sposobu i warunków ich przechowywania. Sterylne pakiety oznakowane są metkownicą z podaniem m. in. daty sterylizacji oraz daty przydatności do użycia. Proces sterylizacji podlega bieżącej kontroli przy zastosowaniu testów biologicznych, chemicznych oraz ocenie parametrów fizycznych każdego procesu. Biologiczna skuteczność sterylizacji weryfikowana jest 2 razy w tygodniu inkubowanymi testami ampułkowymi w ramach kontroli wewnętrznej oraz 1 raz w miesiącu przy zastosowaniu testu Sporal A, którego badanie jest wykonywane w Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach. Każdorazowo przeprowadzane są testy chemiczne klasy 6 reagujące rygorystycznie na wszystkie parametry krytyczne. Parametry fizyczne są oceniane przy wykorzystaniu specjalistycznych testów oraz każdorazowo odnotowywane. Wszystkie procesy mycia, dezynfekcji i sterylizacji oraz kontroli skuteczności sterylizacji są dokumentowane. Prowadzona dokumentacja umożliwia powiązanie użytych narzędzi z konkretnym pacjentem. W urządzeniach przeznaczonych do mycia, dezynfekcji oraz sterylizacji może być wykorzystywana wyłącznie woda demineralizowana. W związku z tym urządzenia takie jak myjnie-dezynfektory i sterylizatory są podłączone do szpitalnej stacji uzdatniania wody będącej integralną częścią Centralnej Sterylizatorni. Centralna Sterylizatornia posiada dogodne połączenie z zespołem operacyjnym oraz jest łatwo dostępna dla innych jednostek organizacyjnych szpitala i z podmiotów z zewnątrz. Zaopatrzenie Szpitala w sprzęt jednorazowego użytku, odzież ochronną, środki ochrony osobistej i preparaty dezynfekcyjne - w wystarczającej ilości. Nie stwierdzono nieprawidłowości w obszarze gospodarki odpadami medycznymi w obrębie oddziałów szpitalnych, poradni oraz pracowni. Odpady są poprawnie klasyfikowane oraz wstępnie gromadzone z zastosowaniem prawidłowego oznakowania identyfikującego. W związku ze zgłoszoną interwencją pacjentki, przeprowadzono kontrolę interwencyjną w Oddziale Ginekologii. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości będących przedmiotem interwencji. W 2024 r. wydano 1 decyzję administracyjną stwierdzającą nieprawidłowości w zakresie sanitarno-technicznym. Mandatów nie nałożono.

Ocena żywienia pacjentów w Szpitalu Wielospecjalistycznym

W 2024 r. na terenie Jaworzna skontrolowano wydawalnię posiłków SP ZOZ Szpitala Wielospecjalistycznego działającą w zakresie wydawania posiłków przygotowywanych przez zewnętrzną firmę cateringową z uwzględnieniem diet i kaloryczności. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Do analizy jadłospisu dekadowego zastosowano Arkusz oceny dekadowej jadłospisów. Jadłospis uznano za zadawalający - w żywieniu pacjentów uwzględniono białko pełnowartościowe, rybę i przetwory rybne, rośliny strączkowe, warzywa lub owoce. Potrawy poddawane były głównie technice gotowania i duszenia.

1.2. NEFROLUX

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego w 2024 r. przeprowadzono 1 kontrolę kompleksową, 2 kontrole tematyczne oraz 1 kontrolę interwencyjną. Podobnie jak w przypadku SP ZOZ Szpitala Wielospecjalistycznego, podczas kontroli kompleksowej dokonano oceny: stanu sanitarno - higienicznego pomieszczeń i zainstalowanego sprzętu stanowiącego

wyposażenie; dostępności środków dezynfekcyjnych w profilaktyce zakażeń umożliwiających przeprowadzenie dezynfekcji rąk przez personel i pacjentów; wstępnej dezynfekcji narzędzi, dezynfekcji powierzchni, sprzętów medycznych oraz przygotowania i sposobu przechowywania preparatów dezynfekcyjnych; warunków przechowywania sterylnego materiału/sprzętu medycznego oraz gospodarki odpadami medycznymi. Dokonano przeglądu wybranych procedur oraz stopnia ich wdrożenia, zapoznano się z protokołami kontroli wewnętrznej. Dobór stosowanych preparatów dezynfekcyjnych oraz deklarowane parametry dezynfekcji w danych obszarach medycznych nie budziły zastrzeżeń. Preparaty posiadały szerokie spektrum działania, przechowywane były w oryginalnych opakowaniach z zachowaniem aktualnych dat ważności w wydzielonych miejscach. Nie stwierdzono uchybień dotyczących dezynfekcji jako podstawowego elementu higieny. Narzędzia wielokrotnego użytku stosowane w obiekcie poddawane są procesowi dekontaminacji w Centralnej Sterylizatorni SP ZOZ Szpitala Wielospecjalistycznego w Jaworznie zgodnie z obowiązującą między podmiotami umową. Sposób i miejsce ich przechowywania nie budził zastrzeżeń. W obiekcie działa Oddział Nefrologii, Stacja Dializ oraz Poradnia Nefrologiczna. W Oddziale zlokalizowanych jest 15 łóżek, w tym 2 intensywnej opieki i 2 dializacyjne. W Stacji Dializ dostępne są 23 stanowiska dializacyjne rozmieszczone w 3 salach, przeprowadzanych jest ok. 80 dializ dziennie. Na stanie znajdują się 34 aparaty do dializ. Ocena postępowania z odpadami medycznymi w placówce była przedmiotem jednej z dwóch przeprowadzonych kontroli tematycznych. Stwierdzono zgodność postępowania z obowiązującymi procedurami i instrukcjami mającymi podstawę opracowania w obowiązujących aktach prawnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym obszarze. W związku z anonimowym zgłoszeniem pacjentki przeprowadzono kontrolę interwencyjną w Oddziale Nefrologii. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości będących przedmiotem interwencji. W podmiocie leczniczym powołany jest Komitet i Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych, których ocena działalności była przedmiotem drugiej z kontroli tematycznych. W 2024 r. nie wystąpiło żadne ognisko zakażenia szpitalnego. Decyzji administracyjnej nie wydano, mandatów nie nałożono.

1.3. Stowarzyszenie Hospicjum Homo-Homini im. św. Brata Alberta

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego w 2024 r. przeprowadzono 1 kontrolę kompleksową obejmującą swoim zakresem ocenę stanu sanitarno - higienicznego pomieszczeń i urządzeń, dostępności środków dezynfekcyjnych, dezynfekcji powierzchni, sprzętów medycznych, warunków przechowywania materiału/sprzętu medycznego jednokrotnego użytku oraz gospodarki odpadami medycznymi. Dokonano przeglądu wybranych procedur oraz stopnia ich wdrożenia, zapoznano się z protokołami kontroli wewnętrznej. Dobór stosowanych preparatów dezynfekcyjnych oraz deklarowane parametry dezynfekcji w danych obszarach medycznych nie budziły zastrzeżeń. Preparaty do dezynfekcji oraz stosowany w obiekcie sprzęt medyczny jednokrotnego użytku przechowywane były w oryginalnych opakowaniach z zachowaniem aktualnych dat ważności w wydzielonych miejscach. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości w obszarze postępowania z odpadami medycznymi. Zarząd Hospicjum w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli pisemnie poinformował o usunięciu nieprawidłowości. Kontrola sprawdzająca, która miała miejsce już w 2025 r. - potwierdziła usunięcie wszystkich wskazanych uchybień.

1.4. Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy

W 2024 r. w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną w związku z wystąpieniem ogniska zakażenia bakterią *Clostridioides difficile*. Podczas kontroli sprawdzono m. in. wybrane pomieszczenia, postępowanie z odpadami medycznymi, postępowanie z bielizną osobistą, pościelową i odzieżą ochronną personelu, wybrane procedury sanitarne oraz działania podjęte przez podmiot w związku z wystąpieniem ogniska. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Mandatów karnych nie nałożono.

2. Podmioty lecznicze ambulatoryjne

2.1. Zakłady Opieki Zdrowotnej

W ewidencji ambulatoryjnych podmiotów leczniczych (przychodnie, ośrodki, poradnie, ambulatoria) na dzień 31.12.2024 r. znajdował się 1 podmiot leczniczy publiczny (Stacja Pogotowia Ratunkowego) oraz 31 podmiotów leczniczych niepublicznych. W 2024 r. na terenie miasta Jaworzna objęto nadzorem epidemiologicznym 25 podmiotów należących do lecznictwa ambulatoryjnego, przeprowadzając łącznie 74 kontrole sanitarne, w tym 5 kontroli sprawdzających. W 9 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące m.in. stanu technicznego ścian, sufitów i mebli oraz postępowania z narzędziami wielokrotnego użytku - co zostało udokumentowane w protokołach kontroli. Wydano 5 decyzji merytorycznych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, 3 decyzje prolongujące termin wykonania zarządzeń uprzednio wydanych decyzji oraz 8 decyzji płatniczych. Część z prowadzonych postępowań nie zostało zakończonych w 2024 r. i będzie miało swoją kontynuację w 2025 r. Na wniosek strony została przeprowadzona 1 kontrola sanitarna dotycząca oceny stanu sanitarno-higienicznego do wydania opinii o spełnieniu szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 402). Wnioskujący podmiot uzyskał opinię sanitarną potwierdzającą spełnienie w/w wymagań. W związku ze stwierdzeniem poważnych uchybień dotyczących stanu sanitarno-higienicznego w 2024 r. nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 400 zł. Będące pod nadzorem Sekcji Epidemiologii podmioty lecznicze posiadają opracowane plany higieny oraz procedury i instrukcje, których zakres obejmuje m. in. Postępowanie w przypadku podejrzenia lub wystąpienia choroby zakaźnej u pacjentów i u personelu, postępowania poekspozycyjnego, higieny rąk, dekontaminacji narzędzi, sprzętu medycznego i powierzchni, postępowania z odpadami medycznymi oraz postępowania w przypadku skażenia materiałem biologicznym. Dobór stosowanych preparatów dezynfekcyjnych oraz deklarowane parametry dezynfekcji w danych obszarach medycznych nie budziły zastrzeżeń. Preparaty posiadały szerokie spektrum działania, przechowywane były w oryginalnych opakowaniach z zachowaniem aktualnych dat ważności w wydzielonych miejscach. Roztwory robocze są sporządzane i stosowane zgodnie z zaleceniami producentów. W przypadku przeprowadzania sterylizacji, każdorazowo przeprowadzana jest chemiczna, fizyczna i biologiczna kontrola procesu przy zastosowaniu dedykowanych testów. Wyniki kontroli skuteczności procesów sterylizacji są dokumentowane i archiwizowane. W większości przypadków prowadzona dokumentacja umożliwia powiązanie użytych narzędzi z konkretnym pacjentem. W 13 nadzorowanych podmiotach leczniczych proces sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku jest przeprowadzany wyłącznie we własnym zakresie przy użyciu sterylizatorów wodno-parowych.

Tylko 1 podmiot zleca sterylizację jako usługę zewnętrzną (umowa z Centralną Sterylizatornią SP ZOZ Szpitala Wielospecjalistycznego w Jaworznie). W związku z wykonywaniem zabiegów związanych z przerwaniem ciągłości tkanek w 14 podmiotach stosowany jest wyłącznie sprzęt jednokrotnego użytku. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użytku, odzież ochronną, środki ochrony osobistej i preparaty dezynfekcyjne - w wystarczającej ilości. Nie stwierdzono nieprawidłowości w obszarze gospodarki odpadami medycznymi. Odpady są poprawnie klasyfikowane oraz wstępnie gromadzone z zastosowaniem prawidłowego oznakowania identyfikującego. Podczas kontroli sanitarnych sprawdzany jest m. in. obowiązek wynikający z realizacji Ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1162). Realizację obowiązków nałożonych w/w ustawą sprawdzono we wszystkich spośród skontrolowanych podmiotów. Nie stwierdzono nieprawidłowości w w/w zakresie.

2.2. Prywatne gabinety lekarskie i pielęgniarские

Na dzień 31.12.2024 r. w ewidencji prywatnych gabinetów lekarskich, praktyk pielęgniarek oraz innych usługowych obiektów medycznych znajdowało się

- 110 prywatnych gabinetów lekarskich z rozbiem na:
 - Indywidualne praktyki lekarskie ogółem: 39, w tym lekarzy dentystów: 35;
 - Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie: 71, w tym lekarzy dentystów: 8;
- 2 praktyki pielęgniarek;
- 5 podmiotów świadczących inne usługi medyczne.

Nadzór w 2024 r. obejmował 47 praktyk lekarskich. Łącznie przeprowadzono 47 kontroli sanitarnych. W jednym z gabinetów stomatologicznych stwierdzono nieprawidłowości skutkujące wszczęciem postępowania administracyjnego i nałożeniem mandatu karnego na kwotę 200 zł. Nieprawidłowości te dotyczyły złego stanu sanitarno-higienicznego, wyposażenia gabinetu oraz nie stosowania opracowanych procedur dotyczących postępowania z narzędziami wielokrotnego użytku. Wśród skontrolowanych podmiotów sterylizacja narzędzi wielokrotnego użytku przeprowadzana jest lokalnie, w obrębie praktyki w 42 podmiotach leczniczych. 4 podmioty zlecają sterylizację wyłącznie jako usługę zewnętrzną, natomiast w 18 praktykach stosowany jest wyłącznie sprzęt jednorazowy. W przypadku przeprowadzania sterylizacji we własnym zakresie, każdorazowo przeprowadzana jest chemiczna, fizyczna i biologiczna kontrola skuteczności sterylizacji przy zastosowaniu dedykowanych testów. Wyniki kontroli skuteczności procesów sterylizacji są dokumentowane i archiwizowane. W większości przypadków prowadzona dokumentacja umożliwia powiązanie użytych narzędzi z konkretnym pacjentem. Nadzorowane podmioty posiadają opracowane plany higieny oraz procedury i instrukcje, których zakres obejmuje m. in. postępowanie w przypadku podejrzenia lub wystąpienia choroby zakaźnej u pacjentów i personelu, postępowania poekspozycyjnego, higieny rąk, dekontaminacji narzędzi, sprzętu medycznego i powierzchni, postępowania z odpadami medycznymi oraz postępowania w przypadku skażenia materiałem biologicznym. Dobór stosowanych preparatów dezynfekcyjnych oraz deklarowane parametry dezynfekcji w danych obszarach medycznych nie budziły zastrzeżeń. Preparaty posiadały szerokie spektrum działania, przechowywane były w oryginalnych opakowaniach z zachowaniem aktualnych dat ważności w wydzielonych miejscach. Roztwory robocze są sporządzane i stosowane zgodnie z zaleceniami producentów. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użytku,

odzież ochronną, środki ochrony osobistej i preparaty dezynfekcyjne – w wystarczającej ilości. Nie stwierdzono nieprawidłowości w obszarze gospodarki odpadami medycznymi. Odpady w podmiotach są poprawnie klasyfikowane oraz wstępnie gromadzone z zastosowaniem prawidłowego oznakowania identyfikującego. Realizację obowiązków nałożonych Ustawą z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1162) sprawdzono we wszystkich spośród skontrolowanych obiektów. Nie stwierdzono nieprawidłowości w w/w zakresie.

IV. Zabiegi deratyzacyjne

Zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej Nr XXIII/309/2020 w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Jaworzna (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2023 r. poz. 4597), w 2024 r. nadzorowano dwie powszechne akcje deratyzacyjne: wiosenną oraz jesienną. Wystosowano łącznie 71 pism do zarządców nieruchomości.

SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ I ŚRODOWISKA

I. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej oraz środków transportu.

Ustępy publiczne i ogólnodostępne – 10 obiektów, przeprowadzono 8 kontroli w 8 obiektach. Decyzji administracyjnych nie wydano, mandatów nie nałożono. Obiekty podłączone są do miejskiej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach i usuwane przez firmę specjalistyczną na podstawie zawartych umów. Obiekty w przeważającej większości dostosowane są dla osób niepełnosprawnych. Zapewnione są podstawowe środki czystości, higieny (mydło w płynie, ręczniki jednorazowe i papier toaletowy) i dezynfekcyjne w ilościach wystarczających.

Pływalnie kryte, odkryte i mieszane - 3 obiekty (kryta pływalnia oraz 2 baseny rehabilitacyjne wchodzące w skład innych obiektów - nieczynne w ciągu 2024 r.). W roku 2024 przeprowadzono 2 kontrole krytej pływalni. Decyzji administracyjnych nie wydano i mandatów nie nałożono.

Domy Pomocy Społecznej - 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę. Decyzji administracyjnych nie wydano, mandatów nie nałożono. Obiekt mieści się w budynku wielokondygnacyjnym, w którym przebywa 108 mieszkańców w podeszłym wieku lub przewlekłe chorych, na rzecz których świadczone są usługi bytowe. Źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy, nieczystości płynne odprowadzane są do kanalizacji miejskiej. Ciepła woda użytkowa zapewniona jest z własnej kotłowni gazowej. Odpady stałe gromadzone są prawidłowo, a ich wywóz świadczy specjalistyczna firma. Pranie brudnej bielizny i odzieży mieszkańców odbywa się w pralni na miejscu, przy zachowaniu jednokierunkowego ciągu pranej bielizny. Transport czystej bielizny i ww. odzieży realizowany jest w workach foliowych z użyciem osłoniętych wózków. Wymiana pościeli odbywa się według potrzeb. Obiekt posiada opracowane procedury dotyczące m.in.: zgonu mieszkańca, sprzątnięcia i dezynfekcji wyposażenia i pomieszczeń, prania brudnej bielizny, itp. Zapewnione są podstawowe środki higieny, czystości i dezynfekcyjne w ilości prawidłowej. Bieżąca czystość w obiekcie jest zachowana. Budynek wyposażony jest w salę rehabilitacyjną i pomieszczenie, w którym odbywają się warsztaty terapii zajęciowej. W obiekcie nie udziela się świadczeń zdrowotnych.

Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej – 4 obiekty, przeprowadzono 1 kontrolę. Decyzji administracyjnych nie wydano, mandatów nie nałożono.

Skontrolowany obiekt przeznaczony jest na dzienny pobyt osób z niepełnosprawnością intelektualną. Działalność statutowa w skontrolowanym obiekcie polega na tworzeniu warunków do współuczestnictwa przebywających w nim osób w życiu społecznym. Zajęcia dla ww. osób prowadzone są m.in. w pracowniach: gospodarstwa domowego, tkackiej, krawieckiej, ogrodniczo – witrażowej, ceramicznej, introligatorskiej itp. W obiekcie zainstalowana jest wentylacja grawitacyjna i mechaniczna oraz klimatyzacja. Źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy, punkty poboru wody zaopatrzone są w ciepłą i zimną wodę, nieczystości płynne odprowadzane są do kanalizacji miejskiej. Odpady stałe gromadzone są prawidłowo i odbierane przez specjalistyczną firmę na podstawie zawartej umowy. Zapas środków do utrzymania czystości oraz dezynfekcyjnych był prawidłowy, a stosowane środki posiadały aktualne daty ważności.

Placówki zapewniające całodobową opiekę – 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę. Decyzji administracyjnych nie wydano, mandatów nie nałożono. Obiekt mieści się w 2 budynkach wielokondygnacyjnych. W obiekcie przebywa 110 mieszkańców na rzecz, których świadczone są usługi bytowe. Źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy. Nieczystości płynne odprowadzane są do ekologicznej oczyszczalni ścieków, usytuowanej na terenie posesji. Ciepła woda użytkowa i ogrzewanie w obiekcie zapewnione są przy zastosowaniu pompy ciepła oraz fotowoltaiki. Odpady stałe gromadzone są prawidłowo, wywóz świadczy specjalistyczna firma. Odpady po kontakcie z materiałem biologicznym mieszkańców zbierane i przechowywane są prawidłowo, następnie odbierane są z urządzenia chłodniczego do utylizacji. Pranie brudnej bielizny i odzieży mieszkańców odbywa się w pralni na miejscu, przy zachowaniu jednokierunkowego ciągu pranej bielizny. Transport czystej bielizny i ww. odzieży realizowany jest z użyciem osłoniętych wózków jezdnych. Wymiana pościeli odbywa się według potrzeb, nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie. Obiekt posiada opracowane procedury dotyczące min.: sprzątania i dezynfekcji wyposażenia i pomieszczeń, prania brudnej bielizny, postępowania z odpadami itp. W obiekcie świadczona jest opieka medyczna. Do kąpieli osób leżących wykorzystywane są przenośne wanny pneumatyczne. Obiekt podlega ciągłej modernizacji, obecnie trwają prace związane z dostosowaniem nowych pomieszczeń na cele rehabilitacyjne. W pierwszej połowie 2024 roku prowadzono postępowania w związku ze stwierdzeniem obecności bakterii *Legionella* sp. w instalacji ciepłej wody użytkowej każdego z dwóch budynków domu seniora. Badania przeprowadzone przez PIS w czerwcu, wykazały brak skolonizowania instalacji jednego z budynków, natomiast w drugim skażenie instalacji utrzymywało się do końca roku. W trakcie całego roku wydano 4 decyzje represyjne nakazujące wyłączenie z eksploatacji urządzeń wody ciepłej tworzących aerozol wodno-powietrzny oraz przeprowadzenia zabiegów ich czyszczenia i dezynfekcji w budynkach domu seniora, podjęcie działań interwencyjnych obejmujących znalezienie przyczyny oraz zmierzających do redukcji liczby bakterii *Legionella* sp. do wartości określonej w przepisach prawa zgodnej z wymaganiami jakości wody ciepłej włącznie z czyszczeniem i dezynfekcją urządzeń instalacji wody ciepłej. Każdorazowo nakazywano wykonać badanie po 1 tygodniu od podjęcia ww. działań zmierzających do redukcji liczby bakterii. Strona, na którą nałożono decyzje represyjne, na bieżąco informowała o podjęciu działań naprawczych i wyłączeniu z eksploatacji urządzeń wody ciepłej tworzących aerozol wodno-powietrzny oraz przeprowadzeniu zabiegów ich czyszczenia i dezynfekcji, a także prowadzeniu dezynfekcji termicznej instalacji. Badania

przedstawione przez stronę w grudniu 2024 r. potwierdziły skuteczność prowadzonych działań w budynku, w którym nadal utrzymywała się obecność bakterii *Legionella* sp.

Noclegownie i domy dla bezdomnych - 2 obiekty, skontrolowano 2 obiekty, przeprowadzono 3 kontrole. Decyzji administracyjnych nie wydano, mandatów nie nałożono. W skontrolowanych obiektach przebywają osoby bezdomne z terenu Jaworzna, które nie są pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych (oddzielne budynki dla kobiet i mężczyzn). Osoby otrzymują środki higieniczne w postaci mydła i papieru toaletowego. Zapewnione są według potrzeby ręczniki jednorazowe i wielorazowego użytku, szampon do włosów oraz proszek piorąco – dezynfekcyjny do prania odzieży. Obiekty podłączone są do miejskiej sieci wodno – kanalizacyjnej. Nieczystości stałe gromadzone są prawidłowo i odbierane są przez specjalistyczną firmę na podstawie zawartej umowy. Pranie brudnej bielizny i transport do pralni oraz przywóz czystej bielizny z pralni świadczy podmiot zewnętrzny jest realizowany na podstawie zawartej umowy. Zapasy środków czystości, dezynfekcyjnych i higieny są prawidłowe. Opracowano procedury dotyczące postępowania w przypadku stwierdzenia u osoby bezdomnej zakażenia pasożytniczego (świerzbowca lub wszawicy). Placówki posiadają zapas środków, które mają na celu wyeliminowanie ww. zakażeń. W bieżącym roku przeprowadzono dezynfekcję w każdym z obiektów w zakresie wszystkich pomieszczeń wraz z ich wyposażeniem.

Hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, schroniska, pola biwakowe, inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie – w tej grupie znajdują się 4 hotele z nadaną kategoryzacją i 10 innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie. Przeprowadzono łącznie 11 kontroli w powyższych obiektach. Decyzji administracyjnych nie wydano, mandatów nie nałożono.

Hotele - spośród 4 nadzorowanych obiektów zaplanowano i zrealizowano 2 kontrole w dwóch obiektach. Skontrolowane obiekty podłączone są do miejskiej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Odpady komunalne gromadzone są prawidłowo w pojemnikach i kontenerach. Odbiór odpadów świadczy specjalistyczna firma na podstawie zawartych umów. Brudna bielizna pościelowa transportowana jest do pralni przez podmioty, które wykonują usługi pralnicze i posiadają odpowiednie zezwolenia. Obiekty posiadają wydzielone magazyny bielizny czystej i brudnej – urządzone prawidłowo. Dezynfekcję materacy, łóżek itp. wyposażenia przeprowadził uprawniony podmiot zewnętrzny, przedstawiono na dowód do wglądu protokoły z zabiegów DDD. Stosowane środki do dezynfekcji powierzchni i wyposażenia posiadały aktualne daty ważności (zapasy w ilości prawidłowej). Sanitariaty ogólnodostępne zostały wydzielone osobno dla mężczyzn i kobiet oraz dla osób niepełnosprawnych. Wyposażone są w umywalki z bieżącą ciepłą i zimną wodą. Zapewnione są środki higieny (mydło, ręczniki jednorazowego użytku, papier toaletowy).

Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie – 10 obiektów bez nadanej kategoryzacji, w tym 1 czynny tylko w okresie letnim. Spośród 10 nadzorowanych obiektów zaplanowano i zrealizowano 9 kontroli. Wszystkie skontrolowane obiekty zostały podłączone do miejskiej sieci wodociągowej. Odprowadzenie ścieków komunalnych w 1 obiekcie odbywa się do zbiornika bezodpływowego, w pozostałych do kanalizacji miejskiej. Odpady stałe gromadzone są prawidłowo i odbierane przez specjalistyczną firmę na podstawie zawartych umów. Magazyny bielizny czystej i brudnej urządzone są prawidłowo. Bielizna brudna prana jest w pralniach zewnętrznych. W tej grupie obiektów dezynfekcję koców, materacy, poduszek

itp. wyposażenia przeprowadziły specjalistyczne firmy z terenu: Świętochłowic, Krynicy – Zdroju i Jaworzna. Zapas środków czystości i dezynfekcyjnych był prawidłowy.

Zakłady fryzjerskie, Zakłady kosmetyczne, Zakłady tatuażu, Zakłady odnowy biologicznej oraz Zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z ww. usług 207 obiektów, w trakcie roku sprawozdawczego liczba obiektów była zmienna, przeprowadzono 153 kontrole w 150 obiektach. Mandatów nie nałożono. W dniu 12.01.2024 r. wydano decyzję administracyjną nakazującą z terminem realizacji do dnia 31.03.2024 r. do zakładu fryzjerskiego, którą wykonano w terminie. Decyzja dotyczyła doprowadzenia do należącego stanu higieniczno - sanitarnego brudnych i uszkodzonych powierzchni ścian w wydzielonej części poczekalni i przy stanowiskach pracy, nieszczelnej instalacji wodnej przy myjni głów, uszkodzonej wykładziny podłogowej przy wejściu do pomieszczenia socjalnego, uszkodzonych i skorodowanych mebli przy stanowiskach pracy. Decyzję wydano w związku z kontrolą przeprowadzoną w grudniu 2023 roku po interwencji telefonicznej. Wszystkie kontrolowane w ciągu roku obiekty zaopatrzone były w wodę przeznaczoną do spożycia z wodociągu miejskiego. W skontrolowanych obiektach nieczystości płynne odprowadzane są do kanalizacji miejskiej, oprócz jednego obiektu, w którym ww. nieczystości odprowadzane były do zbiornika bezodpływowego. Odpady stałe gromadzone i usuwane prawidłowo. Obiekty zaopatrzone są w środki higieny typu: mydło w płynie, ręczniki jednorazowe i papier toaletowy oraz środki dezynfekcyjne, które posiadały aktualne daty ważności w ilościach prawidłowych. Stosowana była bielizna jednorazowa typu: prześcieradła, peleryny i ręczniki lub wielokrotnego tj. bawełniana – prana poza zakładami z wykorzystaniem środków piorąco-dezynfekujących. Postępowanie z narzędziami wielokrotnego użytku lub ich częściami, których stosowanie powodowało lub mogło spowodować naruszenie ciągłości tkanek było prawidłowe. Narzędzie sterylizowane były na miejscu w autoklawach lub w SP ZOZ Szpitalu Wielospecjalistycznym w Jaworznie.

Tereny rekreacyjne – 13 obiektów (plaża, parki - 6, tereny rekreacyjne - 2 i place zabaw - 4, w tym 1 wodny). Przeprowadzono 13 kontroli w 13 obiektach. Decyzji administracyjnych nie wydano i mandatów nie nałożono. Skontrolowane obiekty wyposażone są w przeważającą większość w toalety ogólnodostępne, kosze na odpady, ławki, urządzenia do ćwiczeń oraz w typowe wyposażenie placów zabaw. W przypadku wodnego placu zabaw regularnie wykonywano badania jakości wody, a ich wyniki przedstawiano PPIS w Jaworznie. Stosowane środki do uzdatniania wody oraz do dezynfekcji powierzchni posiadały aktualne daty ważności. Wywóz odpadów komunalnych świadczyła specjalistyczna firma na podstawie zawartych umów. Na terenach placów zabaw dla dzieci obowiązuje zakaz palenia tytoniu i wprowadzania zwierząt.

Cmentarze – 10 obiektów, przeprowadzono 10 kontroli w 10 obiektach. Mandatów karnych nie nałożono, decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie uchybień nie wydano. Obiekty ogrodzone, ciągi pieszo - jezdne utwardzone, zieleń ma charakter izolacyjny. Oprócz miejsc grzebalnych część obiektów wyposażonych jest w kolumbaria. Odpady komunalne gromadzone i usuwane były w sposób prawidłowy. Zaplecza sanitarne wyposażone w środki dezynfekcyjne, czystości i higieny w ilościach prawidłowych. Woda bieżąca z wodociągu miejskiego. Nieczystości płynne odprowadzane są do kanalizacji sanitarnej lub do zbiorników bezodpływowych.

Domy przedpogrzebowe – 3 obiekty, przeprowadzono 2 kontrole w 2 obiektach, pozostały obiekt nie zaplanowano do kontroli 2024 r. Jeden z domów przedpogrzebowych posiada na stanie 4 środki transportu, które zostały sprawdzone podczas kontroli i wykazane w statystykach środków do przewozu zwłok. Mandatów karnych nie nałożono, decyzji administracyjnych nie wydano. Zakres działalności obejmuje: transport zwłok i szczątków ludzkich, przechowywanie zwłok (chłodnie oraz stanowisko przygotowywania zwłok do pochówku), wystawianie zwłok w kaplicy, sprzedaż trumien i obsługę pogrzebów. Gospodarka odpadami prowadzona jest w sposób prawidłowy, odpady odbierane są przez firmy posiadające stosowne zezwolenie na prowadzenie tego typu działalności. Stwierdzono wystarczający zapas środków czystości oraz dezynfekcyjnych. Stosowane środki dezynfekcyjne posiadają szerokie spektrum biobójcze. Opracowane są stosowne procedury dotyczące mycia i dezynfekcji pomieszczeń, wyposażenia oraz środków transportu.

Apteki – 29 obiektów (3 obiekty uległy likwidacji), w czterech obiektach zawieszona jest działalność gospodarcza, pozostałe nie zaplanowano do kontroli w bieżącym roku sprawozdawczym.

Obiekty sportowe - 7 obiektów, przeprowadzono 12 kontroli w 5 obiektach, pozostałe niezaplanowane do kontroli w bieżącym roku sprawozdawczym. W dniu 22.03.2024 r. wydano decyzję merytoryczną po uprzednim sprawdzeniu zaleceń pokontrolnych dotyczących doprowadzenia do prawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego 2 uszkodzonych misek ustępowych w sanitariatach dla osób niepełnosprawnych oraz personelu, uszkodzonego pisuaru na zapleczu szatniowo – sanitarnym i zardzewiałych ścianek działowych pod natryskami. Decyzja ww. dotyczyła doprowadzenia do prawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego ściany z odpryskami powłoki malarskiej w sali gimnastycznej, której termin realizacji ustalono na 15.04.2024 r. Decyzję wykonano w terminie. Obiekty skontrolowane są podłączone do miejskiej sieci wodociągowej. Nieczystości płynne odprowadzane były do kanalizacji miejskiej. Odpady stałe gromadzone i usuwane są prawidłowo. Zapas środków czystości i dezynfekcyjnych - prawidłowy.

Obiekty kulturalno - widowiskowo - rozrywkowe - 11 obiektów, przeprowadzono 7 kontroli w 7 obiektach, pozostałe niezaplanowane do kontroli w bieżącym roku sprawozdawczym, w tym 1 obiekt, który powstał w ciągu 2024 r. Obiekty podłączone są do miejskiej sieci wodociągowej - kanalizacyjnej. Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach i usuwane przez firmę specjalistyczną na podstawie zawartych umów. Zapewnione są podstawowe środki czystości, higieny (mydło w płynie, ręczniki jednorazowe i papier toaletowy) i dezynfekcyjne w ilościach wystarczających. Środki dezynfekcyjne stosowane są wg. zaleceń producentów i posiadają aktualne daty ważności.

Stacje paliw - 13 obiektów, przeprowadzono 8 kontroli w 8 obiektach, pozostałe obiekty niezaplanowane do kontroli w roku 2024. Obiekty wyposażone są w środki higieny typu: mydło w płynie, ręczniki jednorazowe, suszarki do rąk oraz środki dezynfekcyjne w ilości wystarczającej. Gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona była prawidłowo. Nieczystości płynne odprowadzane są w dwóch obiektach do zbiornika bezodpływowego, w pozostałych do kanalizacji miejskiej. W jednym z wyżej wymienionych obiektów funkcjonuje zlewnia ścieków z autokarów, jest to stacja paliw zlokalizowana przy MOP Zastawie.

Stacje uzdatniania wody – 6 obiektów, przeprowadzono 6 kontroli w 6 obiektach. Gospodarka odpadami komunalnymi i oraz odprowadzeniem ścieków komunalnych powstających podczas pracy stacji uzdatniania wody prowadzona jest w sposób prawidłowy. Zapewnione są podstawowe środki czystości, higieny i dezynfekcyjne.

Środki transportu publicznego.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 2 kontrole sanitarne, podczas których sprawdzono 54 autobusy komunikacji miejskiej należących do PKM Sp. z o. o. w Jaworznie. Na podstawie kontroli stwierdzono, iż przedsiębiorstwo na stanie posiada 72 pojazdy. Autobusy obsługują teren miasta Jaworzna, Chrzanowa, Mysłowic, Sosnowca, Katowic. Decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie uchybień nie wydano, mandatów karnych nie nałożono. Sprzątanie oraz mycie autobusów odbywa się przez firmę zewnętrzną. Autobusy myte są w myjni usytuowanej na terenie przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwo posiada opracowaną procedurę dot. sprzątania, czyszczenia, dezynfekcji wnętrza pojazdów. Stan techniczny środków transportu dobry. Wszystkie środki transportu dostosowane dla osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich. Środki transportu wyposażone są w oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów.

Środki transportu do przewozu zwłok.

Na terenie miasta Jaworzna znajdują się 3 firmy posiadające samochody do przewozu zwłok. W czasie 3 kontroli sprawdzono 12 samochodów. Decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie uchybień nie wydano, mandatów karnych nie nałożono. Samochody są trwale oznakowane w sposób wskazujący na ich przeznaczenie. Kabiny kierowców i przestrzeń ładunkowe oddzielone są od siebie. Posiadają zabezpieczenia przed przesuwaniem się trumny lub pojemnika na zwłoki albo szczątki ludzkie podczas przewozu. Pojazdy wewnątrz wyłożone materiałem łatwo zmywalnym, umożliwiającym mycie i dezynfekcję. Do dezynfekcji stosuje się preparaty o działaniu bakteriobójczym, grzybobójczym i wirusobójczym. Garażowanie pojazdów pod zabudowaną wiatą oraz w garażu zaopatrzonym w bieżącą wodę. Środki dezynfekcyjne w wystarczającej ilości. Opracowane są instrukcje dotyczące mycia i dezynfekcji samochodów. Zapisy z przeprowadzonych zabiegów prowadzone są na bieżąco w rejestrach pojazdów.

II. Interwencje

W 2024 r. do sekcji wpłynęło 23 interwencji, spośród których 3 interwencje przekazano do innych organów zgodnie z kompetencją rzeczową. Rozpatrzono w własnym zakresie - 19 interwencji. Wykonano 7 kontroli i 4 wizje lokalne. Wniesione interwencje dotyczyły m.in. jakości wody, stanu higieniczno-sanitarnego obiektów użyteczności publicznej, jak również występowania insektów lub szczurów. Spośród wszystkich wniesionych interwencji jedynie 10 zostały uznane jako zasadne lub częściowo zasadne.

III. Wnioski oraz inne informacje obrazujące stan sanitarny nadzorowanego obszaru w zakresie Higieny Komunalnej

W 2024 roku wydano 7 opinii sanitarnych przed zorganizowaniem imprez masowych na podstawie obowiązku wynikającego z treści art. 25 ust. 1 pkt. 2 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych z dnia 20 marca 2009 r. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wydano 9 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji oraz wykonywano kontrole w trakcie ich realizacji. Ponadto na wnioski Prezydenta Miasta Jaworzna wydano 15 postanowień

w sprawie sprowadzenia zwłok i urn z prochami z zagranicy. Prowadzono również akcję informacyjną dotyczącą zagrożeń związanych ze skolonizowaniem instalacji ciepłej wody użytkowej oraz urządzeń produkujących aerozol wodno-powietrzny pałeczkami bakterii *Legionella* sp. Działania prowadzone przez pracowników sekcji potwierdziły dobry stan sanitarny i techniczny większości nadzorowanych obiektów. Obiekty te dostosowały się do obowiązujących przepisów, m.in. zakazu palenia tytoniu i e – papierosów. Większość obiektów świadczących usługi kosmetyczne czy fryzjerskie bazuje na narzędziach i materiałach jednorazowych. Podmioty świadczące usługi kosmetyczne, powodujące naruszenie ciągłości skóry i tkanek u klienta, posiadają stosowane umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów powstających przy wykonywanych zabiegach, mających kontakt z materiałem biologicznym klienta i są zarejestrowane w BDO. Podmioty, których obiekty wyposażone są w klimatyzatory dokonują systematycznie przeglądów jednostek klimatyzacyjnych wraz z ich czyszczeniem i dezynfekcją. Część obiektów zawiesiła swoją działalność lub ją zakończyła ze względu na wzrost kosztów najmu lokali oraz ogrzewania. Jednakże widoczny jest trend powstawania nowych obiektów świadczących usługi kosmetyczne w ograniczonym zakresie tj. manicure i kosmetyki oprawy oka, ze względu na niskie koszty ponoszone przy rozpoczęciu działalności gospodarczej oraz możliwość otrzymania wsparcia finansowego. Szczególnie widoczny jest trend podnajmu miejsca świadczenia usług w lokalu już funkcjonującym.

IV. Ocena jakości sanitarnej wody na nadzorowanym terenie

1. Nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi był sprawowany w 2024 r. przez PPIS w Jaworznie, podobnie jak w latach wcześniejszych, na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r., poz. 416) oraz art. 13 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2024 r., poz. 757). Podstawą nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi była ocena zgodności z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294). Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2024 r. każdorazowo oparta była na wynikach badań laboratoryjnych i uwzględniała oszacowanie ryzyka bezpieczeństwa zdrowotnego. Konsumenci z terenu miasta Jaworzna w 2024 roku byli zaopatrywani w wodę do spożycia przez jej lokalnego producenta i dystrybutora tj. Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. Św. Wojciecha 34. W ubiegłym roku produkcja wody do spożycia w przeważającej mierze została pokryta przy pomocy ujęć własnych, w ilości 4 707 561,0 m³/rok (tj. ok. 99 % rocznego zaopatrzenia w wodę). Dodatkowo część wody Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. zakupiły ze źródeł zewnętrznych (niżej wymienione) - w ilości 51 123,0 m³/rok, co stanowi ok. 1 % rocznego zaopatrzenia w wodę. Liczba mieszkańców Jaworzna zaopatrywanych w wodę w 2024 r. wyniosła ok. 86 tys. osób. Natomiast długość sieci wodociągowej z uwzględnieniem przyłączy wodociągowych wynosi ok. 839 km. Woda przeznaczona do spożycia pochodzi z pięciu ujęć podziemnych: „Galmany”, „Dobra”, „Jarosław Dąbrowski”, „Bielany” (działające wyłącznie okresowo) oraz jednego ujęcia powierzchniowego – „Piaskownia”. Woda do spożycia

rozprowadzana przez wodociągową sieć rozdzielczą produkowana jest przez 5 miejskich stacji uzdatniania wody (wg ewidencji z 31.12.2024 r.), o różnej wydajności:

- SUW „Dobra”: produkcja wody - ok. 695 m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg - ok. 6 414 osób, stosowane środki i metody uzdatniania - chemiczna dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu.
- SUW „Galmany”: produkcja wody - ok. 5 732 m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg - ok. 19 630 osób, stosowane środki i metody uzdatniania - chemiczna dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu, dodatkowo w każdej ze studni zamontowano lampy UV.
- SUW „Jarosław Dąbrowski”: produkcja wody - ok. 752 m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg - ok. 8 908 osoby, stosowane środki i metody uzdatniania - odwrócona osmoza, aeracja, utlenianie wstępne ozonem resztkowym, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja lampami UV oraz dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu.
- SUW „Bielany”: produkcja wody - ok. 85 m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg - ok. 2 372 osoby, stosowane środki i metody uzdatniania - chemiczna dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu.
- SUW „Piaskownia Wodociągi Jaworzno”: produkcja wody - ok. 5 597,39 m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg - ok. 21 699 osób, stosowane środki i metody uzdatniania – cedzenie na kracie sitowej, sedymentacja w piaskowniku, aeracja i desorpcja w wieży desorpcji, koagulacja koagulantem glinowym PAX, sedymentacja zawiesin w separatorze lamelowym, utlenianie wstępne ozonem resztkowym wytwarzanym z tlenu gazowego, filtracja na filtrach piaskowych otwartych oraz filtrach ciśnieniowych z węglem aktywnym, dezynfekcja lampami UV, dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu wytwarzanym na miejscu z soli kuchennej.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że funkcjonuje dodatkowo tzw. Układ Zbiorników „Warpie”, gdzie następuje głównie mieszanie wody pochodzącej z ujęcia głębinowego „Galmany” i ujęcia powierzchniowego „Piaskownia” w stosunku 50% do 50%. Tutaj również ma miejsce mieszanie wody ze Zbiorników Warpie i wody od zewnętrznego dostawcy GPW Katowice - Maczki. W sumie woda mieszana ze Zbiorników „Warpie” trafia do ok. 30 658 mieszkańców. W 2024 r. podobnie jak we wcześniejszych latach Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. nie były w stanie pokryć w 100% zapotrzebowania mieszkańców na wodę przeznaczoną do spożycia. W związku z czym część wody przeznaczonej do spożycia dla ludności miasta Jaworzna pochodzi spoza terenu i jest produkowana przez:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., 41 – 404 Mysłowice, ul. Fabryczna 10 – zaopatruje ok. 145 osób w rejonie Osiedla Wysoki Brzeg w Jaworznie, ilość zakupywanej wody to ok. 14 435,00 m³, co stanowi ok. 0,3 % rocznego zaopatrzenia w wodę ogółem,
- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S. A., 40 – 026 Katowice, ul. Wojewódzka 19 (Wydział Badania Wody Laboratorium Maczki ul. Wodociągi 4, 41-217 Sosnowiec) - zaopatruje ok. 27 149 mieszkańców Jaworzna, ilość zakupywanej wody to ok. 30 239 m³ rocznie, co stanowi ok. 0,6 % rocznego zaopatrzenia w wodę ogółem,

- Wodociągi Chrzanowskie Sp. z o. o., 32 – 500 Chrzanów, ul. Jagiellońska 8 – zaopatruje ok. 66 mieszkańców Jaworzna, ilość zakupywanej wody to ok. 5 643 m³ rocznie, stanowi ok. 0,1 % rocznego zaopatrzenia w wodę ogółem.
- Sosnowieckie Wodociągi S.A., 41-200 Sosnowiec, ul. Ostrogórska 43 – zaopatruje ok. 38 mieszkańców Jaworzna, ilość zakupywanej wody to ok 806 m³ rocznie, stanowi ok. < 0,1 % rocznego zaopatrzenia w wodę ogółem.

Na obszarze nadzorowanym przez PPIS w Jaworznie funkcjonuje również stacja uzdatniania wody Zakładu Górniczego Sobieski Południowego Koncernu Węglowego S.A. zlokalizowana przy ul. Sulińskiego 2 w Jaworznie. Stacja ta uzdatnia wodę przeznaczoną do spożycia wyłącznie na potrzeby zakładu z zastosowaniem aeracji filtracji oraz systemu odwróconej osmozy. Do dezynfekcji końcowej stosuje się podchloryn sodu. W ciągu 2024 r. oszacowano wielkość produkcji wody na poziomie 58138 m³. Ponadto, na obszarze Jaworzna funkcjonuje indywidualne ujęcie wody w obiekcie OEEG GEOSFERA ul. Św. Wojciecha 100. Niniejsze ujęcie nie posiada systemu uzdatniania, a woda doprowadzana jest do sanitariatów oraz pomieszczeń socjalnych. Produkcja wody utrzymuje się na poziomie ok. 150 m³ rocznie.

Działania wykonywane w ramach bieżącego nadzoru

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie w 2024 r. sprawował bieżący nadzór sanitarny nad jakością wody w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294). W ramach monitoringu jakości wody:

- pobierano i zlecano wykonanie urzędowych badań próbek wody zgodnie z przyjętym harmonogramem,
- pobierano i zlecano wykonanie urzędowych badań próbek wody w ramach rekontroli, w przypadku stwierdzenia niezgodności z normatywem, po przeprowadzeniu przez przedsiębiorstwo wodociągowe działań naprawczych,
- prowadzono i uaktualniano wykazy: przedsiębiorstw wodociągowo - kanalizacyjnych, miejsc pobierania próbek wody objętych monitoringiem jakości wody,
- uzgadniano przedkładane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne harmonogramy pobierania próbek wody do badań laboratoryjnych wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej oraz systematycznie egzekwowano jego wykonanie,
- pozyskiwano od przedsiębiorstw wodociągowo - kanalizacyjnych wyniki badań jakości wody prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej (dot. Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. nadzorowanego przez PPIS w Jaworznie oraz zewnętrznych dostawców wody nadzorowanych przez inne stacje sanitarno-epidemiologiczne),
- gromadzono, analizowano i oceniano dane uzyskiwane w wyniku prowadzonego monitoringu jakości wody (baza danych), zarówno dane pochodzące z kontroli urzędowej, jak i dane pochodzące z kontroli wewnętrznej,
- systematycznie przekazywano dane pochodzące z monitoringu jakości wody (baza danych „Excel-Woda”) do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- systematycznie informowano Prezydenta Miasta Jaworzna o jakości wody przeznaczonej do spożycia na nadzorowanym terenie oraz współpracowano z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta w Jaworznie,

- dokonano zatwierdzenia systemu jakości badań wody w zakresie 23 metodyk badawczych wykonywanych przez Dział Analiz Laboratoryjnych Wodociągów Jaworzno Sp. z o.o., ul. Dąb 105, w oparciu o załącznik nr 6 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294.),
- prowadzono działania w związku ze składanymi do PPIS w Jaworznie skargami na złą jakość wody.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach bieżącego nadzoru prowadzono według harmonogramu opracowanego na 2024 r. W związku z powyższym na terenie miasta Jaworzno do badań laboratoryjnych pobierano próbki wody w 35 stałych punktach monitoringowych oraz w 3 dodatkowe. Łącznie pobrano 80 próbek wody przeznaczonej do spożycia. Podczas pobierania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonano pomiary temperatury i oznaczono wolny chlor.

W ramach bieżącego nadzoru wykonano badania:

- 78 próbek wody pod względem fizykochemicznym;
- 58 próbek wody pod względem mikrobiologicznym.

W analizowanym okresie zakwestionowano 2 próbki wody w zakresie wartości dopuszczalnej mętności i żelaza oraz jedną próbkę w wody w zakresie wartości dopuszczalnej manganu. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie wydał oceny o warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi w ww. przypadkach. Natomiast w przypadku pozostałych 9 próbek pobranych z Ujęcia Galmany – stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości ołowiu. Jednakże, otrzymywane wyniki przy uwzględnieniu niepewności pomiaru w większości mieściły się w granicy wartości dopuszczalnej, a przedstawione przez Wodociągi Jaworzno Sp. wyniki badań wody ze strefy zaopatrzenia w wodę z ujęcia, nie wykazały przekroczenia ołowiu u konsumentów. Obecnie prowadzony jest zwiększony monitoring jakości wody w strefie zaopatrzenia w wodę ze względu na duże wahania wartości parametru. W zakresie parametrów mikrobiologicznych stwierdzono dwa przekroczenia dotyczące liczby bakterii grupy coli, jednakże badania kontrolne wykonane niezwłocznie nie potwierdziły przekroczenia tegoż parametru. Stwierdzono również przekroczenie bakterii grupy coli, enterokoków i bakterii E.coli w jednej próbce oraz bakterii grupy coli i E.coli w drugiej, w tym samym punkcie. Woda pochodziła z ujęcia indywidualnego i nie była poddawana dezynfekcji chemicznej. Każdorazowo w przypadku stwierdzenia przekroczenia badanych parametrów fizykochemicznych lub mikrobiologicznych podmiot odpowiedzialny za zapewnienie wymaganej jakości wody przeznaczonej do spożycia był zobowiązany przez PPIS w Jaworznie do:

- ustalenia przyczyny powstania zanieczyszczenia,
- podjęcia działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294),
- poinformowania PPIS w Jaworznie o podjętych i przeprowadzonych działaniach naprawczych.

Po uzyskaniu informacji o przeprowadzonych działaniach naprawczych wykonywane były ponowne badania w ramach nadzoru sanitarnego lub kontroli wewnętrznej celem potwierdzenia skuteczności tych działań i doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymogów prawnych.

Kontrola wewnętrzna przedsiębiorstw wodociągowych

Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. poddały analizie 1093 próbki wody (w tym 80 próbek wynikających z zatwierdzonego harmonogramu) w ramach kontroli wewnętrznej obejmującej zakresem monitoring parametrów grupy A i grupy B ww. rozporządzenia. W większości analizowanych przypadków woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Odnotowane przez Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. przekroczenia dotyczące pogorszenia jakości wody wyłącznie w zakresie fizykochemii stanowią ok. 4,5 % ogólnego poboru prób. Przekroczenia odnotowane wyłącznie w zakresie mikrobiologii stanowiły 0,3 % ogólnego poboru prób. Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. realizowały zatwierdzony przez PPIS w Jaworznie harmonogram pobierania próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej zaplanowany przez przedsiębiorstwo na rok 2024. W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez Południowy Koncern Węglowy S.A Zakład Górniczy Sobieski, na podstawie zatwierdzonego przez PPIS harmonogramu pobierania próbek wody na rok 2024, przekazano do oceny 8 sprawozdań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przedstawione sprawozdania potwierdziły jej jakość. Wodociągi Chrzanowskie Sp. z o.o. przekazały 5 sprawozdań monitoringu parametrów grupy A i B, dotyczących zakupywanej wody badanej w punkcie granicznym. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Mysłowicach przekazało 2 sprawozdania monitoringu parametrów grupy A dotyczące zakupywanej wody badanej w punkcie granicznym. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągowe S.A. przedstawiło do PPIS w Jaworznie 29 sprawozdań w zakresie parametrów grupy A i B, które potwierdziły jakość sprzedawanej wody. W związku z funkcjonowaniem indywidualnego ujęcia wody w obiekcie OEEG GEOSFERA Urząd Miejski Jaworzno przedstawił 2 sprawozdania z badań wody w zakresie parametrów grupy A zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem oraz jedno sprawozdanie będące wynikiem rekontroli wewnętrznej badań PIS. W 2024 r. Wodociągi Jaworzno Sp. z o.o. odnotowały ogółem 187 awarii wodociągowych oraz przyjęły 148 zgłoszeń o złej jakości wody. Awarie w dużej mierze związane były z uszkodzeniami sieci wodociągowej powstałymi podczas prowadzenia prac remontowo-budowlanych sieci wod-kan. Obszar gdzie najczęściej dochodziło do ww. awarii obejmował dzielnice takie jak Śródmieście oraz Ciężkowice. Podczas usuwania awarii mieszkańcy miasta zaopatrywani byli w wodę przeznaczoną do spożycia, dostarczaną beczkowozami oraz w postaci jednostkowych aseptycznych opakowań. Z kolei zgłoszenia o pogarszaniu się jakości wody w większości przypadków dotyczyły nieprawidłowych wskaźników fizykochemicznych. Najczęściej odnotowane zgłoszenia pochodziły z dzielnic: Koźmin, Niedzieliska, Długoszyn, Bory.

2. Nadzór sanitarny nad jakością wody ciepłej.

W związku z wymaganiami mikrobiologicznymi, jakim powinna odpowiadać ciepła woda, określonymi w załączniku nr 5A do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294),

PPIS w Jaworznie wykonywał badania w kierunku obecności bakterii typu *Legionella* sp. w ramach nadzoru bieżącego w budynkach zamieszkania zbiorowego i przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne na nadzorowanym terenie oraz natrysków krytych pływalni. Na podstawie harmonogramu poboru próbek w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano 89 próbek wody ciepłej w 9 obiektach:

- Szpital Wielospecjalistyczny w Jaworznie, ul. Chełmońskiego 28;
- Powiatowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Jaworzno, ul. Hetmańska 21;
- NZOZ Nefrolux, ul. Chełmońskiego 28;
- Hospicjum Homo-Homini Jaworzno, ul. Górnicza 30;
- Dom Seniora „Jesień na Letniej” w Jaworznie, ul. Letnia 1C i ul. Letnia 1D;
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jaworznie, ul. Wolności 11;
- Dom Pomocy Społecznej w Jaworznie, ul. Obrońców Poczty Gdańskiej 63;
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Jaworznie ul. Zawiszy Czarnego 4;
- Kryta Pływalnia ViaSport w Jaworznie ul. Inw. Wojennych 22.

W połowie obiektów analizowane próbki wody spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294); załącznik nr 5A: „Wymagania mikrobiologiczne, jakim powinna odpowiadać woda ciepła”. Stwierdzono iż w 23 próbkach pobranych z instalacji ciepłej wody w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w 8 próbkach pobranych z instalacji w podmiocie leczniczym stwierdzono ponadnormatywną obecność bakterii *Legionella* sp. w związku z powyższym PPIS w Jaworznie wydał 8 decyzji nakazujących doprowadzenie jakości wody ciepłej do wymogów określonych w ww. rozporządzeniu oraz 10 decyzji obciążających opłatą za prowadzone działania w związku z wykryciem obecności bakterii *Legionella* sp. w instalacji. Po podjęciu działań naprawczych kolejne wyniki badań przeprowadzone w ramach kontroli wewnętrznej zarządcy obiektu potwierdziły odpowiednią jakość wody ciepłej w budynkach.

3. Nadzór sanitarny nad jakością wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli.

Na nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaworznie terenie miasta, w sezonie letnim 2024 r., utworzone zostało kąpielisko pn. „Plaża nad Sosiną 2”, zlokalizowane na obszarze OWR „Sosina” przy ul. Bukowskiej w Jaworznie. Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Jaworznie nr LXIV/847/2024, z dnia 26.03.2024 r., sezon kąpieliskowy obejmował okres od dnia 15.06.2024 r. do dnia 31.08.2024 r. Organizatorem ww. kąpieliska było Miejskie Centrum Kultury i Sportu w Jaworznie. Harmonogram poboru próbek wody oraz punkt poboru został ustalony przez organizatora w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Jaworznie. Zakres badanych parametrów był zgodny z zał. nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17.01.2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 poz. 255). W sezonie letnim 2024 próbki wody z kąpieliska pobierane były w jednym punkcie z prawidłową częstotliwością zgodną z zatwierdzonym harmonogramem:

- 1 próbka przed sezonem (w ramach kontroli urzędowej) - 10.06.2024 r.;

- 3 próbki w trakcie sezonu (w ramach kontroli wewnętrznej) - 18.06.2024 r. 16.07.2024 r., 13.08.2024 r.

Równocześnie z pobieraniem próbki wody do badań mikrobiologicznych sporządzany był protokół z wizualnej oceny nadzorowania wody obejmujący parametry: zakwit sinic – powstanie smug, kożucha lub piany, rozmnażanie się makroalg lub fitoplanktonu, obecność w wodzie zanieczyszczeń takich jak materiały smoliste, szkło, tworzywa sztuczne guma oraz inne odpady. Organizator prowadził systematyczne wizualne nadzorowanie wody w kąpielisku pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie zdrowia kąpiących się osób oraz uzupełniał dane dotyczące codziennych warunków wodno-atmosferycznych na platformie Serwis Kąpieliskowy (dane obejmowały temperaturę wody i powietrza, prędkość wiatru oraz rodzaj wywieszanej flagi wraz z podaniem przyczyny). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17.01.2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli, sprawozdań z badań oraz protokołów z ocen wizualnych wydał 4 oceny jakości wody w kąpielisku „Plaża nad Sosiną 2”. Wszystkie wydane oceny stwierdzały przydatność wody do kąpieli. Informacje o przydatności wody w kąpielisku umieszczano również na platformie Serwis Kąpieliskowy. Zgodnie z § 5 ust. Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r. poz. 255) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie dokonał klasyfikacji jakości wody w kąpielisku „Plaża nad Sosiną 2” na podstawie wyników badań jakości wody z czterech sezonów kąpielowych tj. lat 2021, 2022, 2023 i 2024. Zgodnie z klasyfikacją określoną w załączniku 1B do ww. rozporządzenia jakość wody w kąpielisku została zakwalifikowana jako „doskonała”.

4. Nadzór sanitarny nad jakością wody w pływalniach.

W 2024 r. w związku z realizacją zapisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230), na terenie miasta Jaworzna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano łącznie 6 próbek wody basenowej z jednej pływalni zasilanej w wodę wodociągową, tj.: Krytej Pływalni ViaSport, zlokalizowanej przy ul. Inwalidów Wojennych 2, zarządzanej przez K.I.G. Konsorcjum Inwestycji Gospodarczych Sp. z o.o., ul. Pukowca 15 w Katowicach. Próbkę wody z nieszczelników oraz systemów cyrkulacji wody basenowej pobierane były także w ramach kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalni, zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Jaworznie harmonogramem pobierania próbek wody. Zarządca pływalni prowadził na bieżąco rejestr pomiarów w wodzie na pływalni oraz informował użytkowników basenu o bieżących wynikach jakości wody oraz ewentualnych przekroczeniach analizowanych parametrów. W 2024 r. Basen Rehabilitacyjny w Jaworznie przy ul. Sulińskiego 41 oraz Basen Rehabilitacyjny SP ZOZ Szpitala Wielospecjalistycznego w Jaworznie zlokalizowanego przy ul. Chełmońskiego 28 pozostawały nieczynne.

SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

I. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku i jakość zdrowotna środków spożywczych

Zakres nadzoru sanitarnego - prowadzenie nadzoru nad obiektami produkcji i obrotu żywnością, obiektami żywienia zbiorowego oraz miejscami obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, a w szczególności:

- sprawowanie bieżącej urzędowej kontroli nad jakością zdrowotną produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności,
- kontrola przestrzegania warunków sanitarno-higienicznych w procesie produkcji i w obrocie tymi artykułami,
- oraz sprawowanie bieżącego nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

1. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

W roku 2024 w ewidencji znajdowało się **1006** zakładów, z czego skontrolowano **477** - w tym 1 wytwórnię i 2 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Przeprowadzono **704** kontrole sanitarne, w tym 1 kontrolę wytwórni i 2 kontrole w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych **481** próbki żywności, 10 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 1 próbę kosmetyków (Sekcja HP) i 20 próbek sanitarnych (**razem 511 próbek**). Wydano **21** decyzji administracyjnych w wyniku stwierdzenia naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym 1 decyzję zakazu wprowadzania produktu do obrotu (obiekt z grupy: zakłady garmażeryjne). Skierowano 2 wnioski o nałożenie kary pieniężnej przez ŚPWIS w Katowicach (obiekty z grupy: zakłady garmażeryjne, inne zakłady obrotu żywnością). Winnych uchybień ukarano **27** mandatami na łączną kwotę **9500 zł**.

Tabela 1. Liczba obiektów objętych nadzorem w latach 2023 i 2024.

Rodzaj obiektów objętych nadzorem	Liczba obiektów		Kierunek zmian (+/-)
	2023	2024	
Obiekty ogółem	1026	1006	-
Zakłady produkcji żywności	53	57	+
Obiekty obrotu żywnością	640	593	-
W tym: środki transportu żywności	110	96	-
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	200	221	+
W tym: zakłady małej gastronomii	75	89	+
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	67	73	+

Zakłady usług cateringowych	97	97	<i>bez zmian</i>
Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	2	2	<i>bez zmian</i>
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	1	1	+
Zakłady produkujące, konfekcjonujące kosmetyki (pod nadzorem HP)	33	35	+
Obiekty obrotu kosmetykami (pod nadzorem HP)	8	7	-

Tabela 2. Działania kontrolne w latach 2022 – 2024

Rok	Liczba obiektów zarejestrowanych	Skontrolowano obiektów	%	Skasowano obiektów	%	Obiekty uznane za złe	%	Liczba kontroli	Wskaźnik częstości kontroli
2022	991	438	44	159	16	0	0	679	1,5
2023	1026	492	49	299	29	0	0	818	1,3
2024	1006	477	47	268	27	0	0	704	1,4

Tabela 3. Działania represyjne w latach 2022 – 2024

Rok	Decyzje administracyjne	Liczba mandatów	Na kwotę	Średnia kwota	Próby zbadane (łącznie z sanitarnymi, kosmetykami)	Próby kwest.	%kwest
2022	23	11	3350	322,00 zł	436	4	0,9
2023	36	30	9100	303,00 zł	471	19	4,0
2024	21	27	9500	351,00 zł	511	8	1,6

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych zgodnie z obowiązującą procedurą urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, żaden obiekt nie został oceniony negatywnie. Mimo, to pewne nieprawidłowości nadal utrzymują się w następujących grupach obiektów:

- Zakładach Produkcji Żywności,
- Zakładach Żywienia Zbiorowego,
- Obiektach Obrotu Żywnością.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości

W Zakładach Produkcji Żywności: (40 skontrolowanych z 57 znajdujących się w ewidencji)

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości natury technicznej to m. in.:

- pomieszczenia produkcyjne i magazynowe nie były zachowane w dobrym stanie i kondycji technicznej, w tym ściany, sufity, były w złym stanie i kondycji technicznej.
- oraz natury higienicznej:

- nieprawidłowe przechowywanie surowców i półproduktów;
- brak czystości i porządku w pomieszczeniach magazynowych;
- nieutrzymanie zasad GHP/GMP oraz HACCP.

W Zakładach Żywnienia Zbiorowego: (226 skontrolowanych z 320 znajdujących się w ewidencji) typu otwartego (w tym mała gastronomia), zamkniętego

Najczęstsze nieprawidłowości natury technicznej:

- pomieszczenia żywnościowe, urządzenia, sprzęt do kontaktu z żywnością oraz wyposażenie dodatkowe nie były zachowane w dobrym stanie i kondycji technicznej (w złej kondycji technicznej ściany, sufity, podłogi, drzwi),
- elementy wyposażenia pozostające w kontakcie z żywnością oraz wyposażenia dodatkowego nie były utrzymywane w dobrym stanie i kondycji technicznej, o powierzchniach trudnych do mycia, czyszczenia i dezynfekcji.

oraz natury higienicznej:

- niezachowanie bieżącej czystości i porządku w pomieszczeniach żywnościowych zakładu, nieutrzymanie w należytej czystości powierzchni wyposażenia dodatkowego oraz wyposażenia kontaktującego się z żywnością,
- niewłaściwe przechowywanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych, w tym brak właściwej segregacji surowców i półproduktów stosowanych do produkcji dań kulinarnych, przerwanie ciągłości łańcucha chłodniczego surowców i półproduktów,
- stosowanie do produkcji półproduktów po upływie dat minimalnej trwałości i terminów przydatności do spożycia,
- nieutrzymanie zasad GHP/GMP oraz HACCP.

W Obiektach Obrotu Żywnością: (208 skontrolowanych z 593 znajdujących się w ewidencji)

Do nieprawidłowości najczęściej stwierdzanych w zakresie stanu technicznego zaliczyć można:

- pomieszczenia sprzedażowe i magazynowe nie były zachowane w dobrym stanie i kondycji technicznej, w tym ściany, sufity, były w złym stanie i kondycji technicznej,
- elementy wyposażenia pozostające w kontakcie z żywnością oraz wyposażenia dodatkowego nie były utrzymywane w dobrym stanie i kondycji technicznej, o powierzchniach trudnych do mycia, czyszczenia i dezynfekcji.

Nieprawidłowości natury higienicznej, mające istotny wpływ na jakość żywności oferowanej do sprzedaży, w dużej mierze zależne od niewłaściwych zachowań personelu, stanowiły głównie:

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach sprzedażowych, magazynowych,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminów, dat minimalnej trwałości;
- nieprawidłowe przechowywanie surowców i półproduktów, nieprzestrzeganie zasad segregacji;
- narażenie żywności nieopakowanej i przeznaczonej do bezpośredniego spożycia na zanieczyszczenia krzyżowe, zewnętrzne oraz nieutrzymanie zasad GHP/GMP oraz HACCP.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych

A. JAKOŚĆ ZDROWOTNA KRAJOWYCH ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

W 2024 roku przebadano laboratoryjnie 388 próbek krajowych środków spożywczych z różnego rodzaju obiektów żywnościowo – żywieniowych. Zakres badań obejmował parametry

mikrobiologiczne, chemiczne, organoleptyczne oraz wskazujące na obecność zanieczyszczeń a także oznakowanie środków spożywczych.

Przebadano ogółem:

- pod względem mikrobiologicznym – 247 próbek,
- pod względem chemicznym - 93 próbki,
- pod względem organoleptycznym - 39 próbek,
- pod względem oznakowania – 274 próbki,
- pod względem obecności zanieczyszczeń – 9 próbek.

Zdyskwalifikowaniu uległa 1 próbka środków spożywczych (pod względem chemicznym-niegodny wynik w zakresie pokrycia zapotrzebowania na składniki odżywcze: zawartość NaCl w posiłku obiadowym).

Tabela 4

Ocena jakości zdrowotnej krajowych środków spożywczych:

Lp.	Rodzaj artykułu spożywczego	liczba próbek kwestionowanych		w tym			
		Rok 2023	Rok 2024	M	CH	O	Z
1.	Mięso, podroby i przetwory mięsne	5	0	0	0	-	0
2.	Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory	5	0	0	-	-	-
3.	Ryby, owoce morza i ich przetwory	0	0	-	0	-	-
4.	Mleko i przetwory mleczne	0	0	0	0	-	-
	w tym: masło	0	0	0	0	-	-
5.	Ziarno zbóż i przetwory zbożowo-maczne	0	0	-	0	0	0
6.	Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	0	0	0	0	-	-
7.	Cukier i inne	-	-	-	-	-	-
8.	Miód i produkty pszczelarskie	-	-	-	-	-	-
9.	Orzechy, w tym arachidy	0	0	-	0	-	-
10.	Warzywa (w tym strączkowe)	0	0	0	0	0	-
11.	Owoce	0	0	0	0	0	-
12.	Grzyby	-	-	-	-	-	-
13.	Drożdże	-	-	-	-	-	-
14.	Napoje alkoholowe	0	0	-	0	-	-
15.	Ocet	-	-	-	-	-	-
16.	Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	0	0	-	0	-	-
17.	Tłuszcze roślinne	0	0	-	-	0	-
18.	Ziarna roślin oleistych	-	0	-	0	-	-
19.	Koncentraty spożywcze	0	-	-	-	-	-
20.	Majonezy, musztardy, sosy	-	-	-	-	-	-
21.	Zioła, przyprawy	0	0	0	0	0	-
22.	Kawa, herbata, kakao, herbatki owocowe i ziołowe	1	0	-	0	-	-

23.	Wyroby garmażeryjne i	7	1	0	1	-	-
24.	Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego	0	0	0	0	-	-
25.	Nowa żywność	-	-	-	-	-	-
26.	Suplementy diety	0	0	0	0	-	-
27.	Substancje dodatkowe	-	-	-	-	-	-
28.	Sól spożywcza i jej zamienniki	-	0	-	0	-	-
29.	Inne	-	-	-	-	-	-
	Ogółem	18	1	0	1	0	0

Uwaga! 0 badane, ale niekwestionowane; - nie badane w danym kierunku lub nie zbierano danych

W 2024 roku pod względem znakowania oceniono 274 krajowych próbek środków spożywczych. Wszystkie pobrane do badań próbki odpowiadały aktualnym przepisom dotyczącym znakowania środków spożywczych. Nie odnotowano zgłoszeń zatruc pokarmowych.

B. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH Z UE

W 2024 roku przebadano 40 próbek żywności z UE, w tym 13 pod względem parametrów chemicznych, 7 organoleptycznie, 20 pod względem parametrów mikrobiologicznych. Pod względem zgodności oznakowania z aktualnymi wymogami oceniono 36 próbek. Wszystkie zbadane próbki odpowiadały aktualnym przepisom dotyczącym znakowania środków spożywczych.

C. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH Z IMPORTU*

W 2024 roku przebadano 53 próbki żywności z importu, w tym 27 pod względem parametrów chemicznych, 6 organoleptycznie, 20 pod względem parametrów mikrobiologicznych. Pod względem zgodności oznakowania z aktualnymi wymogami oceniono 32 próbki. Wszystkie zbadane próbki odpowiadały aktualnym przepisom dotyczącym znakowania środków spożywczych. Spośród wszystkich pobranych próbek zdyskwalifikowano 1 próbkę (tj. 1,9 %), pod kątem zanieczyszczeń chemicznych 1 próbka (tj. 3,7 % zbadanych chemicznie).

II. Ocena sposobu żywienia w zakładach zamkniętych żywienia zbiorowego

Teoretycznie oceniano jadłospisy dekadowe w 22 stołówkach szkolnych (w tym 4 w systemie cateringowym), 29 przedszkoli (w tym 15 w systemie cateringowym), 2 stołówki z zakładach specjalnych i wychowawczych oraz 12 stołówek w żłobkach i domach małego dziecka (w tym 11 w systemie cateringowym) będących pod nadzorem PPIS w Jaworznie. Do oceny obliczeń składników pokarmowych w jadłospisach stosowano program WIKT 3.0.001 pro. Dokonano również pobrania i zbadania posiłku obiadowego w placówkach żywienia dzieci do lat 3 (Akcja żłobek). Nie stwierdzano nieprawidłowości w placówkach żywiących dzieci szkolne. Oceniane jadłospisy dekadowe z kuchni własnych placówek, były sporządzane prawidłowo, urozmaicone i zbilansowane zgodnie z normami IŻŻ. Sporadycznym problemem w jadłospisach było stosowanie gotowych produktów w tym jogurtów, ciastek zawierających wysoką zawartość cukrów. Zwracano uwagę na zastąpienie gotowych środków spożywczych produktami wytwarzanymi w kuchni własnej. W przedszkolu podczas kontroli kompleksowej stwierdzono nieprawidłowości natury sanitarno – higienicznej, utrzymania i wdrożenia procedur GHP/GMP oraz HACCP. W związku z powyższym nałożono mandat w wysokości 500 zł na prowadzącego przedszkole oraz wydano zalecenia. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zaleceń pokontrolnych. W jednej z placówek przedszkolnych wydano również decyzję poprawy

stanu sanitarno-technicznego. W 2024 r. prowadzono nadzór żywienia w żłobkach, które posiadają kuchnie własną oraz żywią dzieci w systemie cateringowym. Zgodnie z wytycznymi ŚPWIS w Katowicach, zawartymi w piśmie znak NS-BŻ.9011.8.2024 z dnia 05.01.2024 r., pobrano do badań **3 próbki posiłku obiadowego** bezpośrednio z talerza dziecka (2 próbki dostarczane przez firmę cateringową i 1 próbka wyprodukowana w kuchni własnej placówki). Wraz z pobranymi próbkami dokonano analizy jakościowej oraz ilościowej jadłospisów dekadowych oraz raportów magazynowych przy użyciu programu WIKT 3.0.001 pro. Po otrzymaniu wyników badań wykonanych przez Oddział Laboratoryjny Sekcji Badań Fizykochemicznych i Środowiskowych Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Dąbrowie Górniczej, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zawartości chlorku sodu (soli) **w 1 zbadanym** posiłku. W związku z przekroczeniem soli w posiłku z firmy cateringowej z poza terenu PSSE w Jaworznie sprawę przekazano do PSSE w Sosnowcu. Prowadzącego żłobek obciążono opłatą za kontrolę, natomiast firmę cateringową obciążono opłatą za badania próbki kwestionowanej.

III. Ocena sposobu realizacji wymagań rozporządzenia „sklepikowego”

W 2024 r. prowadzono działania w ramach nadzoru bieżącego w zakresie realizacji wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Przy kontrolach stołówek szkolnych (**22 kontrole**), przedszkolnych (**30 kontrole**), stołówek w zakładzie wychowawczym (**2 kontrole**) oraz sklepików szkolnych (**17 kontrole**) przeglądnięto asortyment surowców, półproduktów (szkoły, przedszkola) oraz wyrobów gotowych oferowanych do sprzedaży (sklepiki). W zakresie realizacji rozporządzenia w szkołach i przedszkolach zwracano uwagę, czy w tygodniu żywienia szkolnego podaje się rybę, nie więcej niż 2 razy w tygodniu potrawy smażone, przy czym do smażenia stosuje się olej roślinny rafinowany o zawartości kwasów jednonienasyconych powyżej 50 % oraz wielonienasyconych poniżej 40 %, czy w każdym posiłku jest dodatek owocu lub warzywa. A także, czy na całodienne żywienie składają się środki spożywcze pochodzące z różnych grup. Kontrolowano czy zupy, sosy oraz potrawy sporządzane były z naturalnych składników bez użycia koncentratów spożywczych z wyłączeniem koncentratów z naturalnych składników. Kontrole w stołówkach szkolnych i przedszkolnych potwierdziły prawidłową realizację zgodnie z § 2.2 ww. rozporządzenia. Kontrole w sklepikach szkolnych obejmowały m.in. nadzór nad asortymentem produktów oferowanych do sprzedaży zgodnie z ww. rozporządzeniem. W ramach skargi konsumenckiej, sprawdzono źródło pochodzenia środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością wprowadzanych do obrotu w sklepikach szkolnych ze szczególnym uwzględnieniem artykułów pochodzących z Chin. Czynności kontrolne wykazały, że niektóre sklepiki szkolne oferują środki spożywcze pochodzenia chińskiego, oznakowane w języku polskim. Etykiety produktów spełniają wymagania dotyczące znakowania żywności m.in. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. oraz uwzględniają informacje takie jak nazwa żywności, wykaz składników, ilość żywności netto, data minimalnej trwałości lub termin przydatności do spożycia, wartość odżywcza, nazwa lub firma i adres podmiotu, który wprowadza produkt do obrotu. Ponadto, czy podane są informacje o substancjach lub produktach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji, które zostały użyte przy wytworzeniu lub przygotowywaniu żywności i nadal są obecne w produkcie gotowym (nawet

w zmienionej formie) zgodnie z załącznikiem nr II do rozporządzenia UE nr 1169/2011. Produkty zawierające barwniki posiadały informacje o ich występowaniu z uwzględnieniem ostrzeżeń konsumenckich. W toku kontroli stwierdzono, iż prowadzący sklepiki szkolne wprowadzają asortyment środków spożywczych pochodzących również z Chin ze stron internetowych. Wstępna analiza powyższych stron internetowych wskazywała na brak podania obowiązkowych informacji na temat żywności podczas tzw. sprzedaży na odległość. Zgodnie z właściwością terenową powyższe nieprawidłowości przekazano do trzech Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

IV. Nadzór nad wyrobami mającymi kontakt z żywnością, kosmetykami*

Tabela 6. Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz miejsca obrotu w latach 2023 - 2024.

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów prowadzących działalność		Kierunek zmian (przybyło/ubyło)
	Rok 2023	Rok 2024	
Wytwórnice ogółem	9	8	ubyło
w tym:			
- materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	1	1	bez zmian
- produkcji kosmetyków (HP)	2	1	ubyło
- produkcji i konfekcjonowania kosmetyków (HP)	4	4	bez zmian
Zakłady konfekcjonujące kosmetyki (HP)	2	2	bez zmian
Miejsca obrotu ogółem	100	102	wzrosło
w tym:			
- materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	33	35	wzrosło
- kosmetykami (HP)	67	67	bez zmian

*dotyczy wyłącznie przedmiotów użytku pobranych w ww. obiektach (bez prób pobranych z obrotu)

Ocena stanu sanitarno-higienicznego tej grupy: nadzór nad przedmiotami użytku obejmował ocenę znakowania w zakresie informacji o dopuszczeniu przedmiotów do kontaktu z żywnością oraz w ramach bieżącego nadzoru pobrano do badania 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym 0 krajowych, 1 z krajów Unii Europejskiej i 0 pochodzących z importu. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie. Pobrano również 9 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w obiektach obrotu żywnością. Kwestionowano 2 próbki pochodzące z importu.

V. Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej

Na nadzorowanym terenie wpisanych jest 3 przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej. W roku 2024 r. nawiązano współpracę z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach w ramach realizacji „Planu działania na 2024 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach Porozumienia z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa

produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego”. W ramach powyższego porozumienia oraz „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS” na rok 2024 r. została przeprowadzona 1 kontrola wspólnie z przedstawicielem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, podczas której została pobrana do badania laboratoryjnego 1 próbka zboża w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia. Próbka nie była kwestionowana. Przeprowadzono kontrole tematyczne obiektów dotyczące wzmożonego nadzoru nad sprzedażą owoców i warzyw na giełdach towarowych owocowo-warzywnych oraz innych miejscach sprzedaży hurtowej ww. asortymentu. Kontrolą objęto owoce i warzywa importowane z krajów trzecich, jak i pochodzące z innych państw członkowskich UE (pomidory, truskawki, ogórki, ziemniaki, młoda kapusta). Działania kontrolne obejmowały m.in. identyfikację produktu, ocenę dokumentacji towarzyszącej. Łącznie przeprowadzono 20 kontroli. W dalszym ciągu utrzymuje się współpracę z przedstawicielami Powiatowego Lekarza Weterynarii w Tychach pod kątem weryfikacji przedsiębiorców, którzy mogliby prowadzić działalność w zakresie produkcji pierwotnej. Podczas prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego w 2024 r., pracownicy zwracali uwagę na dostawców produktów pochodzenia roślinnego. W 2024 r. przeprowadzono kontrolę w 1 obiekcie przetwórstwa owoców i warzyw uwzględniając m.in. etap dostawy od producentów produkcji pierwotnej (ogórki do kwaszenia, kapusta do kwaszenia), etapy produkcji i przechowywania wyrobów gotowych. Nie stwierdzano nieprawidłowości w zakresie dostaw. Skontrolowany zakład posiada opracowane procedury np. kwalifikowania dostawców, w tym przeprowadzania audytów zewnętrznych u dostawców.

VI. Działania ukierunkowane problemowo

- Akcje tematyczne

1. Akcja „Wody butelkowane”.

W ramach akcji przeprowadzono kontrole od dnia 15 czerwca 2024 r. do 31 sierpnia 2024r., w zakresie m.in. warunków przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych. Zwracano szczególną uwagę na znakowanie naturalnych wód mineralnych pod kątem zgodności z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie naturalnych wód mineralnych, wód źródlanych i wód stołowych (Dz. U. Nr 85, poz. 466). Skontrolowano 5 obiektów – Hurtownie wód i napojów i oceniono 10 wód butelkowanych. Podczas kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości.

2. Akcja „Markety”.

W ramach kontroli bieżącego harmonogramu kontroli sklepów uwzględniono obszary dotyczące m.in.: identyfikacji towarów, warunków sprzedaży i przechowywania, przestrzegania określonych okresów trwałości, oceny dokumentacji towarzyszącej ww. środkom spożywczym. Akcja dotyczyła wzmożonej kontroli żywności pochodzącej z krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich, wprowadzanej do obrotu w m.in. super- i hipermarketach w Polsce. Nieprawidłowości dotyczące oznakowania żywności, w szczególności w zakresie kraju pochodzenia, należało zgodnie z właściwością przekazywać do organów Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. W ramach bieżącego nadzoru w 2024 r. w ramach „Akcji Markety” przeprowadzono kontrolę w 37 dyskontach spożywczych – 88 kontroli w tym 22 kontrole z poborem prób; 4 supermarketach - 8 kontroli w tym 4 kontrole z poborem prób; 2 hipermarketach - 13 kontroli, w tym 6 kontroli

z poborem prób. W wyniku kontroli nałożono 3 mandaty na kwotę 900 zł za nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny oraz wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie dat minimalnej trwałości. Wydano zalecenia i 1 decyzję nakazującą poprawę stanu sanitarno-higienicznego. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie identyfikacji towarów, oceny dokumentacji towarzyszącej ww. środkom spożywczym.

3. Akcja „Dni Jaworzna”.

Przeprowadzono kontrole sanitarne (łącznie 11 kontroli) w ramach Akcji „Dni Jaworzna”. W okresie 08-09.06.2024 r. kontrolowano obiekty ruchome (10 kontroli) oraz tymczasowe (1 kontrola) usytuowane przy ul. Moniuszki 95 (stadion MCKIS). Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego.

4. Akcja „Galareta garmażeryjna”.

W dniach 20.02.2024 do 01.03.2024 w ramach akcji „Galareta garmażeryjna” pracownicy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaworznie – przeprowadzili kontrole w obiektach na terenie Jaworzna pod kątem wprowadzania do obrotu mięsa, wyrobów mięsnych, wyrobów garmażeryjnych, źródła pochodzenia, warunków sprzedaży. Przeprowadzono 13 kontroli w tym 5 kontroli wspólnie z Inspekcją Weterynaryjną w Tychach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 1 obiekcie usytuowanym na Małym Rynku w Jaworznie, nałożono mandat karny w wysokości 300 złotych, wydano zalecenia, których wykonanie sprawdzono podczas kontroli sprawdzającej.

5. Akcja „Lato”.

Powiat Jaworzno nie jest regionem turystycznym, jednakże posiada obszar sezonowego wypoczynku tj. ośrodek rekreacyjno - wypoczynkowy nad zalewem „Sosina” oraz Park Gródek. W ramach Akcji Lato w okresie 20.06.2023 r. do 30.09.2023 r. podczas kontroli doraźnych skontrolowano 9 zakładów usytuowanych nad zalewem Sosina oraz przeprowadzono 7 kontroli zakładów tymczasowych/ruchomych oraz 6 zakładów małej gastronomii usytuowanych przy Parku Gródek. Podczas kontroli sprawdzono wprowadzanie do obrotu żywności ze szczególnym uwzględnieniem terminów ważności, zasady segregacji, zachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego artykułów wrażliwych mikrobiologicznie, postępowanie z odpadami, zaopatrzenie w wodę oraz higienę personelu. W wyniku przeprowadzonych kontroli w 1 zakładzie nałożono mandat karny na kwotę 200 zł, za nieprawidłowy stan sanitarno –higieniczny. W ramach bieżącego nadzoru przeprowadzono również kontrolę w wytwórniach lodów - 3, automatach do lodów - 2, zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego – 67, w tym: zakładach małej gastronomii - 22, zakładach małej gastronomii – 20. W zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego wydano 3 decyzje w celu poprawy stanu sanitarno – technicznego oraz ukarano 11 mandatami na kwotę 3900 zł m.in. za nieprawidłowe przechowywanie surowców i półproduktów, nieprzestrzeganie zasad segregacji, niewłaściwą higienę produkcji i sprzedaży, wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminów, dat minimalnej trwałości, brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu, nieutrzymanie zasad i brak zapisów GHP/GMP oraz HACCP, przerwanie ciągłości łańcucha chłodniczego.

6. „Ochrona zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych”.

W ramach współpracy ze Stanowiskiem Pracy ds. Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej przekazywano systematycznie informacje nt. „Aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych na

nadzorowanym terenie”. Ogółem przeprowadzono 341 kontroli w obiektach żywnościowo – żywnościowych (lokalach gastronomiczno – rozrywkowych, jednostkach organizacyjnych systemu oświaty) z uwzględnieniem przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzano.

7. Akcja „Tłuszcze smaźalnicze – Tłusty Czwartek”.

W ramach akcji „Tłuszcze smaźalnicze – Tłusty Czwartek” pracownicy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaworznie – przeprowadzali kontrole w zakładach produkcyjnych oraz zakładach żywienia zbiorowego, pod kątem oceny jakości zdrowotnej tłuszczów smaźalniczych - metodą szybką, przy użyciu testera jakości oleju spożywczego – Testo 270 oraz „pasków”. Skontrolowano 12 obiektów (w tym 6 ciastkarni, 1 piekarnię, 1 zakład małej gastronomii, 4 zakłady żywienia zbiorowego otwartego). Jakość tłuszczów nie budziła zastrzeżeń.

8. Akcja „Mklik Próchniczek”.

W ramach kontynuowanej od lat akcji „Mklik Próchniczek” skontrolowano w 2024 r. - 17 obiektów (piekarnie, ciastkarnie) prowadzących działalność na nadzorowanym terenie. Przeprowadzono łącznie 17 kontroli, pobrano do badań 20 próbek sanitarnych, z których zakwestionowaniu uległy 4 próbki tj. 20 %. W 2 zakładach stwierdzano obecność szkodników zbożowo – mącznych, w związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie wydał 2 decyzje administracyjne na usunięcie szkodników zbożowo – mącznych oraz przeprowadzenie skutecznych zabiegów DDD.

9. Akcja „Owoce, warzywa”.

W ramach akcji w dniach 16.05.2024 r. - 30.08.2024 r. przeprowadzano kontrole tematyczne obiektów dotyczące wzmożonego nadzoru nad sprzedażą owoców i warzyw na giełdach towarowych owocowo-warzywnych oraz innych miejscach sprzedaży hurtowej ww. asortymentu. Kontrolą objęto owoce i warzywa importowane z krajów trzecich, jak i pochodzące z innych państw członkowskich UE (pomidory, truskawki, ogórki, ziemniaki, młoda kapusta). Działania kontrolne obejmowały m.in. identyfikację produktu, ocenę dokumentacji towarzyszącej. Łącznie przeprowadzono 20 kontroli w 17 zakładach. Nieprawidłowości nie stwierdzano.

10. Akcja „Wypoczynek zimowy i letni”.

We współpracy z pionem Higieny Dzieci i Młodzieży dokonano oceny żywienia dzieci i młodzieży podczas organizowanych wypoczynków w sezonie zimowym i letnim 2024 r. Łącznie przeprowadzono 10 kontroli w obiektach wskazanych jako miejsca wypoczynku i przebywania dzieci. Wszystkie wypoczynki organizowane były w formie półkolonii z wyżywieniem (236 dzieci korzystało z wyżywienia). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Działania pozaplanowe:

- przeprowadzono **96** kontroli sanitarnych celem wydania decyzji zatwierdzających obiekty żywnościowo – żywnościowe do prowadzenia działalności w określonym zakresie,
- sprawdzano wprowadzanie do obrotu produktów umieszczonych w ostrzeżeniach publicznych GIS podczas kontroli kompleksowych (łącznie **188 kontroli**),
- sprawdzano podczas nadzoru bieżącego czy dokonuje się zwrotów wycofanych/kwestionowanych/innych produktów pochodzenia zwierzęcego do ich

dostawców, zwłaszcza do zakładów produkcyjnych lub do dużych dystrybutorów (hurtowników, magazynów centralnych) oraz sprawdzano czy przedsiębiorcy nie przekazują odpadów poprodukcyjnych i pokonsumpcyjnych na cele paszowe – łącznie przeprowadzono **112 kontroli**.

VII. RASFF

Celem szybkiego informowania o incydentach w zakresie bezpieczeństwa żywności jest System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF). W przypadku zidentyfikowania zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji między Komisją Europejską, urzędami ds. kontroli żywności i pasz oraz organizacjami celem sprawdzenia czy istnieje zagrożenie na danym terenie i ewentualne podjęcie działań zgodnie z obowiązującymi procedurami. W 2024 roku otrzymano 18 powiadomień alarmowych, 66 informacyjnych, 2 typu news oraz 6 powiadomienia o niezgodności. W związku z powyższym podejmowano stosowne działania podczas planowych kontroli oraz przeprowadzono dodatkowo 80 kontroli sanitarnych. Nie stwierdzono wprowadzania do obrotu produktów niebezpiecznych.

VIII. Nadzór nad importem/eksportem

W roku 2024 nie prowadzono działań nad importem żywności. Nie prowadzono działań związanych z eksportem żywności.

IX. Nadzór nad żywnością prozdrowotną włącznie z nadzorem nad sprzedażą internetową.

Prowadzono nadzór bieżący i doraźny (37 kontrole) w odniesieniu do suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych witaminami lub składnikami mineralnymi. Przeprowadzono 25 kontroli w obiektach związanych z produkcją oraz wprowadzaniem do obrotu suplementów diety, tj. w wytwórniach suplementów diety - 9 kontroli, w aptekach - 12 kontroli, w innych obiektach obrotu żywnością - 4 kontrole. Powyższe kontrole dotyczyły znakowania suplementów diety (w tym sugerowania właściwości leczniczych), produktów będących przedmiotem powiadomień w systemie Rasff, W ramach oceny oznakowania środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego dla dzieci do lat 3 i przedmiotów do karmienia niemowląt oraz działań reklamowych prowadzonych przez ich producentów i dystrybutorów, przeprowadzono 7 kontroli (nadzór bieżący). Kontynuowano współpracę z sekcją EP w w/w obszarze. Łącznie przeprowadzono 38 kontrole (31 EP, 7 BŻ). Przez cały 2024 r. eksplorowano strony internetowe, pod kątem oferowania do sprzedaży suplementów diety w aspekcie składu, prezentacji oraz innych nieprawidłowości (po piśmie Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 14.07.2023 r.). Często zdarza się, iż reklama suplementów narusza wymagania art. 7 pkt 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności(...), zgodnie z którym informacje na temat żywności nie mogą przypisywać jakiegokolwiek środkowi spożywczemu właściwości zapobiegania chorobom lub leczenia chorób ludzi bądź też odwoływać się do takich właściwości (Dz. Urz. UE L 304 z 21.11.2011, str. 18). Powyższy zarzut dotyczył głównie suplementów, którym producenci/dystrybutorzy sugerują właściwości przeciwpasożytnicze, leczące boreliozę i inne schorzenia. W roku 2024 przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne (w związku z pismami GIS) u przedsiębiorców z terenu Jaworzna oferujących do sprzedaży suplementy diety. Na skutek niejasności dot. klasyfikacji produktów zwrócono się z pismami

do Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Po uzyskaniu odpowiedzi z Departamentu Oceny Dokumentacji Produktów Leczniczych Wydziału ds. Produktów z Pogranicza Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, PPIS w Jaworznie na podstawie art. 65 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) przekazał sprawę do Głównego Inspektora Farmaceutycznego. W zakresie poboru próbek z grupy: żywność prozdrowotna, pobrano do badań 63 próbki w następujących kierunkach: metale (6 próbek), substancje dodatkowe (2 próbki), mikrobiologia (35 próbek), zawartość witamin i składników mineralnych (6 próbek), żywność wzbogacana – witamina C (6 próbek), zawartość glutenu (4 próbki), mikotoksyny (2 próbki), GMO (2 próbki). Powyższe próby analizowano laboratoryjnie także w aspekcie znakowania. Próby nie były kwestionowane.

X. Wnioski i interwencje

W 2024 r. wpłynęła 1 skarga na nienależyte działania PPIS w Jaworznie (Sekcja Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia oraz Stanowisko Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego) dotycząca funkcjonowania zakładu, w którym dopuszczono organizowanie imprez okolicznościowych oraz muzyczno–tanecznych, bez spełnienia odpowiednich wymogów prawnych i higieniczno–sanitarnych. Skargę rozpatrzono jako bezzasadną. W celu wyeliminowania w przyszłości podobnych skarg, wdrożono dobre praktyki polegające na wprowadzeniu karty obiegu NZ-BŻ w zakresie udzielania informacji stronom planującym rozpocząć działalność gospodarczą przez pracowników Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia oraz Stanowisko Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego. Przypomniano pracownikom nadzoru w ramach narad i szkoleń wewnętrzných zasady adresowania pism do stron oraz ich pełnomocników.

W 2024 r. wpłynęło 25 interwencji wniesionych od ludności. We własnym zakresie przeprowadzono 31 kontroli interwencyjnych, dotyczących:

- niewłaściwej jakości wyrobów, braku przestrzegania terminów przydatności do spożycia oraz dat minimalnej trwałości wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, zanieczyszczenia środków spożywczych,
- nieprawidłowej gospodarki odpadami,
- nieprawidłowej reklamy/prezentacji suplementów diety,
- nieprawidłowego znakowania (etykiety),
- niewłaściwej ochrony przed szkodnikami,
- oferowania do sprzedaży w sklepikach szklonych - produktów niezgodnych z wymaganiami prawnymi,
- niewłaściwych warunków sanitarnych w obiektach, tj. braku czystości i porządku, naruszenia ciągłości łańcucha chłodniczego, braku higieny sprzedaży artykułów spożywczych, braku higieny personelu itp.

Wszystkie interwencje rozpatrzono w terminach. Ogółem z 25 rozpatrywanych wniosków, zasadnych było jedynie 7. Zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową przekazano 6 spraw do Powiatowych Inspektorów Sanitarnych na terenie kraju. W wyniku przeprowadzonych kontroli interwencyjnych nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2400 zł. Wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą zakazu wprowadzania do obrotu oraz złożono 1 wniosek o wymierzenie kary pieniężnej, z uwagi na prowadzenie działalności bez złożenia wniosku

o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

XI. Podsumowanie

Zadania ponadplanowe wynikająca z poleceń Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, obsługa systemu SEPIS w nowym module Bezpieczeństwo Żywności, w tym uzupełnianie rejestru zakładów, planowanie kontroli w tym systemie, jak również duża liczba rozpatrywanych pism/wniosków stron utrudniały realizację planu pracy. Istnieje w dalszym ciągu potrzeba zatrudnienia 1 pracownika, tak by sekcja liczyła 7 pracowników, jak to było w latach poprzednich. W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych zgodnie z obowiązującą procedurą urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, żaden obiekt nie został oceniony jako niezgodny z wymaganiami. W porównaniu do roku ubiegłego stwierdza się (opierając się na wynikach badań laboratoryjnych) nieznaczne polepszenie jakości zdrowotnej środków spożywczych. Celem dalszej poprawy zarówno stanu sanitarno – higienicznego nadzorowanych obiektów, jak i poprawy bezpieczeństwa żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu przyjęto do realizacji na następny okres następujące zamierzenia:

- nasilenie prowadzenia skutecznych działań kontrolnych nad zakładami, w których stwierdza się liczne nieprawidłowości sanitarno – higieniczne oraz kontynuowanie akcji tematycznych.
- wzmocnienie nadzoru w zakresie przestrzegania wymagań dotyczących znakowania środków spożywczych, prezentacji i reklamy żywności wzbogacanej, suplementów diety i środków specjalnego przeznaczenia medycznego.
- zintensyfikowanie współpracy z innymi służbami kontrolującymi.
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych, wewnętrznych nt. „Aktualne zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa żywności”.
- doskonalenie działań w ramach systemu RASFF oraz współpraca w tym zakresie z innymi jednostkami.

SEKCJA HIGIENY PRACY

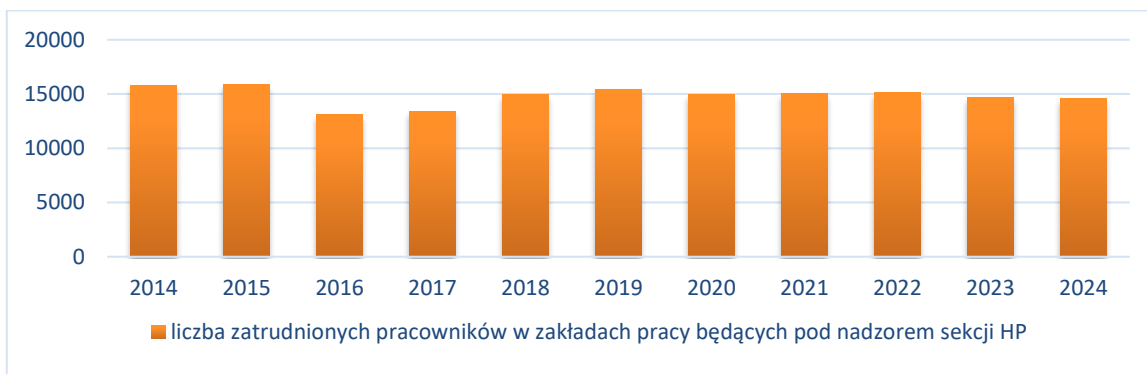
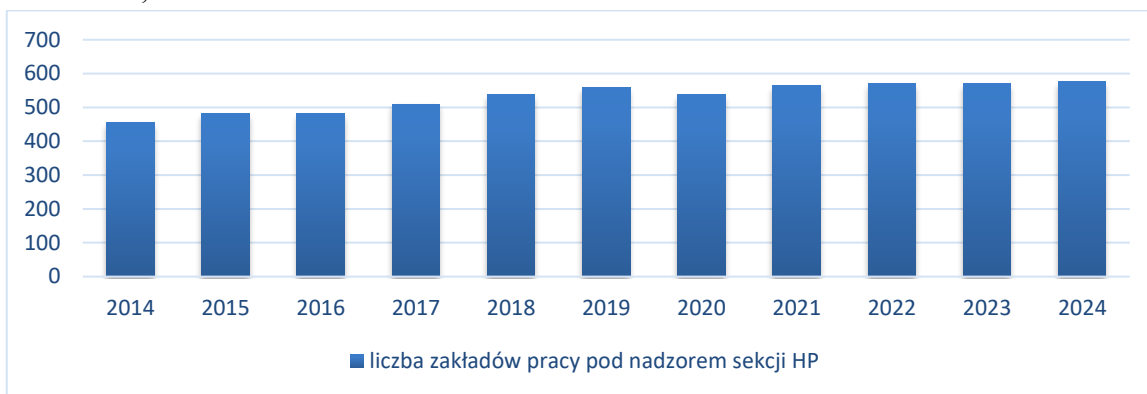
I. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy

Sekcja Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Jaworznie prowadzi **nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy** (bhp), celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych czynników występujących w miejscu pracy: hałasu pochodzącego od stosowanych maszyn i urządzeń, pyłów przemysłowych, drgań mechanicznych, promieniowania optycznego, substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie dla zdrowia, czynników o działaniu rakotwórczym, szkodliwych czynników biologicznych, w szczególności o charakterze zakaźnym, mogących w konsekwencji doprowadzić do powstania **chorób zawodowych**. Nadzoruje również **wprowadzanie do obrotu chemikaliów**, w tym m.in.: niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin; produktów biobójczych; detergentów, prekursorów narkotyków kategorii 2 i kategorii 3 oraz produktów kosmetycznych. Ponadto, w ramach bieżącego nadzoru egzekwuje przestrzeganie przepisów dotyczących: zakazu **wytwarzania**

i wprowadzania do obrotu środków zastępczych tzw. „nowych narkotyków”, bezpiecznego użytkowania i usuwania **wyrobów zawierających azbest** oraz przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych na stanowiskach pracy.

1. Narażenie zawodowe pracujących

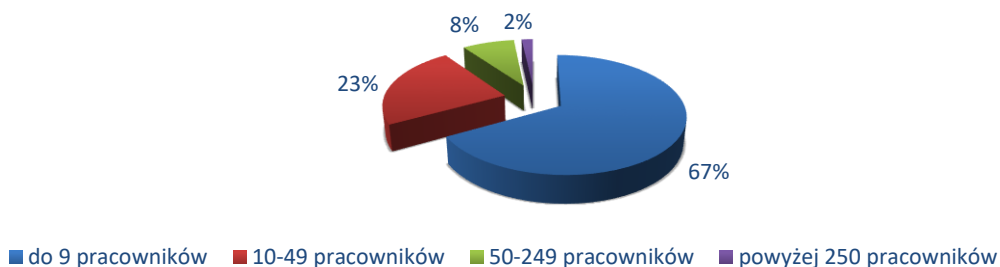
W roku 2024 Sekcja Higieny Pracy obejmowała nadzorem 577 zakładów pracy zatrudniających 14561 osób. Na wykresach poniżej przedstawiono charakterystykę określającą liczbę zakładów pracy będących pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy i liczbę zatrudnianych w nich pracowników, w latach 2014-2024.

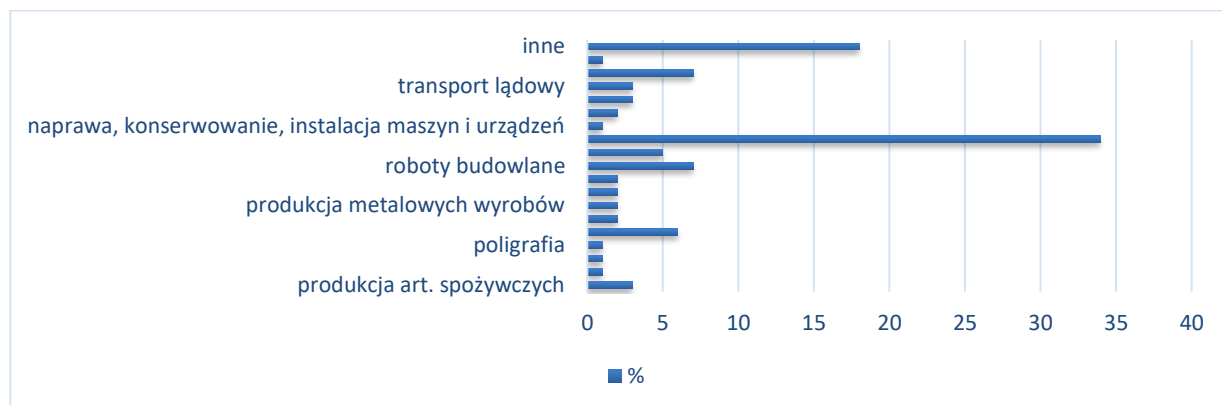
Wykres 1 i 2. Struktura zakładów pracy pod nadzorem PSSE w Jaworznie w latach 2014-2024 opisująca liczbę zakładów pracy i zatrudnionych w nich pracowników.

Większość podmiotów objętych nadzorem stanowią zakłady zatrudniające do 50 pracowników – aktualnie jest ich 520, z czego 386 zakłady zatrudniają do 9 pracowników. Strukturę zakładów pracy w ewidencji Sekcji Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Jaworznie przedstawiono:

- według liczby zatrudnionych pracowników - na wykresie nr 3,
- według klasyfikacji działalności - na wykresie nr 4.

Wykres 3. Struktura zakładów pracy pod nadzorem PSSE w Jaworznie w 2024 r. według liczby zatrudnionych pracowników.

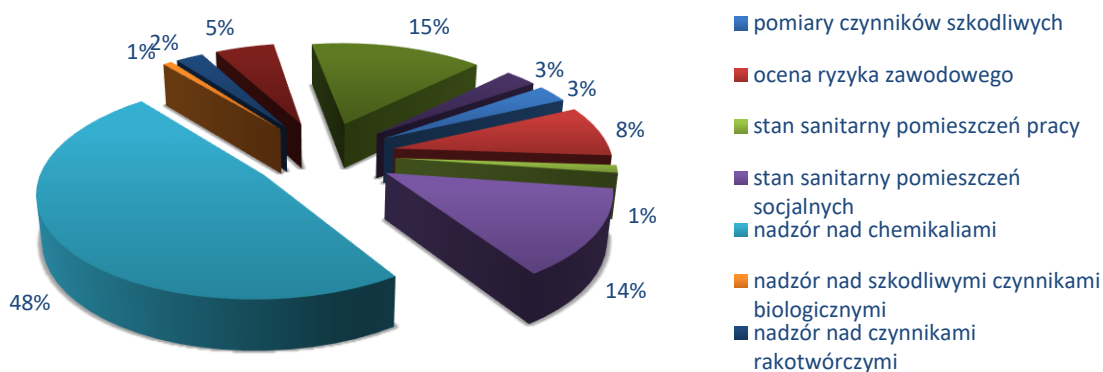
Wykres 4. Struktura zakładów pracy pod nadzorem PSSE w Jaworznie w 2024 r. według klasyfikacji działalności.

Stałym elementem działalności Sekcji Higieny Pracy PSSE w Jaworznie są kontrole w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego. Pracownicy Sekcji Higieny Pracy przeprowadzili 137 kontroli. W 14 ze 117 skontrolowanych zakładów stwierdzono nieprawidłowości. **Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie** w celu usunięcia stwierdzanych nieprawidłowości **wydał decyzje administracyjne, zawierające łącznie 251 nakazów.**

Nakazy te dotyczyły m.in.:

- przeprowadzenia aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, w tym m.in. hałasu i pyłów;
- zlikwidowania przekroczenia stężenia substancji chemicznej na stanowisku pracy;
- przeprowadzenia i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy;
- zapewnienia prawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy;
- zapewnienia prawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń socjalnych;
- zapewnienia pracownikom stanowiskowych instrukcji bhp;
- wypełniania obowiązków wynikających z zatrudniania pracowników w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne;
- wypełniania obowiązków wynikających z zatrudniania pracowników w narażeniu na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- usunięcia nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu chemikaliów, w tym produktów biobójczych;
- usunięcia nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych.

Łącznie wydanych zostało **25 decyzji administracyjnych**, zarówno nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości jak i przedłużających termin wykonania zarządzeń. PPIS w Jaworznie wydał również **decyzję o nałożeniu kary pieniężnej** na podmiot, który naruszył przepisy prawne przy wprowadzaniu do obrotu produktów kosmetycznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości wymagających unieruchomienia stanowiska bądź zamknięcia zakładu pracy. Zakres stwierdzanych nieprawidłowości w 2024 roku przedstawiono na wykresie 5.

Wykres 5. Analiza stwierdzonych nieprawidłowości podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych w 2024 r.

Szczególnym nadzorem objęte są zakłady pracy, w których występują **czynniki szkodliwe dla zdrowia** zwiększające ryzyko powstawania choroby zawodowej u pracowników. W 2024 roku, na terenie Jaworzna prowadziło działalność 16 zakładów zatrudniających 1296 pracowników pracujących w **przekroczeniach najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń** czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy – **pyłów, drgań mechanicznych, hałasu i substancji chemicznej (styrenu)**. Zakłady te zajmują się w szczególności świadczeniem usług z zakresu robót budowlanych, wydobywaniem węgla, naprawą oraz konserwacją maszyn i urządzeń oraz produkcją elementów izotermicznych. PPIS w Jaworznie prowadzi stały nadzór nad stanowiskami pracy, na których występują przekroczenia dopuszczalnych normatywów. Pracodawca, u którego w zakładzie w 2024 roku stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) styrenu na stanowisku pracy, po otrzymaniu decyzji PPIS w Jaworznie, zastosował środki organizacyjne i techniczne likwidując owo przekroczenie. W zakładach pracy, w których ze względów technologicznych nie ma możliwości wyeliminowania przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu pracownicy Sekcji Higieny Pracy nadzorują wprowadzenie w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia, w tym m.in. zastosowania przez pracodawców środków technicznych obniżających natężenie hałasu, wydzielenia stref zagrożenia i ograniczenia do nich dostęp, a także sprawdzają czy pracowników wyposażono w odpowiednio dobrane środki ochrony indywidualnej. Stałe narażenie na ponadnormatywne zapylenie, wynikające z procesu technologicznego, występuje w podziemnym zakładzie górniczym na stanowiskach pracy bezpośrednio związanych z wydobywaniem węgla - nadzór prowadzi Wyższy Urząd Górniczy, natomiast PPIS w Jaworznie prowadzi nadzór nad stanowiskami pracy „na powierzchni”, m.in. na przeróbce mechanicznej węgla i tu od kilku lat nie odnotowano przekroczenia stężenia pyłów na stanowiskach pracy. W 2024 roku w ewidencji PSSE w Jaworznie odnotowano 151 zakładów pracy, w których 5158 pracowników jest narażonych na **szkodliwe czynniki biologiczne zaliczane do 2 i 3 grupy zagrożenia**, a więc m.in. na czynniki, które mogą wywoływać u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenianie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne, jednakże istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia. Do grupy 2 zagrożenia zaliczane są m.in: bakterie *Borrelia burgdorferi* wywołujące boreliozę, laseczki tężca, bakterie *Escherichia coli*, wirusy grypy, natomiast do 3 grupy zagrożenia zaliczane są: wirusy zapalenia wątroby typu B i C, prątki gruźlicy, ludzkie wirusy nabytego niedoboru odporności (HIV), wirus SARS-CoV-2 czy wirus wścieklizny.

Wśród zakładów mieszczących się na terenie miasta Jaworzno, gdzie ryzyko narażenia pracownika na szkodliwe czynniki biologiczne jest duże, zalicza się głównie podmioty produkujące żywność (gr. 2 zagrożenia) oraz podmioty lecznicze (gr. 3 zagrożenia). Na terenie miasta Jaworzna istnieją 34 zakłady pracy, zatrudniające 2576 osób w narażeniu lub kontakcie z **czynnikami o działaniu rakotwórczym lub mutagennym**. Do czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym zaliczamy m.in.:

* *substancje*: **związki chromu (VI), fenoloftaleinę, formaldehyd czy azbest**;

* *czynniki fizyczne* - **promieniowanie jonizujące** naturalne oraz typu X i α , β , γ ;

* *procesy technologiczne*, w tym m.in.:

- prace związane z narażeniem na **pył drewna**;
- prace związane z narażeniem na **krzemionkę krystaliczną** – frakcję respirabilną;
- prace związane z narażeniem na **spaliny emitowane z silników Diesla**.

Na nadzorowanym terenie, narażenie występuje u pracowników:

- zatrudnionych w górnictwie;
- zatrudnionych w laboratoriach zakładowych;
- zatrudnionych w firmach ogólnobudowlanych przy demontażu pokryć dachowych;
- zatrudnionych przy pracach z wykorzystaniem paliw silnikowych;
- wykonujących prace w podmiotach leczniczych;
- zatrudnionych w zakładach obróbki drewna.

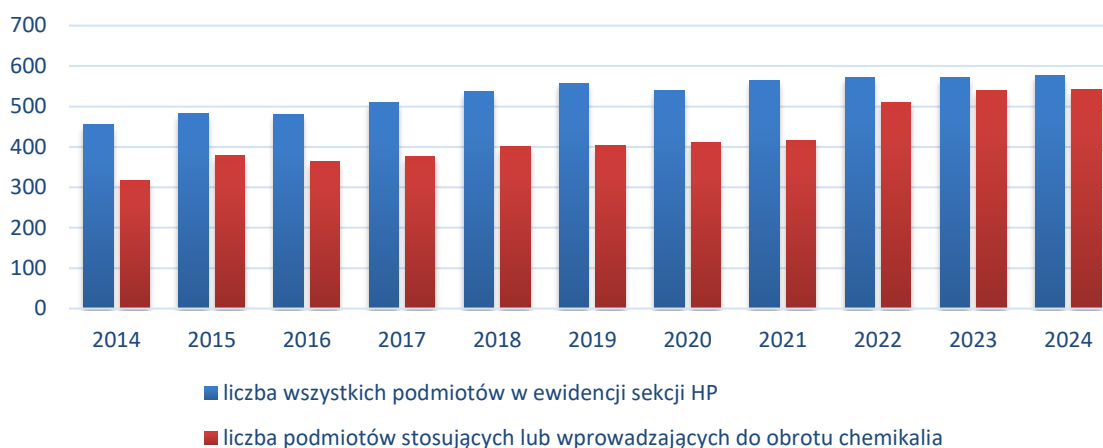
W 2024 roku skontrolowano 5 zakładów zatrudniających łącznie 1005 pracowników w narażeniu na czynniki rakotwórcze lub mutagenne. W dwóch zakładach stwierdzono nieprawidłowości i w drodze decyzji administracyjnej nakazano ich usunięcie. W 2024 roku odnotowano spadek liczby zakładów pracy w Jaworznie, w których występuje narażenie pracowników na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Fakt ten można wiązać ze zwiększeniem świadomości pracodawców na temat ryzyka dla zdrowia związanego ze stosowaniem substancji i mieszanin o działaniu rakotwórczym i koniecznością zastępowania ich przez inne substancje, tam gdzie jest to możliwe, na co niewątpliwie mają wpływ prowadzone w tym zakresie działania edukacyjne. Sekcja Higieny Pracy PSSE w Jaworznie prowadzi również kontrole **przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych** na stanowiskach pracy, w tym m.in. przestrzegania zakazu palenia przez pracowników w miejscach pracy oraz wymogu umieszczania stosownych znaków przez pracodawców. W 2024 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

II. Nadzór nad chemikaliami

Działania pracowników sekcji HP, w zakresie nadzoru nad chemikaliami, skoncentrowane są na zapewnieniu mieszkańcom (konsumentom) dostępu do produktów bezpiecznych i właściwie oznakowanych, stosowanych przez nich w gospodarstwach domowych, zakładach pracy i działalności zawodowej oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa środowiska naturalnego, m.in. poprzez nadzorowanie prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Pod nadzorem PPIS w Jaworznie znajdują się 542 podmioty zobowiązane do przestrzegania przepisów w zakresie wprowadzania do obrotu oraz stosowania substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi oraz środowiska naturalnego, w tym:

- **producenci** substancji chemicznych, m.in. Tauron Wytwarzanie S.A., DRAGON Team;
- **importerzy** substancji i mieszanin z krajów nie należących do Unii Europejskiej, m.in. hurtownia TRADEX, CHEMISTIK, Art-Garden;
- **wytwórcy** będących formulatorami mieszanin chemicznych, w tym produktów biobójczych: m.in. BEST-PEST S.J., ASPLANT S.J. czy produktów kosmetycznych: m.in. MISTRAL POLAND S.C., TUBAN TRADE Sp. z o.o., INFO FARM;
- **dystrybutorzy** substancji chemicznych i ich mieszanin, w tym m.in.: DONAUCHEM Polska Sp. z o.o., hurtownie budowlane, markety wielobranżowe czy stacje paliw;
- **stosujący** w działalności zawodowej.

Liczba podmiotów stosujących i wprowadzających do obrotu chemikalia, będących pod nadzorem PPIS w Jaworznie z roku na rok wzrasta, co obrazuje wykres nr 6.

Wykres 6. Charakterystyka przedstawiająca liczbę podmiotów pod nadzorem sekcji Higieny Pracy, które w ramach prowadzonej działalności stosują bądź wprowadzają do obrotu chemikalia.

Działania kontrolne ukierunkowane są w szczególności na sprawdzanie składu produktów chemicznych, a co za tym idzie legalność pozostawiania w obrocie, sprawdzanie poprawności informacji o klasyfikacji zagrożeń jakie wywierają na ludzi i środowisko oraz zgodności oznakowania opakowań z obowiązującymi przepisami, w tym przepisami prawa unijnego. Pod stałym nadzorem sekcji Higieny Pracy znajdują się podmioty gospodarcze z terenu miasta Jaworzna, które **wprowadzają do obrotu**:

- * **produkty biobójcze** - 84 podmioty, w tym 12 podmiotów zobowiązanych do uzyskania pozwolenia na obrót takimi produktami;
- * **prekursory narkotyków kategorii 2 i 3** - 11 podmiotów;
- * **detergenty**;
- * **produkty kosmetyczne** - 7 zarejestrowanych wytwórców i konfekcjonujących produkty kosmetyczne, 5 podmiotów będących osobami odpowiedzialnymi (wprowadzającymi kosmetyki pod własną marką lub znakiem towarowym) oraz 67 podmiotów zajmujących się ich dystrybucją w znacznej ilości. W 2024 roku ocenie poddano głównie:
 - * substancje chemiczne co do których istnieje obowiązek rejestracji;
 - * mieszaniny chemiczne, co do których istnieje obowiązek sporządzenia karty charakterystyki z uwagi na zmianę przepisów unijnych w zakresie formatu kart;
 - * produkty biobójcze ze szczególnym uwzględnieniem produktów przeznaczonych do dezynfekcji wody basenowej oraz repelentów i atraktantów;

* produkty kosmetyczne, co do których istniały obawy, że zawierają substancje zakazane.

W ramach **nadzoru nad obrotem chemikaliami** przeprowadzono:

* **63 kontrole** w zakresie oznakowania, oceniając **54** produkty niebezpieczne,

* **45 kontroli** w zakresie **produktów biobójczych** - ich legalności pozostawiania w obrocie,

* **11 kontroli** w zakresie obrotu **prekursorami**;

* **9 kontroli** w zakresie detergentów, oceniając **14** produktów;

* **45 kontroli**, podczas których oceniono **194 produkty kosmetyczne**.

Zakwestionowano: 2 substancje chemiczne wprowadzane do obrotu bez unijnej rejestracji; **11 produktów biobójczych** zakresie nieprawidłowego oznakowania oraz **21 produktów kosmetycznych**, m.in. z uwagi na obecność substancji zakazanych w składzie, braku wymaganej dokumentacji, nieprawidłowego oznakowania. W ramach nadzoru nad chemikaliami **stosowanymi w zakładach pracy** przeprowadzono **28 kontroli**. Stwierdzono nieprawidłowości – brak spisu stosowanych chemikaliów, brak wymaganego przeszkolenia. Tym samym, PPIS w Jaworznie wydał decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i nakazujące wycofanie z obrotu produktów kosmetycznych. Wydana została również **decyzja o nałożeniu kary pieniężnej w łącznej kwocie 1200 zł** na podmiot wprowadzający do obrotu produkty kosmetyczne bez posiadania dokumentacji potwierdzającej ich bezpieczeństwo dla konsumenta.

III. Środki zastępcze, tzw. „nowe narkotyki”

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie, realizuje zadania w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego wywołanych działaniem środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, m.in. poprzez działania profilaktyczne przy pomocy „Zespołu pracowników ds. koordynowania nadzoru nad środkami zastępczymi” oraz nadzoruje przestrzeganie przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych, tzw. „nowych narkotyków”, przy pomocy pracowników Sekcji Higieny Pracy we współpracy z Komendą Miejską Policji w Jaworznie. Zespół pracowników ds. koordynowania nadzoru nad środkami zastępczymi PSSE w Jaworznie, w 2024 roku podejmował **działania w obszarze edukacyjno-informacyjnym**. Prowadził, na terenie miasta, działania informacyjne związane z **tematyką środków zastępczych** w ramach akcji „Nowe narkotyki nowe zagrożenia” podczas „Dni Jaworzna”, „Święta Rodziny”, dystrybuując ulotki na stoiskach informacyjno-edukacyjnych; w ramach zajęć warsztatowych w Świetlicy Środowiskowej „Cichy Kącik”, w Domu Kultury MCKiS, w PTTK oddział Jaworzno, a także w trakcie letnich i zimowych form wypoczynku dzieci. Akcją objęto 19204 uczniów, nauczycieli, rodziców oraz społeczność lokalną i napływową. Ponadto, zamieszczano posty dotyczące negatywnego wpływu „środków zastępczych” na stronie internetowej PSSE w Jaworznie i portalach społecznościowych. PPIS w Jaworznie prowadzi również **monitoring przypadków zatrucia środkami zastępczymi oraz innymi produktami psychoaktywnymi** na terenie miasta Jaworzna. PPIS w Jaworznie na bieżąco współpracuje z sygnatariuszami Porozumienia o współpracy w zakresie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych, zawartego pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Szefem Służby Celnej, Komendantem Głównym Policji i Głównym Inspektorem Farmaceutycznym. W 2024 roku nie odnotowano wprowadzania do obrotu środków zastępczych ani nowych substancji psychoaktywnych (NSP) na terenie miasta

Jaworzno, tym samym nie zaistniała potrzeba współpracy z Komendą Miejską Policji w Jaworznie.

IV. Choroby zawodowe

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie prowadzi również postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, **za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy.** PPIS w Jaworznie, jest właściwym miejscowo do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawie podejrzenia choroby zawodowej u pracowników lub byłych pracowników, według miejsca, w którym praca jest lub była wykonywana. **Urzędowy wykaz chorób zawodowych obejmuje 26 pozycji.** W 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie **przewodził 52 postępowania administracyjne w sprawie podejrzenia choroby zawodowej.** Zakończył 25 postępowań wydając decyzje administracyjne, w tym: **10 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej.** Na przestrzeni ostatnich lat, PPIS w Jaworznie stwierdzał głównie choroby zawodowe z następujących pozycji wykazu chorób zawodowych:

- * **z poz. 3** - pylice płuc, w tym m.in. pylica płuc górników kopalń węgla;
- * **z poz. 26** – choroby zakaźne, w tym m.in. WZW typu B, czy COVID-19.

Stwierdzane były również choroby zawodowe:

- * **z poz. 15** - przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat;
- * **z poz. 18** – choroby skóry, w tym m.in. kontaktowe zapalenie skóry;
- * **z poz. 21** - obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu spowodowany hałasem.

W 2024 roku 90% stwierdzonych przypadków chorób zawodowych dotyczyło osób zawodowo narażonych na pyły węgla kamiennego w podziemnych zakładach górniczych. U osób ubiegających się o rozpoznanie choroby zawodowej, którym wydano decyzje o braku podstaw do jej stwierdzenia, nie wykryto schorzenia ujętego w wykazie chorób zawodowych bądź nie stwierdzono narażenia na dany czynnik chorobotwórczy w środowisku pracy. W 2024 roku 60% stwierdzonych chorób zawodowych dotyczyło osób w wieku powyżej 60 roku życia.

V. Podsumowanie

Sekcja Higieny Pracy PSSE w Jaworznie nadzoruje ponad 570 podmiotów gospodarczych z terenu miasta Jaworzna. Kontrole prowadzone są głównie w zakresie oceny realizacji ogólnych wymogów BHP oraz ochrony pracowników przed szkodliwymi i uciążliwymi czynnikami środowiska pracy, a także w zakresie wprowadzania do obrotu chemikaliów, w tym produktów biobójczych, detergentów, prekursorów narkotyków, środków zastępczych oraz produktów kosmetycznych. Ponadto, prowadzone są postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych.

Analizując dane z przeprowadzonych czynności kontrolnych w 2024 roku, w zakresie:

a) ochrony pracownika przed szkodliwymi i uciążliwymi czynnikami środowiska pracy stwierdzono, że:

- znacznie **zmaląła liczba obiektów** skontrolowanych, w **których** nie przestrzegano obowiązujących przepisów prawnych, tj. tylko w 12% skontrolowanych obiektów

stwierdzono nieprawidłowości;

- od kilku lat, **na podobnym poziomie utrzymuje się** liczba zakładów pracy z **przekroczeniami norm hałasu**, w których brak możliwości zlikwidowania przekroczeń wynika ze specyfiki stosowanych procesów technologicznych;
- ujawniono **przekroczenie norm stężenia substancji chemicznych** na stanowisku pracy w nowopowstałym zakładzie pracy - w drodze decyzji administracyjnej zostało zlikwidowane;
- liczba zakładów pracy, w których pracownicy zawodowo narażeni są na **szkodliwe czynniki biologiczne**, od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie liczba obiektów (150 zakładów pracy) i należą do nich głównie podmioty lecznicze, podmioty produkujące żywność, sklepy wielkopowierzchniowe i apteki;
- **zmaląła liczba podmiotów**, w których występuje **narażenie lub kontakt pracowników na czynniki o działaniu rakotwórczym** w środowisku pracy.

Stwierdzane nieprawidłowości w zakresie nieprzestrzegania przepisów bhp na stanowiskach pracy wynikają głównie z braku monitorowania przez pracodawców zmieniających się przepisów prawnych i dopiero czynności kontrole przeprowadzane przez przedstawicieli PPIS w Jaworznie uświadamiają pracodawcom zmieniający się stan prawny i wynikające z tego obowiązki.

b) nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych, w tym produktów biobójczych, detergentów czy produktów kosmetycznych zaobserwowano, że:

- **na podobnym poziomie utrzymuje się liczba podmiotów gospodarczych** zobowiązanych do przestrzegania przepisów prawnych **związanych z wprowadzaniem do obrotu i stosowaniem chemikaliów oraz wytwórców produktów kosmetycznych**;
- od kilku lat, na podobnym poziomie kształtuje się również liczba podmiotów prowadzących wewnątrzwspólnotowy handel (dystrybucję) chemikaliami;
- z roku na rok **rośnie liczba importerów** substancji chemicznych na rynek UE.

Stwierdzane nieprawidłowości w zakresie nadzoru nad chemikaliami dotyczyły głównie niewłaściwego oznakowania opakowań mieszanin niebezpiecznych, w tym produktów biobójczych, braku rejestracji substancji importowanych na rynek UE, czy produktów kosmetycznych zawierających substancje zakazane z uwagi na ich szkodliwość (m.in. działanie szkodliwe na rozrodczość) bądź brak dokumentacji poświadczającej ich bezpieczeństwo dla zdrowia konsumentów. Problemem jest brak nadzoru osób odpowiedzialnych nad zmieniającymi się unijnymi przepisami prawa dotyczącymi zarówno wprowadzanych do obrotu produktów biobójczych jak i produktów kosmetycznych, m.in. w zakresie wprowadzenia do wykazu substancji zakazanych nowych pozycji, czy nowych ograniczeń odnośnie ich składu.

c) zagrożeń zdrowia publicznego wywołanych działaniem środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych:

- **nie ujawniono stacjonarnych punktów sprzedaży środków zastępczych** czy nowych substancji psychoaktywnych.

PPIS w Jaworznie współpracuje w tym zakresie z KMP w Jaworznie, prowadzi doraźny monitoring punktów sprzedaży internetowej oraz prowadzi działania edukacyjno-informacyjne

wśród dzieci i młodzieży, rodziców oraz pracodawców.

d) prowadzonych postępowań w zakresie chorób zawodowych:

- **na podobnym poziomie utrzymuje się** liczba zgłaszanych podejrzeń choroby zawodowej oraz **liczba stwierdzanych chorób** zawodowych; **najczęściej stwierdzaną**, przez PPIS w Jaworznie, **chorobą zawodową jest niezmiennie pylica płuc górników kopalń węgla** u osób zatrudnionych w podziemnych zakładach górniczych.

SEKCJA HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

I. Stan sanitarno-higieniczny w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych oraz w placówkach wypoczynku dla dzieci i młodzieży

W 2024 roku objętych nadzorem było 106 obiektów dla dzieci i młodzieży, w tym 96 placówki stałe:

- 8 żłobków, w tym 2 publiczne i 6 niepublicznych,
- 8 klubów malucha, w tym 8 niepublicznych,
- 27 przedszkoli, w tym 16 publicznych i 11 niepublicznych,
- 20 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie, w tym 2 niepubliczne,
- 2 licea ogólnokształcące funkcjonujących samodzielnie, w tym 2 publiczne,
- 3 szkoły policealne funkcjonujące samodzielnie, w tym 3 niepubliczne,
- 9 zespołów szkół, w tym 8 publicznych i 1 niepubliczny, w skład których wchodziły: przedszkola, szkoły podstawowe, liceum ogólnokształcące, technika oraz branżowe szkoły I i II stopnia i szkoła policealna,
- 1 Młodzieżowy Dom Kultury,
- 11 placówek ognisk pracy pozaszkolnej (światlice środowiskowe, Ognisko Wychowawcze, Ośrodek Rehabilitacyjno – Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych) – publiczne,
- 1 Szkoła Muzyczna - publiczna,
- 1 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy - publiczny,
- 1 Centrum Szkolenia Zawodowego - publiczne,
- 1 Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza (Dom Dziecka),
- 3 placówki rekreacyjne – sale zabaw dla dzieci - niepubliczne,
- oraz 10 obiektów wypoczynku zimowego i letniego.

W nadzorowanych obiektach realizowano zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania dotyczące higieny i stanu technicznego pomieszczeń oraz sprzętu używanego w przedszkolach, szkołach, placówkach pobytu dziennego, placówkach wypoczynku. Przedmiotem czynności kontrolnych prowadzonych w zakładach nauczania i wychowania było:

- egzekwowanie bieżącej czystości i warunków do utrzymania higieny,
- nadzorowanie stanu technicznego pomieszczeń i otoczenia,
- sprawdzanie przestrzegania przepisów dotyczących substancji i preparatów chemicznych,
- sprawdzanie przestrzegania przepisów dotyczących zakazu palenia tytoniu,

- ocena dostosowania mebli do wzrostu dzieci oraz higieniczna ocena rozkładów zajęć w wybranych obiektach,
- ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wybranych obiektach.

Ogółem w 2024 roku przeprowadzono 137 kontroli.

Wydano 8 decyzji merytorycznych:

- 4 decyzje represyjne,
- 2 decyzje prolongujące terminy realizacji zarządzeń,
- 2 decyzje zatwierdzające obiekt.

Zarządzenia decyzji wydanych w 2024 roku dotyczyły:

- poprawy stanu technicznego budynków: doprowadzenia ścian, sufitów, powierzchni posadzki i stolarki drzwiowej w salach zajęć i ciągach komunikacyjnych oraz w węzłach sanitarnych i salach gimnastycznych do należytego stanu sanitarno-higienicznego,
- poprawy stanu technicznego mebli edukacyjnych i sprzętu sportowego.

W całości zrealizowane zostały zarządzenia dwóch decyzji w tym dwóch z lat ubiegłych.

W pozostałych przypadkach termin realizacji upływa w latach 2025 - 2027.

1. Stan sanitarny żłobków/klubów malucha

Ogółem przeprowadzono 17 kontroli sanitarnych. Stan sanitarno-higieniczny placówek określa się jako dobry. Własny teren rekreacyjny posiada 7 placówek. Pozostałe żłobki i kluby dziecięce na nadzorowanym terenie nie dysponują własnym terenem wokół placówki. Dzieci korzystają z pobliskich miejskich placów zabaw i terenów zielonych. We wszystkich placówkach zapewniono dla dzieci odpowiednie higieniczne warunki do spożywania posiłków. Wszystkie placówki korzystają z wyżywienia dostarczanego przez firmy cateringowe.

2. Stan sanitarny przedszkoli

Ogółem w przedszkolach przeprowadzono 22 kontrole sanitarne. Bieżący stan sanitarny tych placówek ocenia się pozytywnie. We wszystkich przedszkolach zapewnione są odpowiednie warunki do wypoczynku, przechowywania pościeli, odpowiednia temperatura pomieszczeń. W większości placówek zapewniono prawidłowe warunki do higienicznego mycia i suszenia rąk. Wyjątek stanowiła jedna placówka, gdzie kontrola wykazała nieprawidłowości w tym zakresie. W związku z zastrzeżeniami dotyczącymi stanu sanitarno – higienicznego w tej placówce w 2024 roku wydano zalecenia pokontrolne oraz mandat karny. W związku z zastrzeżeniami dotyczącymi stanu technicznego w placówkach przedszkolnych w 2024 roku wydano 1 decyzję represyjną (parkiety, ściany, sufity oraz stolarka drzwiowa w salach zajęć dla dzieci).

3. Stan sanitarno-techniczny szkół

Ogółem w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych na nadzorowanym terenie w 2024 r. przeprowadzono 60 kontroli sanitarnych. Bieżący stan sanitarny i techniczny ocenia się pozytywnie. Wydano łącznie 3 decyzje represyjne. **Poprawy stanu technicznego wymagają szkoły:**

- Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Kochanowskiego,
- Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Stefana Żeromskiego,
- Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Janusza Korczaka,
- Szkoła Podstawowa Nr 13,

- Szkoła Podstawowa Nr 15 im. Jana Brzechwy,
- Szkoła Podstawowa Nr 16 im. Konstytucji 3 Maja,
- Szkoła Podstawowa Nr 11,
- Szkoła Podstawowa Nr 14 im. mjr. H. Sucharskiego,
- Szkoła Podstawowa Nr 22 im. gen. J. Bema,
- Zespół Szkolno- Przedszkolny Nr 1,
- Zespół Szkolno- Przedszkolny Nr 3,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego,
- Centrum Kształcenia Zawodowego,
- I Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki,
- II Liceum Ogólnokształcące im. Cz. Miłosa,
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 2,
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 3.

Pozostały do wykonania zarządzenia dotyczące:

odnowienia zniszczonych ścian i sufitów poszczególnych pomieszczeń oraz doprowadzenia do należytego stanu technicznego powierzchni posadzki w salach zajęć i salach gimnastycznych, wymiany stolarki drzwiowej, wymiany mebli edukacyjnych oraz sprzętu sportowego, remontu dróg i przejść prowadzących do placówki, zapewnienia rolet w oknach sal zajęć, zapewnienia odpowiedniej wentylacji w salach zajęć oraz odnowienia zniszczonego ogrodzenia placówek.

W wyniku prowadzonej działalności poprawę stanu sanitarno– technicznego uzyskano w 6 szkołach, w których doprowadzono do należytego stanu sanitarno-higienicznego sufity i ściany (SP Nr 18 im. T. Kościuszki, SP Nr 8 im. J. Korczaka, SP Nr 14 im. mjr H. Sucharskiego) oraz posadzkę w salach zajęć, na korytarzach szkolnych i sali gimnastycznej (SP Nr 18 im. T. Kościuszki), a także wyremontowano posadzkę w sali fitness (II LO im. Czesława Miłosa) oraz umieszczono osłony na grzejniki w salach klas I-III (ZSP Nr 1, ul. Matejki 3).

3.1 Urządzenia sanitarne w szkołach

Wszystkie obiekty nadzorowane spełniają standardy dostępności do urządzeń sanitarnych. Odpowiednią liczbę uczniów przypadających na 1 oczko ustępowe i/lub umywalkę stwierdzono we wszystkich skontrolowanych szkołach.

3.2 Żywnienie i dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

W roku 2024 prowadzono 21 kontroli sanitarnych obejmujących tematykę żywienia w stołówkach szkolnych. 12 skontrolowanych placówek prowadziło przygotowanie posiłków od surowca na miejscu w stołówce szkolnej, 2 placówki korzystały z żywienia w formie cateringu. Na ogólną liczbę 2457 wydawanych codziennie obiadów, finansowych przez MOPS, Parafię lub sponsorów prywatnych składało się 12 obiadów, co stanowi 0,5 % ogólnej liczby wydawanych obiadów w 21 skontrolowanych szkołach. Codziennie wydawanych przez stołówki II śniadań było – 261. Ponadto, uczniowie mają możliwość zakupu kanapek, sałatek, owoców w punktach handlowych mieszczących się w szkołach.

Badania problemowe w 2024 roku wykonywane przez pracownika stanowiska ds. dzieci i młodzieży PSSE Jaworzno dotyczyły:

- Analizy rozkładów zajęć,

- Pomiarów ergonomii mebli,
- Pomiarów ciężaru tornistrów szkolnych.

3.3 Higieniczna ocena rozkładu zajęć

Ocenę rozkładów zajęć przeprowadzono w:

- **15 placówkach, w tym w 12 szkołach podstawowych funkcjonujących samodzielnie, 1 liceum ogólnokształcącym funkcjonującym samodzielnie oraz w 4 technikach i jednej szkole branżowej funkcjonujących w zespołach** co stanowiło 26% ogólnej liczby szkół podstawowych i ponadpodstawowych funkcjonujących samodzielnie i w zespołach.

W 2024 r. oceniane rozkłady były prawidłowe. W porównaniu do 2023 r. sytuacja w /w zakresie nie uległa zmianie.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć za 2024 rok – opracowanie tabelaryczne

Nazwa zakładu	liczba szkół skontrolowanych	liczba szkół badanych	skontrolowanych oddziałów	stwierdzono nieprawidłowych
Szkoły Podstawowe (samodzielne)	13	12	155	0
Licea Ogólnokształcące	1	1	12	0
Zespoły Szkół Ponadpodstawowych	4	2	46	0
Razem:	18	15	213	0

3.4 Ergonomia mebli edukacyjnych w szkołach i przedszkolach.

W roku 2024 dokonano oceny doboru mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów. Badania ergonomii mebli zostały przeprowadzone w 9 placówkach szkolnych. Ogółem skontrolowano 62 oddziały, gdzie oceniono 1268 stanowisk pracy ucznia, z których 0 (0%) było niezgodnych z Polską Normą. W 2023 roku pomiary przeprowadzono w 20 zakładach, gdzie oceniono 1244 stanowiska, z których 0 (0%) było niezgodnych z Polską Normą. Podczas bieżących kontroli sanitarnych w placówkach oświatowych zwracano również uwagę na prawidłowe oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie mebli i ich stan techniczny oraz posiadanie przez nie certyfikatu. W porównaniu do roku 2023 widać, iż meble są prawidłowo oznakowane (kolorem lub numerem danej wysokości). Jednocześnie skontrolowano sytuację w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne zakupione po 1997 roku. Na 44 skontrolowane w tym zakresie placówki (23 szkoły i 21 przedszkoli) w 29 w tym 15 szkolnych i 14 przedszkolnych (66%) odsetek mebli edukacyjnych posiadających certyfikaty zgodności z Polską Normą wyniósł 100%, natomiast powyżej 50% mebli z certyfikatami stwierdzono w 15 placówkach w tym 8 szkolnych i 7 przedszkolnych (34%), zaś do 50% mebli z certyfikatami stwierdzono w 0 szkołach (0%). W 0 placówkach stwierdzono meble edukacyjne nie posiadające certyfikatów zgodności z Polską Normą (0%). W porównaniu z rokiem 2023 sytuacja w zakresie posiadania certyfikowanych mebli edukacyjnych w placówkach oświatowo- wychowawczych na terenie Jaworzna uległa

poprawie. Wyposażenie użytkowane w nadzorowanych obiektach szkolnych i przedszkolnych jest w dobrym stanie technicznym, a meble zakupione przed 1997 r. są systematycznie wymieniane na nowe, posiadające stosowne certyfikaty. Pod względem ilości certyfikowanych urządzeń i sprzętu sportowego stwierdzono, że na 40 badanych placówkach (19 szkół i 21 przedszkoli) w 2 placówkach szkolnych (5%) odsetek urządzeń i sprzętu sportowego wynosi poniżej 25%, w 4 szkołach (10%) odsetek urządzeń i sprzętu sportowego wynosi do 50%, w 16 placówkach szkolnych i przedszkolnych (40%) odsetek urządzeń i sprzętu sportowego wynosi powyżej 50%, zaś w 16 szkołach i przedszkolach (40%) odsetek urządzeń i sprzętu sportowego wynosi 100 %. Dwie placówki szkolne nie posiadają sprzętu sportowego ze względu na inne miejsce odbywania się zajęć sportowych (poza placówką).

3.5 Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

W roku 2024 dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w 3 szkołach podstawowych. Ogółem skontrolowano 29 oddziałów. Łączna liczba uczniów poddanych badaniu wyniosła 587.

Zgodnie z arkuszem badań w tym zakresie stwierdzono, że:

- w 29 oddziałach 3 szkół waga tornistra szkolnego do 10% masy ciała ucznia wyniosła u 306 uczniów (52%),
- w 29 oddziałach 3 szkół waga tornistra szkolnego w zakresie 10-15% masy ciała ucznia wyniosła u 221 uczniów (38%),
- w 29 oddziałach 3 szkół waga tornistra szkolnego w zakresie większym niż 15% masy ciała ucznia wyniosła u 60 uczniów (10%).

W wyniku stwierdzonych uchybień w powyższym zakresie dyrektorów placówek zobowiązano do wdrożenia działań naprawczych, w tym przeprowadzenia działań edukacyjnych skierowanych do uczniów i rodziców dzieci w przedmiocie problemu ciężkich tornistrów/plecaków.

3.6 Miejsce na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych

Wszystkie skontrolowane obiekty szkolne zapewniają uczniom wyznaczone miejsce do pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych (własne indywidualne szafki szatniowe, regały w sali zajęć).

3.7 Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach

W szkołach prowadzony był także nadzór nad przestrzeganiem przepisów wykonawczych do ustawy o substancjach i preparatach chemicznych. W powyższym zakresie ogółem skontrolowano 10 placówek oświatowo-wychowawczych, które posiadają na stanie substancje i mieszaniny chemiczne. Wszystkie skontrolowane placówki posiadają aktualny spis substancji chemicznych oraz ich karty charakterystyki. Odczynniki chemiczne są również prawidłowo oznakowane. W porównaniu z rokiem 2023 sytuacja w powyższym zakresie w placówkach oświatowo- wychowawczych na terenie Jaworzna uległa poprawie.

3.8 Sale gimnastyczne

Salę gimnastyczną z boiskiem posiadały 3 placówki, zaś salę zastępczą z boiskiem 1 placówka. Salę gimnastyczną oraz salę zastępczą z boiskiem posiadało 5 placówek, zaś bez boiska 2 placówki. Wśród skontrolowanych placówek 5 z nich to szkolny zespół sportowy z czynnymi natryskami. W jednej szkole warunki do prowadzenia zajęć WF są niewystarczające, pomimo posiadanej infrastruktury do prowadzenia zajęć WF (zajęcia odbywają się również na

korytarzu): Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1 (Szkoła Podstawowa Nr 1) Jaworzno, ul. Matejki 3. W jednej placówce zajęcia sportowe odbywają się poza terenem placówki.

3.9 Nadzór nad gabinetami profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach

W roku 2024 przeprowadzono szczegółowe kontrole gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w aspekcie dostosowania ich do prowadzenia programu szczepień przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV). Wszystkie gabinety posiadają punkt poboru wody ciepłej i zimnej, mają zapewnione odpowiednie warunki do mycia i dezynfekcji rąk oraz prawidłowe wyposażenie. W ramach programu w placówkach szkolnych zaszczepiono 71 uczniów, natomiast w gabinetach POZ na terenie miasta Jaworzna zaszczepiono 395 uczniów. Placówki, które prowadziły szczepienia w gabinetach szkolnych to: Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 3, ul. Koszarowa 20 (zaszczepiono 38 uczniów), Szkoła Podstawowa nr 20, ul. Nauczycielska 20 (zaszczepiono 13 uczniów), Szkoła Podstawowa nr 19 im. M. Kopernika, ul. Kasztanowa 33 (zaszczepiono 6 uczniów) i Szkoła Podstawowa nr 18 im. T. Kościuszki, ul. Ks. A. Mrocza 53 c (zaszczepiono 14 uczniów).

3.10 Pomiary natężenia oświetlenia sztucznego w szkołach

W roku 2024 pracownicy Oddziału Badań i Pomiarów na Stanowiskach Pracy w Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach prowadzili pomiary natężenia oświetlenia w salach zajęć w trzech placówkach:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących, ul. Towarowa 61,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 3, ul. Koszarowa 20,
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 3, ul. Północna 9a.

Oceną objęto zarówno sale lekcyjne, inne pomieszczenia dydaktyczne, a także trakty komunikacyjne szkoły. Wyniki pomiarów oświetlenia sztucznego przeprowadzonych w latach 2023 – 2024 przedstawiono poniżej.

Oświetlenie sztuczne

Rodzaje placówek	Oświetlenie sztuczne					
	Liczba skontrolowanych pomieszczeń		Liczba i procent pomieszczeń, w których stwierdzono oświetlenie niezgodne z normą			
	2023	2024	2023		2024	
Przedszkola	0	0	0	0%	0	0%
Szkoły Podstawowe	0	0	0	0%	0	0%
Zespoły Szkół	42	174	37	88%	113	65%
Inne placówki	0	0	0	0%	0	0%
Razem	42	174	37	88%	113	65%

4. Nadzór nad placówkami z pobytem dziennym, wychowania pozaszkolnego i placówkami rekreacyjnymi

Ogółem w/w placówkach przeprowadzono 9 kontroli.

Bieżący nadzór nie wykazał obiektów w złym stanie higieniczno-sanitarnym. W porównaniu z rokiem 2023 sytuacja higieniczna w obiektach z pobytem dziennym i placówkach rekreacyjnych uległa poprawie.

5. Nadzór nad placówkami wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży

W okresie ferii zimowych w roku 2024 zorganizowano wypoczynek dla dzieci i młodzieży w formie półkolonii na 6 turnusach wypoczynkowych. Z wypoczynku zorganizowanego w miejscu zamieszkania skorzystało 105 dzieci. W 6 placówkach zapewnione było dożywianie. W okresie ferii letnich w roku 2024 zorganizowano wypoczynek dla dzieci i młodzieży w formie półkolonii na 24 turnusach wypoczynkowych. Z wypoczynku zorganizowanego w miejscu zamieszkania skorzystało 545 dzieci. We wszystkich skontrolowanych placówkach wypoczynku letniego zapewnione było dożywianie. Ogółem w/w placówkach przeprowadzono 38 kontroli. We wszystkich placówkach zorganizowanego wypoczynku dla dzieci zapewnione były odpowiednie warunki sanitarno-higieniczne. Dzieci z placówek, w których nie zapewniono opieki medycznej mogły korzystać z opieki medycznej w przychodniach rejonowych.

II. Podsumowanie i wnioski

Stan sanitarny placówek nauczania i wychowania ocenia się pozytywnie. Stan techniczny placówek ulega systematycznej poprawie. Współpraca z samorządem terytorialnym układa się dobrze. W 2024 r. w całości zrealizowane zostały 2 decyzje wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaworznie, w tym 2 z 2022 r. Celem dalszej poprawy warunków sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych należy:

1. Systematycznie prowadzić bieżące i kapitalne remonty w obiektach.
2. Uwzględniać w planach wieloletnich dalszą poprawę warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.
3. Doposażyć szkoły w meble edukacyjne z certyfikatem dostosowane do wzrostu dzieci.
4. Doposażyć szkolne sale chemiczne w odpowiedni sprzęt, certyfikowane meble do przechowywania chemikaliów oraz substancje chemiczne.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zakres działania pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego obejmuje zadania wynikające z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W 2024 r. zaopiniowano 4 projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego „Zachód I”, „Zachód II”, „Kościuszko II” i „przy ul. Wolności”. Dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Zachód I” ustala się tereny o przeznaczeniu: usług lub produkcji, tereny komunikacji drogowej i teren lasu. Dwa obszary planu o powierzchni ok. 85,5 ha położone są w północno - zachodniej części miasta Jaworzna przy terenach przemysłowych (w części oddalonej od terenu zabudowy mieszkaniowej). Natomiast teren pod liniami wysokich napięć będzie pełnił funkcje magazynowe, składowe i parkingowe. W miejscowym planie

zagospodarowania przestrzennego dla terenu „**Zachód II**” o pow. ok. 71,8 ha obszarem objęto tereny inwestycyjne miasta określone jako strefa przemysłowa, która znajduje się przy granicy Jaworzna z dzielnicą Łubowiec. Teren jest już częściowo zainwestowany, zabudowany, głównie są to hale, magazyny wraz z istniejącym układem drogowym. Dla tego terenu zostaną utrzymane dotychczasowe przeznaczenia terenu jako teren usług lub produkcji. W przypadku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „**Kościuszek II**” o pow. ok. 1,8 ha teren będzie służył nowej zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej. Istotną będzie ochrona sąsiadującej z terenami usługowymi i produkcyjnymi zabudowy mieszkaniowej przed uciążliwościami związanymi z hałasem (budowa ekranów akustycznych). Na tym terenie dopuszczono lokalizację usług, ale z wykluczeniem działalności uciążliwych tj. rzemiosłnictwo, działalność wytwórcza i naprawcza. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „**przy ul. Wolności**” obejmuje obszar o pow. ok. 10 ha utrzymując zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną zgodnie z obowiązującym przeznaczeniem i dopuszczając sytuowanie budynków usługowych. Przedmiotem nowego planu jest usunięcie wcześniej przyjętych regulacji dotyczących scalenia i podziału nieruchomości.

Prezydent Miasta Jaworzna wystąpił o określenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla 2 terenów „Kościuszek II” i „Śródmieście wschód”. Były to:

- Projekt planu zagospodarowania przestrzennego „Kościuszek II”, który obejmuje obszar o pow. ok. 1,8 ha. Ustalenia nowego planu zmieniają dotychczasowe przeznaczenie terenu pod zabudowę usługową na tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług.
- Projekt planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście wschód” obejmuje obszar o pow. ok. 109 ha. Teren ten posiada przeznaczenie na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo - usługowej lub mieszkaniowej wielorodzinnej. Przedmiotem planu była potrzeba weryfikacji i uspołężnienia obowiązujących regulacji. Dla tego terenu częściowo będą powiększone obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

PPIS w Jaworznie zajmował stanowisko dla następujących terenów:

- rejonu ul. Upadowej, Ciemnej, Struga i Św. Wojciecha w Jaworznie. W tym przypadku PPIS w Jaworznie stwierdził konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Projektem planu objęto teren o łącznej powierzchni ok. 31,4 ha położony w północnej części miasta obejmujący 5 terenów.
- Góra Piasku - Południe w Jaworznie o pow. ok. 6,7 ha. Dla tego terenu zostały wydane dwa stanowiska pierwsze uzgodniono negatywnie, a po ponownej analizie uzgodniono pozytywnie. Stanowisko uzasadniono możliwością rozwoju zabudowy mieszkaniowej na analizowanym terenie, które będzie stanowiło kontynuację terenu sąsiedniego.
- Wolności w Jaworznie. PPIS w Jaworznie uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Obszar dotyczył zmiany stanowiącej niewielką modyfikację przyjętego już dokumentu i miał za zadanie usunięcie obowiązującego scalenia i podziału nieruchomości oraz utrzymanie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Obszar Jaworzna objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego nieznacznie uległ zmianie w odniesieniu do roku poprzedniego i wyniósł równe 70% terenu miasta.

W przypadku terenu, na którym nie ma aktualnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Prezydent Miasta w Jaworznie występuje do PPIS o uzgodnienie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu lub uzgodnienie lokalizacji inwestycji celu publicznego. W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 3 stanowiska uzgadniające warunki zabudowy w formie postanowienia dla takich inwestycji jak: budowa budynku jednorodzinnego i budynku gospodarczego w ramach zabudowy zagrodowej, budowa hali solanki zlokalizowanej na terenie obwodu drogowego Wysoki Brzeg, i zalesienie działki w obrębie w dzielnicy Jeziorki w Jaworznie.

2. Zagadnienie polegające na uzgodnieniu przedsięwzięć na etapie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych.

Pierwszym etapem na drodze postępowania w sprawie decyzji środowiskowej jest zajęcie stanowiska w formie opinii sanitarnej, w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, co do zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko. W 2024 roku zostało wydanych **17 opinii sanitarnych** (poz. 10). W siedmiu przypadkach odstąpiono od konieczności sporządzenia raportu, a w dziesięciu przypadkach wydano opinię w sprawie konieczności jego sporządzenia i zakresu raportu zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024r., poz. 1112).

Brak konieczności sporządzenia i zakresu do raportu były wydane dla 7 inwestycji:

- Likwidacja i budowa nowego centralnego kanału retencyjnego CKR – dla zadania pn.: „Zaprojektowanie i budowa systemu kanalizacji deszczowej i odwodnienia terenu Jaworznickiego Obszaru Przemysłowego w Jaworznie.
- Uruchomienie zakładu zbierania odpadów w dzielnicy Stara Huta w Jaworznie.
- Przebudowa przepompowni Siłownia II przy ul. Dobrej Energii w Jaworznie.
- Budowa osiedla JTBS na Skałce – rozbudowa etap IV i V w rejonie ul. Braci Gutmanów i Insurekcji Kościuszkowskiej w Jaworznie.
- Posadowienie instalacji do przetwarzania gipsu wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie zakładu KNAUF Jaworzno III Sp. z o.o.
- Budowa mostu dla pieszych i rowerzystów w ramach inwestycji „Przebudowa ulicy Bukowskiej w Jaworznie”.
- Budowa dwóch słupów dwutorowych w osi napowietrznej 110kV oraz przyłączy przy ul. Wysoki Brzeg.

Dla ww. planowanych inwestycji odstąpiono od konieczności sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko, z uwagi na fakt, iż przedmiotowe inwestycje będą realizowane na terenach przemysłowych i przekształconych antropogenicznie. Za odstąpieniem od konieczności raportu przemawiał również fakt, że inwestycje znajdują się w bezpiecznej odległości od zabudowy mieszkaniowej, a planowany zakres działalności był podobny lub ten sam, co prowadzony na danym terenie oraz przy założeniu, że inwestycje przyczynią się do poprawy aktualnych warunków pracy i zmniejszeniu uciążliwości na środowisko dotychczasowej działalności. Opinie o obowiązku sporządzenia raportu zostały wydane dla następujących przedsięwzięć:

- Budowa instalacji fotowoltaicznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą o mocy do 81MW w dzielnicy Ciężkowice w Jaworznie.
- Rozbudowa drogi ekspresowej S1 odcinek Sosnowiec węzeł Jęzor (z węzłem) - Mysłowice węzeł Brzęczkowice (bez węzła).
- Jaworznicki Obszar Gospodarczy - rozwój strategiczny strefy przemysłowej miasta Jaworzna infrastruktura wod. - kan. i gospodarka wodami deszczowymi obejmującego budowę sieci kanalizacji ogólnospławnej w ul. Energetyków – zbiornik retencyjny, budowę sieci kanalizacji sanitarnej i budowę sieci wodociągowej Jaworznickiego Obszaru Gospodarczego.
- Obwodnica Południowa miasta Jaworzna przewidziana przy ul. Martyniaków, F. Chopina, ks. Sulińskiego i Radwańskich.
- Posadowienie instalacji do transportu, magazynowania i przygotowywania gipsu naturalnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie zakładu Knauf Jaworzno III.
- Rozbudowa istniejącego zakładu produkcji kosmetyków, wyrobów medycznych i chemii gospodarczej i ich konfekcjonowania wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Jago - Pro przy ul. Szczakowskiej.
- Budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy 52MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą w dzielnicy Ciężkowice w Jaworznie.
- Zmiana sposobu użytkowania hali magazynowej na halę produkcyjno-magazynową (produkcja płyt budowlanych i składowanie materiału nieprzetworzonego oraz produktów końcowych) na terenie przemysłowym po Zakładach Chemicznych „Organika Azot” w Jaworznie.
- Budowa i rozwój infrastruktury sportowo - rekreacyjnej w Jaworznie przy ul. Moniuszki
- Centrum logistyczne w obrębie planowanej Izery.

Drugim etapem dla tego postępowania administracyjnego jest uzgodnienie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji planowanego przedsięwzięcia (poz. 16). W 2024 roku wpłynęły dwa wnioski dla planowanych inwestycji, dla których wydano 4 opinie sanitarne przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

1). „Budowa zakładu zbierania i przetwarzania złomu metali kolorowych wraz z zapleczem biurowo-socjalnym” w Jaworznie, przy ul. Rozwojowej.

Pierwszą inwestycją było przedsięwzięcie pn.: „Budowa zakładu zbierania i przetwarzania złomu metali kolorowych wraz z zapleczem biurowo-socjalnym” w Jaworznie w dzielnicy Jeleń przy ul. Rozwojowej. Prezydent Dąbrowy Górniczej (jako organ prowadzący postępowanie) wystąpił do PPIS w Jaworznie o wydanie stanowiska przed określeniem uwarunkowań dla decyzji środowiskowej. Dla tej inwestycji wydano pozytywną opinię sanitarną w dniu 14.02.2024 r. W trakcie postępowania zostało wydane 1 postanowienie o przedłużeniu załatwienia sprawy. Następnie zostały wprowadzone zmiany do raportu oddziaływania na środowisko. Po przeanalizowaniu załącznika z informacjami zostały wydane dwa pisma podtrzymujące pierwotne stanowisko, najpierw w dniu 27.03.2024 r., a po kolejnym uzupełnieniu dokumentacji, które zostało przedstawione w związku z pismem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach PGW Wody Polskie w dniu 23.05.2024 r. Zmiany były nieznaczne dotyczyły rozwiązań w zakresie odprowadzania wód deszczowych z terenów inwestycji i ścieków komunalnych oraz warunków geotechnicznych na

przedmiotowym terenie. Przy kolejnym uzupełnieniu przez inwestora dokumentacji po piśmie, w związku z pismem PGW Wody Polskie zostały wydane jeszcze dwie opinie sanitarne, jedna w dniu 04.07.2024r. opiniującą do inwestycji „Budowa zakładu zbierania i przetwarzania złomu” w Jaworznie. W ostatecznym stanowisku zostały wprowadzone zmiany dotyczące zagospodarowania terenu inwestycji w związku z terenem przeznaczonym na magazynowanie odpadów niebezpiecznych i odprowadzaniem wód opadowych i wydano opinię drugą w dniu 17.09.2024r. Prezydent Miasta w Dąbrowie Górniczej wydał w dniu 16.12.2024r. decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji Budowa Zakładu zbierania złomu i przetwarzania złomu metali wraz z zapleczem biurowo-socjalnym” w Jaworznie na wniosek Spółki Tom Martin Poland Sp. z o.o. w Chełmie Śląskim.

2). „Budowa zakładu produkcyjnego samochodów elektrycznych Izera” w dzielnicy Łubowiec - Wysoki Brzeg w Jaworznie (Strefa Przemysłowa przy Elektrowni Jaworzno III i przy ciągu komunikacyjnym - droga DK79).

W tym przypadku opinię sanitarną dla inwestycji pn.: Budowa zakładu produkcyjnego samochodów elektrycznych Izera wydano w dniu 15.03.2024r. z uwagi na wniosek Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach o wydanie opinii sanitarnej w ramach ponownej oceny. Zgodnie z wydaną poprzednio opinią sanitarną z dnia 29.09.2023r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworznie podtrzymał stanowisko w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych dla planowanego przedsięwzięcia, podając warunki m.in.: na etapie realizacji przedsięwzięcia ścieki bytowe będą zbierane w zbiornikach kontenerowych i okresowo wywożone do oczyszczalni ścieków. Ścieki przemysłowe z instalacji technologicznych lakierni będą odbierane przez zakładową oczyszczalnię ścieków przemysłowych i odprowadzane będą do miejskiej sieci kanalizacyjnej. Wody opadowe i roztopowe zostaną odprowadzone do odwodnienia liniowego i wpustów, a spływające z nawierzchni drogowych będą oczyszczane z zawiesin mineralnych i węglowodorów ropopochodnych za pomocą urządzeń podczyszczających tj. osadników i separatorów ropopochodnych. W 2024 r. nie były opiniowane projekty planów remediacji, warunków przeprowadzania działań naprawczych w środowisku gminy Jaworzna, nie było również projektów gminnych programów rewitalizacji.

3. Uzgodnienia dokumentacji projektowej i koncepcji.

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego dokonano **uzgodnień dla 20 dokumentacji projektowych**, w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym **4 dokumentacje** zostały uzgodnione negatywnie. Uzgodnienia dotyczyły takich inwestycji, jak: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, studio tatuażu, budynek warsztatowy wraz z zapleczem socjalno-biurowym, budynek usługowo-mieszkaniowy o funkcji laboratorium, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania części pomieszczeń przychodni na dom dziennego pobytu, przebudowa i rozbudowa budynku usługowo-mieszkalnego, poradnia lecznicza interdyscyplinarna (stomatologia, logopedia) i pokoje tzn. „escape room” w budynku usługowym. Uzgodnienia dotyczyły również lokali z funkcją gastronomiczną tj. rozbudowa kontenera gastronomicznego, remont i przebudowa kuchni w przedszkolu, sklep ze sprzedażą suplementów diety, sala bankietowa z zapleczem kuchennym, prażenie kawy w zakładzie konfekcjonowania kaw i herbat, lokal gastronomiczny Kebab. W przypadku wydanych opinii negatywnych uzgodnienia dotyczyły m. in.:

- zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń usługowych kawiarni na potrzeby sali bankietowej wraz z zapleczem kuchennym (niewłaściwie zaprojektowano zmywalnię naczyń pokonsumpcyjnych, brak wydzielenia stanowisk obróbki mięsa i warzyw),
- budowa budynku usługowo-handlowego z dwoma niezależnymi lokalami (brak wytycznych dotyczących instalacji wentylacji, brak charakterystyki technologicznej planowanej działalności, nieprawidłowo zaprojektowano zaplecze socjalne dla personelu),
- adaptacja lokalu usługowego na salon kosmetyczny (brak załączonej mapy zagospodarowania terenu, nieczytelny rzut, nieprawidłowy ciąg do sterylizacji narzędzi, brak oddzielenia stanowiska do pedicure trwałymi ściankami),
- zmiany sposobu użytkowania budynku usługowego na działalność leczniczą (poradnia interdyscyplinarna) - nieprawidłowo zaprojektowane zaplecze socjalne dla pracowników, nieprawidłowa wysokość (brak odstępstwa od wysokości) i brak projektu instalacji wentylacji.

4. Uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektów.

W związku ze zmianą sposobu użytkowania obiektu lub części, w ramach Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzono **59 kontroli, w tym 8 w trakcie budowy**. W oparciu o art. 56 ustawy Prawo Budowlane dokonano odbioru **16 obiektów** i wydano stanowisko w formie opinii sanitarnej. W oparciu o art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonano odbioru 34 obiektów i wydano **33 opinii sanitarnych** stwierdzających spełnienie wymagań sanitarno- higienicznych, w związku ze zmianą sposobu użytkowania części lub całych obiektów. W ośmiu obiektach kontrole były przeprowadzane dwukrotnie z uwagi na nieprawidłowości w tych obiektach. **Wydano jedną opinię negatywną dla Centrum Stomatologicznego** m.in. ze względu na nieprawidłowości: niewłaściwe wykończenia ścian w pomieszczeniach toalet dla pacjentów i w pomieszczeniu z odpadami medycznymi, a w drzwiach toalet brak otworów wentylacyjnych. Obiekty, które podlegają nadzorowi bieżącemu były częściowo kontrolowane przy współudziale nadzoru bieżącego poszczególnych sekcji, głównie to budynki i lokale, gdzie nie było pozwolenia na budowę. Na wniosek strony wydano stanowisko – zaświadczenie w zakresie wymagań sanitarnych dla zakładu produkcyjno-przemysłowego ubiegającego się o udzielenie koncesji na wytwarzanie i obrót wyrobów koncesjonowanych w dniu 30.04.2024 r. Firma zwróciła się ponownie z wnioskiem i po sprecyzowaniu w dniu 19.09.2024 r. zakresu żądań zostało wydane ponownie zaświadczenie z dnia 23.09.2024 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wystąpił o stanowisko – opinię sanitarną w sprawie uzyskania EMAS dla istniejącego Zakładu Jago-Pro w Jaworznie w sprawie spełnienia wymagań prawnych dotyczących ochrony środowiska wynikających z wymogów sanitarno-higienicznych i wydano pozytywną opinię w marcu 2024 r. Dopuszczone do użytku obiekty dzielimy według charakteru działania do komórki nadzoru bieżącego:

- **Obiekty żywnościowo-żywnościowe:** sklepy ogólnospożywcze Żabka, Groszek, sklep zielarsko-medyczny, sklep ze sprzedażą suplementów diety, sklep firmowy ze sprzedażą kawy i herbaty i zakład konfekcjonowania z palarnią kawy, lokale gastronomiczne (bar Kebab, Bistro Hardwood, Bistro Stara Piekarnia), punkty gastronomiczne (punkty sprzedaży na wynos, bufet wydawczy w Szpitalu, lodziarnia), pracownia cukiernicza (produkcja tortów na zamówienie). Przebudowa i modernizacja kuchni w kilku istniejących obiektach szkolnych i przedszkolnych.

- **Obiekty będące pod nadzorem higieny komunalnej** tj.: zakłady kosmetyczne, zakłady fryzjerskie i studia tatuażu, salon masażu, pokoje hotelowe dla klientów Karczmy Borowa Chata, kaplica pożegnalna z biurem obsługi klienta, rozbudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej, pokoje zagadek „escape room”, budynek z salami szkoleniowymi, budynek mieszkalny z lokalem usługowym, centrum kulturalno-społeczne, klub seniora w Szczakowej, kryte korty tenisowe i boiska plażowe wraz z kontenerem socjalnym, sale szkoleniowe z zapleczem w budynku usług górniczych.
- **Obiekty będące pod nadzorem epidemiologii** tj. przebudowany oddział kardiologiczny w Szpitalu Wielospecjalistycznym w Jaworznie, gabinety stomatologiczne, budynek z usługami medycznymi (stomatolog i ginekolog), przychodnia zdrowia – placówka medyczna.
- **Obiekty będące pod nadzorem higieny pracy:** nowe budynki usługowo-biurowe, budynek usługowo-magazynowy z produkcją rajstop, budynek biurowo-magazynowy (firma wentylacyjna), budynki administracyjno-socjalne, kontenery socjalne dla pracowników.
- **Obiekty będące pod nadzorem higieny dzieci i młodzieży:** niepubliczna szkoła domowa, rozszerzenie istniejącego żłobka o jeden oddział.

W roku 2024 najczęściej otwieranymi obiektami przez mieszkańców Jaworzna były obiekty związane z gastronomią i sprzedażą artykułów żywnościowych, które otwierali indywidualni przedsiębiorcy, tworząc dla siebie stanowiska pracy. Inne obiekty, które były również w znacznej ilości to zakłady fryzjerskie i kosmetyczne. Powstało kilka nowych zakładów usługowych lub rozbudowały się już istniejące. W trakcie kontroli odbieranych obiektów zwracano uwagę na realizację obiektów zgodnie z uzgodnioną dokumentacją. Sprawdzano, czy są zagwarantowane odpowiednie warunki pracy dla pracowników, właściwe ciągi technologiczne w obiektach gastronomicznych, w placówkach przedszkolnych oraz czy stosowane materiały budowlane i wykończeniowe są właściwe pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Przy kontrolach obiektów zgłaszanych do odbioru, pracownicy Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego spotykają się z brakiem zgodności wykonania inwestycji z dokumentacją projektową. W roku 2024 zostało wydanych **71 decyzji płatniczych** za czynności kontrolne do opinii sanitarnych dla nowo odbieranych obiektów i uzgodnieniami dokumentacji projektowych. Wydanie decyzji poprzedzane było wydaniem zawiadomienia, co zostało wskazane w MZ. Działania w zakresie nadzoru zapobiegawczego prowadzone są również drogą e-mailową, ze stronami, które zadają pytania dotyczące wymogów do otwarcia działalności np. związanej z gastronomią, przedszkolami, zakładami fryzjerskimi i kosmetycznymi.

5. Współpraca z innymi organami:

- Współpraca z Urzędem Miejskim w Jaworznie z Wydziałem Urbanistyki i Architektury w zakresie uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, warunków zabudowy i przy zmianie sposobu użytkowania obiektów, później kontrolowanych.
- Współpraca z Urzędem Miejskim z Wydziałem Ochrony Środowiska również realizowana jest na etapie prowadzonych postępowań w sprawie ocen oddziaływania na środowisko.

- Współpraca z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w zakresie przekazywania stanowisk PPIS w Jaworznie dot. odbiorów i dopuszczeń do użytkowania obiektów budowlanych, w oparciu o art. 56 ustawy Prawo Budowlane (16 opinii sanitarnych).
- Współpraca z nadzorem bieżącym opiera się na wspólnych czynnościach w niektórych obiektach, w których później sprawowany jest bieżący nadzór.

Tabela z wykazem inwestycji realizowanych na poszczególnych etapach w 2024r.

I.p.	Rodzaj obiektu	Liczba uzgodnień dot. uwarunkowań środowiskowych	Liczba uzgodnionych projektów	Liczba odbiorów ogółem	Liczba odbiorów dokonanych za pierwszym razem
1.	obiekty sportu i rekreacji, jak: stadiony, amfiteatry, skocznie i wyciągi narciarskie, odkryte baseny, kąpielisko Sosina, kryte korty tenisowe, boiska plażowe	0	0	1	1
2.	budynki sportu, rekreacji, jak: hale sportowe, widowiskowe, baseny kryte	0	0	0	0
3.	budynki kultury: teatry, opery, kina, muzea, galerie sztuki, biblioteki, archiwa, domy kultury, sale koncert.	0	0	0	0
4.	szkoły nowe, niepubliczne	0	0	1	1
5.	szkoły modernizowane lub przebudowywane (zaplecze sportowe, sala gimnastyczna)	0	0	0	0
6.	przedszkola nowe publiczne i niepubliczne	0	0	0	0
7.	przedszkola publiczne i niepubliczne - modernizowane lub przebudowywane	0	0	0	0
8.	punkty szkolne, przedszkolne	0	0	0	0
9.	cmentarz, rozszerzenie istniejącego cmentarza	0	0	0	0
10.	sale okolicznościowe, sale bankietowe	0	1	0	0
11.	obiekty zamkniętej służby zdrowia i inne zakłady, w których są świadczone całodobowe świadczenia medyczne, nowe (SOR)	0	0	1	1

12.	obiekty zamkniętej służby zdrowia i inne zakłady, w których są całodobowe świadczenia medycznego	0	0	0	0
13.	przychodnie POZ	0	0	0	0
14.	prywatne gabinety lekarskie, prywatna poradnia interdyscyplinarna	0	1	4	3
15.	zakłady rehabilitacji, punkt rehabilitacji indywidualnej	0	0	0	0
16.	laboratoria analityczne, diagnostyczne	0	1	0	0
17.	apteki i punkty apteczne	0	0	0	0
18.	żłobki, kluby malucha	0	0	1	1
19.	obiekty administracji publicznej.	0	0	0	0
20.	budynki zakwaterowania turystycznego i rekreacyjnego tj.: hotele, motele, pokoje gościnne	0	0	2	1
21.	budynki biurowe, socjalne, konferencyjne, dom dziennego pobytu	0	1	7	7
22.	zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biol. i studia tatuażu, fitness	0	6	9	8
23.	stołówki, kuchnie z zapleczem (szkolne, przedszkolne modernizowane)	0	1	1	1
24.	restauracje (modernizacja istniejących)	0	0	2	2
25.	bary szybkiej obsługi, pizzeria, catering, kebab, rozbudowa kontenera gastronomicznego	0	3	7	4
26.	centra handlowe	0	0	0	0
27.	obiekty handlowe i usługowe zw. z żywnością, cukiernie, produkcja pierogów, konfekcjonowanie kawy, herbaty	0	0	9	9
28.	pralnie	0	0	0	0
29.	zakłady protetyczne	0	0	0	0

30.	sklepy medyczne (zielarsko-medyczne), sklep z suplementami diety	0	1	3	3
31.	warsztaty rzemieślnicze, stacje obsługi pojazdów, serwis samochodowy, kontener socjalny dla pracowników, warsztat samochodowy	0	3	2	2
32.	obiekty przemysłowe: budynki produkcyjne, hale usługowo-magazynowe, zakład samochodów Izera, (w tym zaświadczenie)	3	1	4	2
33.	stacje paliw i gazu LPG, CNG	0	0	0	0
34.	rzeźnie, rozbiór mięsa i przetwórstwo, zakłady przetwórstwa spożywczego,	0	0	0	0
35.	inwestycje związane z gospodarką odpadami, zakład przetwarzania złomu	1	0	0	0
36.	składowiska odpadów, działania naprawcze zw. ze składowiskiem odpadów	0	0	0	0
37.	sieci kanalizacji, wodociągowe	0	0	0	0
38.	oczyszczalnie ścieków pompownie ścieków	0	0	0	0
39.	inwestycje drogowe, kolejowe	0	0	0	0
40.	obiekty handlowe nie związane z żywnością	0	0	0	0
41.	budynki wielorodzinne, jednorodzinne, garaże, kotłownie	0	0	0	0
42.	usługi oświatowe - szkoły dla dorosłych, placówka szkoleniowa	0	0	2	1
43.	Budynek usługowy niezwiązany z żywnością (usługi pogrzebowe (sala pożegnalna i biuro), „escape room”, budynek OSP	0	1	3	3

PROMOCJA ZDROWIA

I. Zakres działań

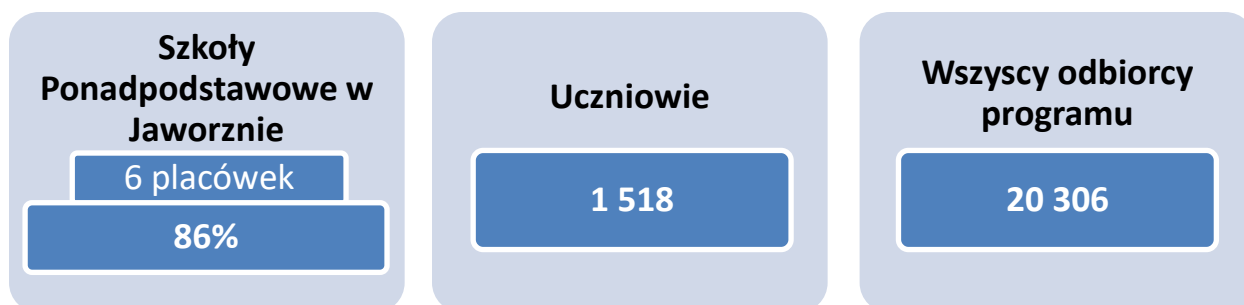
Działania w promocii zdrowia w 2024 roku wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz sytuacji epidemiologicznej.

Podejmowane przedsięwzięcia prozdrowotne miały na celu zapobieganie chorobom zakaźnym oraz kształtowanie wśród społeczeństwa właściwych postaw i zachowań prozdrowotnych.

W 2024 roku w zakresie promocii zdrowia zostały inicjowane, organizowane i koordynowane opisane poniżej programy oraz akcje prozdrowotne:

II. Programy edukacyjne

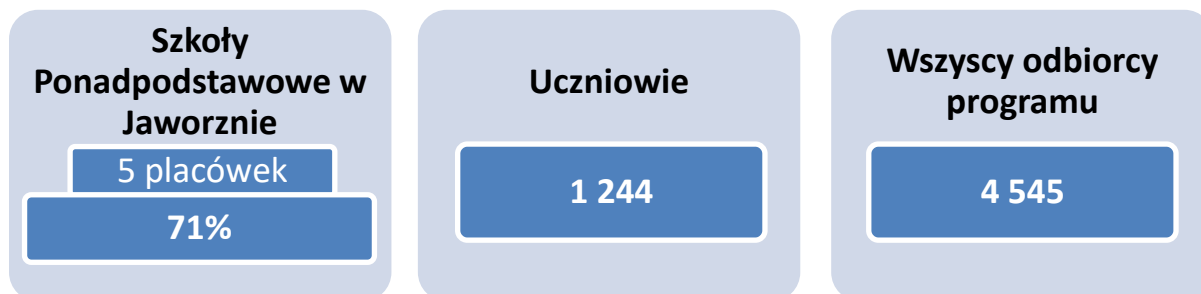
1. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

2. Program edukacyjny „Ars, czyli jak dbać o miłość?”.

- program o zasięgu wojewódzkim

Program „Ars, czyli jak dbać o miłość” dotyczy profilaktyki używania substancji psychoaktywnych i jest adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem głównym programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W 2024 r. program w szczególności był skierowany na edukację młodzieży w zakresie przyczyn i skutków Zespołu FAS. W celu realizacji przedstawiono założenia programowe dyrektorom szkół ponadpodstawowych oraz przeprowadzono szkolenie dla koordynatorów szkolnych. Następnie odbyła się dystrybucja materiałów edukacyjnych potrzebnych do realizacji programu. W czasie trwania programu wizytowano 3 placówki realizujące program.

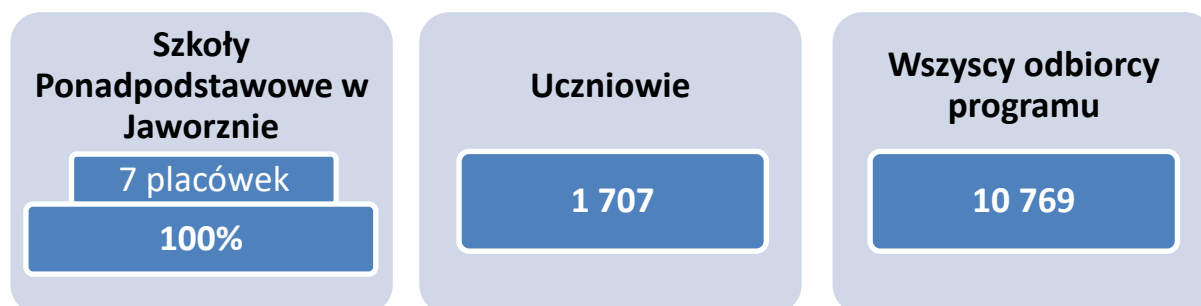

3. Program profilaktyki WZW A, B i C „Podstępne WZW”.

- program o zasięgu wojewódzkim

Celem programu jest wzrost wiedzy uczniów szkół ponadpodstawowych na temat zagrożeń wynikających z zakażeń HAV, HBV i HCV oraz zasad profilaktyki w tym zakresie. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, kadra pedagogiczna, rodzice

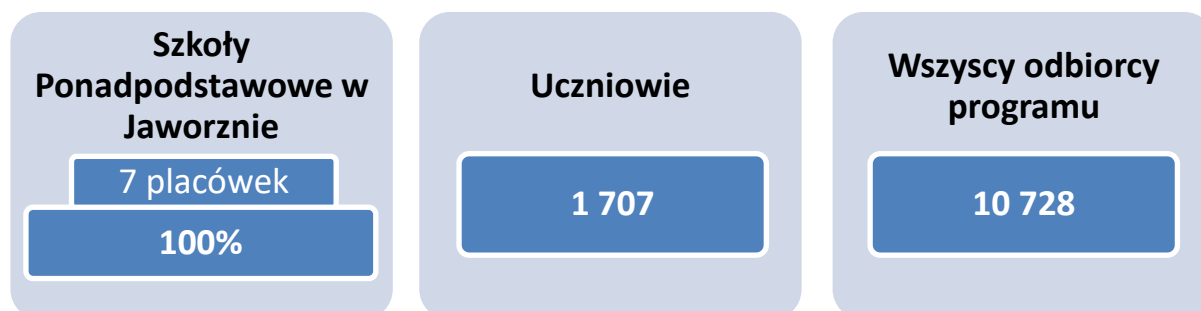
i opiekunowie. W celu realizacji przedstawiono założenia programowe dyrektorom szkół ponadpodstawowych oraz przeprowadzono szkolenie online dla koordynatorów szkolnych. Następnie odbyła się dystrybucja materiałów edukacyjnych. W czasie trwania programu wizytowano 4 placówki realizujące program. W celach edukacji na temat wirusów HAV, HBV i HCV prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych podczas lokalnych wydarzeń kulturalnych.

4. Program „Znamie! Znam je?”.

- program o zasięgu wojewódzkim

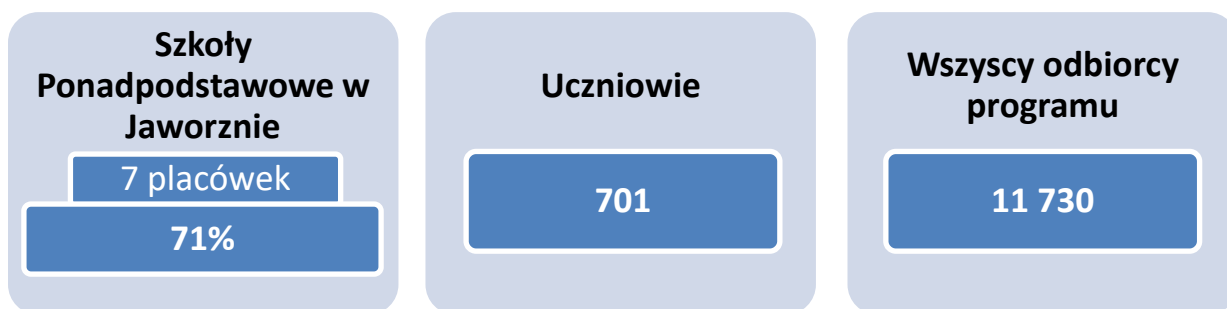
Celem programu jest budowanie wśród młodzieży świadomości w zakresie profilaktyki czerniaka oraz odpowiedzialnych zachowań i prozdrowotnych postaw. Upowszechnienie wiedzy o czerniaku – nowotworze złośliwym skóry. Adresatami działań są uczniowie szkół ponadpodstawowych. W celu realizacji przedstawiono założenia programowe dyrektorom szkół ponadpodstawowych oraz przeprowadzono szkolenie online dla koordynatorów szkolnych. Następnie odbyła się dystrybucja materiałów edukacyjnych. W czasie trwania programu wizytowano 4 placówki realizujące program. W celach edukacyjnych dotyczących profilaktyki nowotworów skóry prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych podczas lokalnych wydarzeń kulturalnych.

5. Program „Wybierz Życie - Pierwszy Krok”.

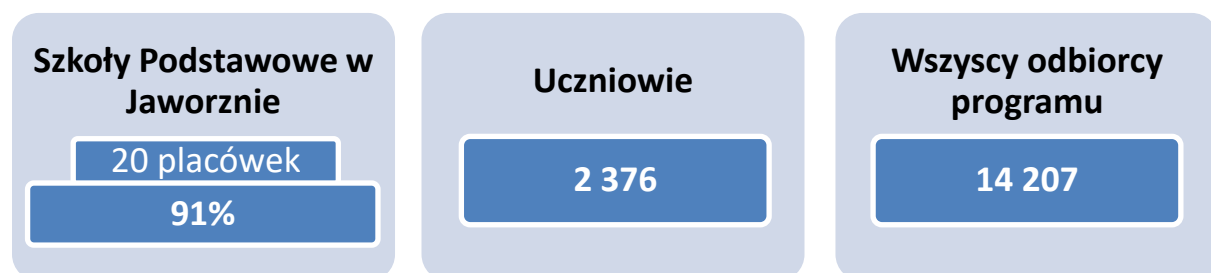
- program o zasięgu wojewódzkim

Celem programu jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Adresatami programu są uczniowie I klas szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W celu realizacji przedstawiono założenia programowe dyrektorom szkół ponadpodstawowych oraz przeprowadzono szkolenie online dla koordynatorów szkolnych. Następnie odbyła się dystrybucja materiałów edukacyjnych. W czasie trwania programu wizytowano 3 placówki realizujące program. W celach edukacyjnych dotyczących profilaktyki chorób wywołanych przez wirusa HPV prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych podczas lokalnych wydarzeń kulturalnych.

6. Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!”.

Program kierowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych. Celem programu "Trzymaj Formę!" jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W celu realizacji przedstawiono założenia programowe dyrektorom szkół podstawowych oraz przeprowadzono szkolenie online dla koordynatorów szkolnych. Następnie odbyła się dystrybucja materiałów edukacyjnych. W czasie trwania programu wizytowano 9 placówek realizujących program.

W ramach programu realizowany jest konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia "Trzymaj Formę!". Konkurs adresowany jest do uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych zainteresowanych zdobyciem i pogłębianiem wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia w szczególności uwzględniającej tematykę zbilansowanej diety i aktywności fizycznej. Konkurs skierowany jest do wszystkich szkół - zarówno tych, które uczestniczą w Ogólnopolskim Programie Edukacyjnym „Trzymaj Formę!”, jak i tych placówek, które nie realizują Programu. Celem konkursu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie wśród młodzieży.

7. Program edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie”.

- program o zasięgu wojewódzkim

Program kierowany jest do uczniów klas IV szkoły podstawowej. Głównym celem programu jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. W celu realizacji przedstawiono założenia programowe dyrektorom szkół podstawowych oraz przeprowadzono szkolenie online dla koordynatorów szkolnych. Następnie odbyła się dystrybucja materiałów edukacyjnych. W czasie trwania programu wizytowano 9 placówek realizujących program.

8. Program profilaktyczny „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”.

- program o zasięgu wojewódzkim

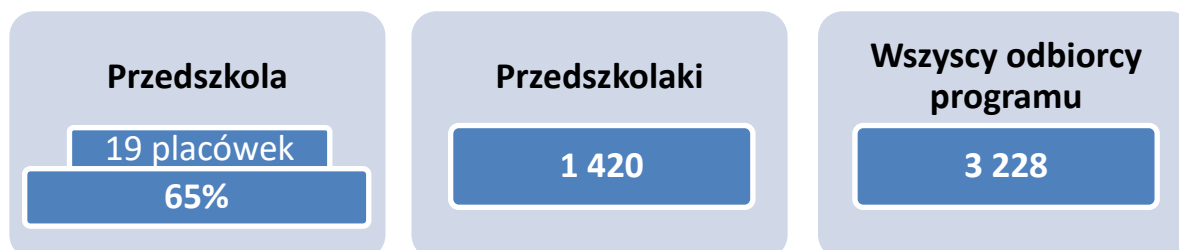
Jest to program profilaktyki uniwersalnej bazujący na metodach aktywizujących, adresowany do młodzieży w wieku 13-15 lat. Celem programu jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. W celu realizacji przedstawiono założenia programowe dyrektorom szkół podstawowych oraz przeprowadzono szkolenie online dla koordynatorów szkolnych. Następnie odbyła się dystrybucja materiałów edukacyjnych. W czasie trwania programu wizytowano 9 placówek realizujących program.

9. „Czyste Powietrze wokół nas”.

- program o zasięgu wojewódzkim

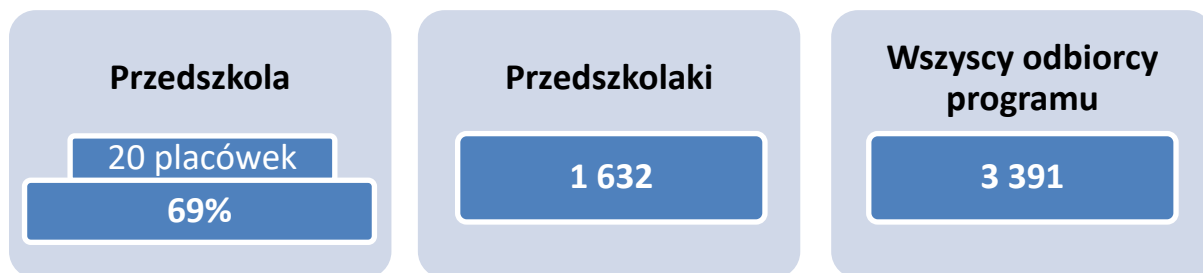
Program adresowany jest do dzieci 5 i 6-letnich uczęszczających do przedszkoli oraz ich rodziców i opiekunów. Jego głównym celem jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub, gdy dorośli palą przy nich tytoń. W celu realizacji przedstawiono założenia programowe dyrektorom przedszkoli oraz przeprowadzono szkolenie online dla koordynatorów przedszkolnych. Następnie odbyła się dystrybucja materiałów edukacyjnych. W czasie trwania programu wizytowano 7 placówek realizujących program.

10. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”.

Program skierowany jest do placówek wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych u dzieci przedszkolnych. W celu realizacji przedstawiono

założenia programowe dyrektorom przedszkoli oraz przeprowadzono szkolenie online dla koordynatorów przedszkolnych. Następnie odbyła się dystrybucja materiałów edukacyjnych. W czasie trwania programu wizytowano 9 placówek realizujących program.

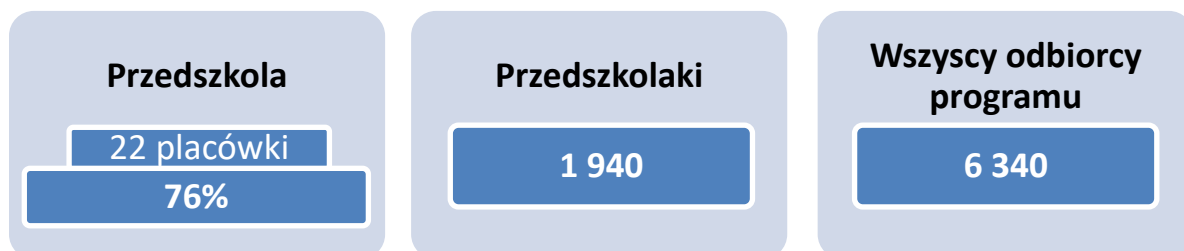
11. Program „Klub Zdrowego Przedszkolaka”.

- akcja o zasięgu wojewódzkim

Wojewódzki Projekt pt. „Klub Zdrowego Przedszkolaka” dedykowany jest dzieciom przedszkolnym, rodzicom i opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego, a jego celem jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat postaw prozdrowotnych, propagowanie zdrowego stylu życia oraz wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci. Zajęcia w projekcie są podzielone i poruszały następujące zagadnienia:

- Profilaktyka chorób wirusowych przenoszonych drogą kropelkową;
- profilaktyka chorób zakaźnych;
- bezpieczne korzystanie ze słońca;
- profilaktyka chorób odkleszczowych.

W celu realizacji przedstawiono założenia programowe dyrektorom przedszkoli oraz przeprowadzono szkolenie online dla koordynatorów przedszkolnych. Następnie odbyła się dystrybucja materiałów edukacyjnych. Prowadzono zajęcia edukacyjno – warsztatowe z zakresu promocji zdrowia dla dzieci w wieku przedszkolnym. W czasie trwania programu wizytowano 3 placówki realizujące program.

12. Profilaktyka palenia tytoniu, w tym Światowy Dzień Bez Tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia.

- akcja o zasięgu krajowym

W 2024 roku obchody Światowego Dnia Bez Tytoniu i Światowego Dnia Rzucania Palenia były organizowane w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Przeprowadzono z uczniami zajęcia edukacyjno – warsztatowe, podczas których przedstawiane były negatywne skutki używania wyrobów z nikotyną. Ponadto działania edukacyjne były prowadzone w przestrzeni medialnej.

Działania

30

Wszyscy odbiorcy akcji

11 477

13. Światowy Dzień Zdrowia – 7 kwietnia.

- akcja o zasięgu krajowym

W 2024 roku obchody Światowego Dnia Zdrowia były organizowane pod hasłem „Moje zdrowie, moje prawo”. W ramach Światowego Dnia Zdrowia prowadzono prelekcje w 3 placówkach szkolnych na terenie miasta Jaworzna. Podczas prelekcji były poruszane tematy profilaktyki stosowania używek oraz edukacja z zakresu zdrowego trybu życia. Ponadto działania edukacyjne były prowadzone w przestrzeni medialnej.

Wszyscy odbiorcy akcji

762

14. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach.

- akcja o zasięgu krajowym

Celem akcji jest promowanie wiedzy na temat odpowiedzialnego stosowania antybiotyków oraz zwiększenie świadomości, jakim zagrożeniem dla zdrowia każdego z nas jest zjawisko antybiotykooporności. Narastanie tego zjawiska to w dużej mierze skutek niewłaściwego stosowania i nadużywania antybiotyków. W ramach realizacji akcji w 2024 r. prowadzono promocję połączoną z dystrybucją materiałów informacyjno – edukacyjnych podczas wydarzeń kulturalnych. Zorganizowano wystawę plakatów informacyjno – edukacyjnych w Poradniach Specjalistycznych SP ZOZ Szpital Wielospecjalistyczny w Jaworznie. Akcję promowano w lokalnych podmiotach leczniczych i placówkach oświatowych. W ramach akcji wygłoszono prelekcję w miejskich klubach seniora. Działania edukacyjne realizowano również w przestrzeni medialnej.

Działania

72

Wszyscy odbiorcy akcji

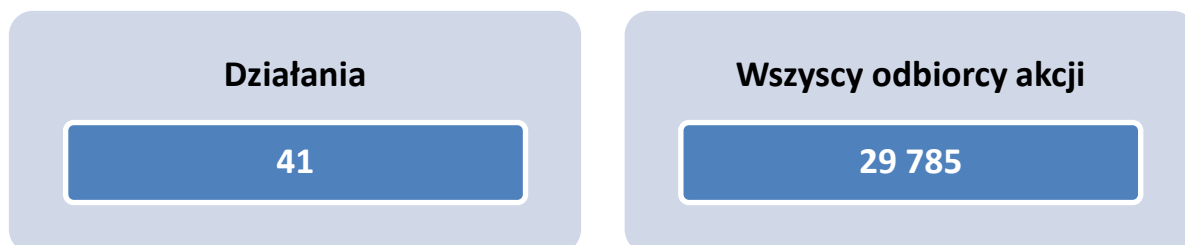
36 912

15. Kampania #Safe2EatEu.

- kampania o zasięgu krajowym

Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej oraz zachęcenia obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Kampania skierowana jest do grupy odbiorców, którzy nie są specjalistami w dziedzinie bezpieczeństwa żywności i odżywiania w wieku od 25 do 45

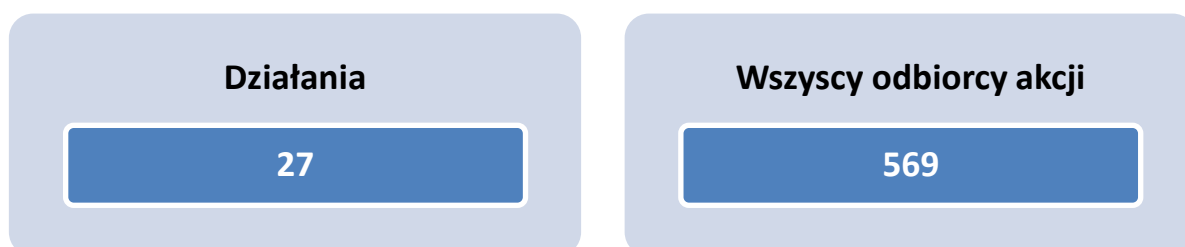
lat, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców. W ramach realizacji kampanii w 2024 r. prowadzono promocję połączoną z dystrybucją materiałów informacyjno – edukacyjnych podczas wydarzeń kulturalnych. Przeprowadzono prelekcje na temat bezpieczeństwa żywności wśród uczniów i seniorów. Zamieszczono informacje o akcji w lokalnych mass mediach oraz w mediach społecznościowych PSSE Jaworzno.

16. Kampania #PlantHealth4Life.

- kampania o zasięgu krajowym

Celem kampanii, przebiegającej pod hasłem „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”, jest zwiększenie świadomości dotyczącej zdrowia roślin wśród mieszkańców Europy i wzbudzenie w nich poczucia zbiorowej odpowiedzialności za ich wspólne dobro. W ramach kampanii prowadzono działania edukacyjne wśród dzieci wypoczywających na półkoloniach, a także wśród seniorów należących do klubów seniora. Kampanię prowadziliśmy również w lokalnej prasie oraz mediach społecznościowych PSSE w Jaworznie.

17. Wojewódzka akcja „Nowe narkotyki – Nowe zagrożenia”.

- akcja o zasięgu wojewódzkim

Głównym celem akcji jest zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków. Zadaniem akcji jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji o kontekście używania środków psychoaktywnych, w celu zwiększenia ostrożności młodzieży i zmniejszania ich otwartości na kontakty z tymi produktami. Akcja ma na celu zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne i zagrożenia wynikające z korzystania ze środków psychoaktywnych w tym głównie nowych narkotyków, a także profilaktykę uzależnień. Interwencja skierowana jest do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 15-30 lat, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodziców/opiekunów, a także organizatorów wypoczynku zimowego i letniego. W ramach realizacji akcji w 2024 r. prowadzono promocję połączoną z dystrybucją materiałów informacyjno – edukacyjnych podczas wydarzeń kulturalnych. Organizowano zajęcia edukacyjno - warsztatowe dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Prowadzono również działania edukacyjne podczas wypoczynku zimowego i letniego. W działaniach edukacyjnych współpracowano z Komendą Miejską Policji w Jaworznie w ramach utworzonej lokalnej koalicji. Akcja była promowana w lokalnej prasie oraz w mediach społecznościowych PSSE w Jaworznie.

Działania**331****Wszyscy odbiorcy akcji****50 503****18. Wojewódzka akcja „Łap słońce z głową”.**

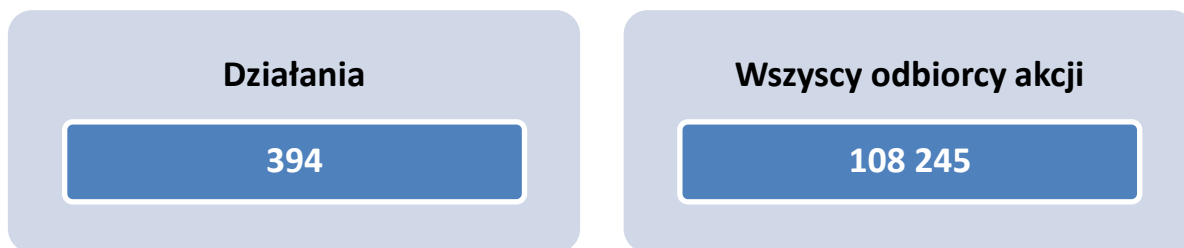
- akcja o zasięgu wojewódzkim

Celem akcji jest kształtowanie postaw i zachowań społeczeństwa związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim. Celami dodatkowymi jest rozpowszechnianie informacji o negatywnych konsekwencjach nadmiernego promieniowania UV, zwłaszcza u dzieci i młodzieży. Zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego (UV) w solariach. W ramach realizacji akcji w 2024 r. prowadzono promocję połączoną z dystrybucją materiałów informacyjno – edukacyjnych podczas wydarzeń kulturalnych. Organizowano pogadanki wśród uczniów szkół podstawowych oraz uczestników wypoczynku letniego. Akcję promowano w lokalnej prasie oraz mediach społecznościowych PSSE w Jaworznie. Prowadzono ekspozycję materiałów informacyjno – edukacyjnych przy kąpieliskach miejskich oraz dystrybuowano je do placówek oświatowych.

Działania**307****Wszyscy odbiorcy akcji****41 941****19. Wojewódzka akcja „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”.**

- akcja o zasięgu wojewódzkim

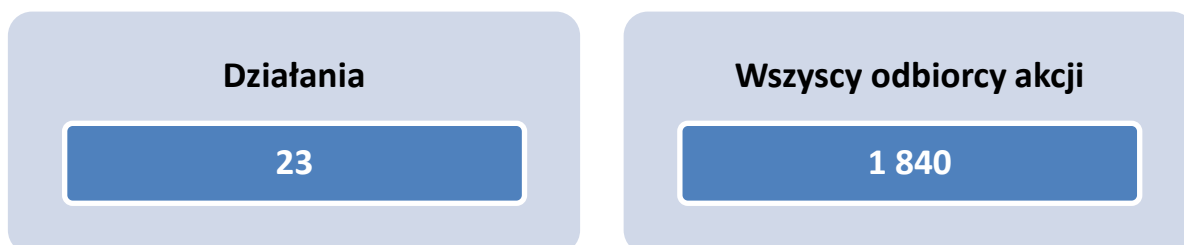
Celem interwencji jest podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych, zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym). Grupą docelową jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0-3 oraz dzieci przedszkolnych, studentów uczelni wyższych, osób starszych, osób podróżujących. W ramach realizacji akcji w 2024 r. prowadzono promocję akcji połączoną z dystrybucją materiałów informacyjno – edukacyjnych podczas wydarzeń kulturalnych. Organizowano pogadanki wśród dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. Akcję promowano w lokalnych podmiotach leczniczych. Zamieszczono informacje edukacyjne w lokalnych mass mediach oraz mediach społecznościowych PSSE w Jaworznie.

20. Wojewódzka kampania „Mamo, tato, pamiętajcie o moich szczepieniach”.

- kampania o zasięgu wojewódzkim

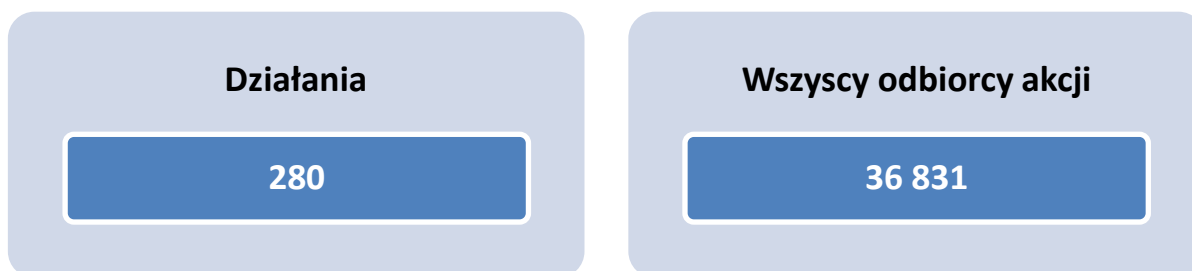
Kampania ma na celu przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, która w przyszłości pomoże młodym osobom, rodzicom w racjonalnym podejmowaniu decyzji odnośnie szczepień. W ramach kampanii prowadzono działania edukacyjne skierowane dla przyszłych rodziców w poradniach ginekologicznych, szkołach rodzenia oraz mediach społecznościowych PSSE w Jaworznie.

21. Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego oraz zimowego.

- akcja o zasięgu wojewódzkim

Celem akcji „Bezpieczne Wakacje” jest stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie miasta Jaworzna. W ramach realizacji akcji w 2024 r. prowadzono promocję połączoną z dystrybucją materiałów informacyjno – edukacyjnych podczas wydarzeń kulturalnych. Przeprowadzono pogadanki na temat bezpiecznych zachowań dzieci i młodzieży podczas wypoczynku letniego oraz dystrybuowano materiały informacyjno – edukacyjnych do placówek szkolnych i miejsc wypoczynku. Akcję edukacyjną prowadzono również w lokalnych mass mediach oraz mediach społecznościowych PSSE w Jaworznie.

Celem akcji „Bezpieczne Ferie” jest stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży na terenie miasta Jaworzna, poprzez prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej, w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych. W ramach realizacji akcji w 2024 r. prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno – edukacyjnych, które zostały wyeksponowane w placówkach szkolnych oraz miejscach wypoczynku zimowego. Przeprowadzono pogadanki w miejscach wypoczynków na temat bezpiecznych zachowań dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych. Akcję promowano w lokalnej prasie oraz w mediach społecznościowych PSSE w Jaworznie.

Działania**164****Wszyscy odbiorcy akcji****36 831****22. Profilaktyka zatruc grzybami (bezpieczne grzybobranie).**

- akcja o zasięgu wojewódzkim

Akcja edukacyjna dotycząca grzyboznawstwa i zatruc grzybami. Celem akcji jest upowszechnienie wiedzy na temat grzybów jadalnych, niejadalnych, trujących oraz zapoznanie z zasadami bezpiecznego grzybobrania. W ramach realizacji akcji prowadzono punkt informacyjno – edukacyjny podczas lokalnych wydarzeń kulturalnych połączony z dystrybucją materiałów. Prowadzono edukację wśród dzieci wypoczywających na półkoloniach oraz seniorów w klubach seniora. Ponadto promowano akcję w lokalnej prasie oraz mediach społecznościowych PSSE w Jaworznie.

Działania**45****Wszyscy odbiorcy akcji****49 918****23. Profilaktyka wad postawy ph. „Lekki tornister”.**

- akcja o zasięgu wojewódzkim

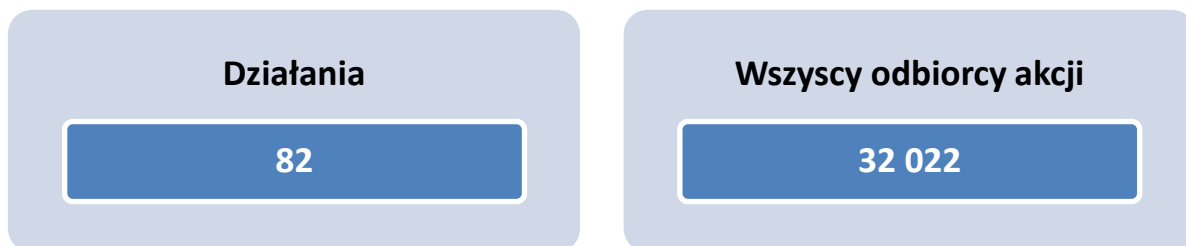
Wojewódzka akcja skierowana do uczniów szkół podstawowych, a zwłaszcza klas I-III. Celem interwencji jest podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu, szczególnie zwrócenie uwagi na wciąż istniejący problem przeciążonych plecaków i tornistrów uczniów. W ramach realizacji akcji w 2024 r. prowadzono działania edukacyjne połączone z dystrybucją materiałów wśród uczniów, rodziców i opiekunów oraz kadry pedagogicznej. Akcję promowano podczas lokalnych wydarzeń kulturowych oraz w przestrzeni medialnej.

Działania**76****Wszyscy odbiorcy akcji****26 972****24. Akcja „Wybierz zdrowie”.**

- akcja o zasięgu wojewódzkim

Akcja skierowana jest do uczniów klas I-IV szkół podstawowych. Celem akcji jest propagowanie aktywności ruchowej poprzez zabawę oraz kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród najmłodszych. Akcję promowano podczas lokalnych wydarzeń kulturowych, poprzez organizowanie zabaw

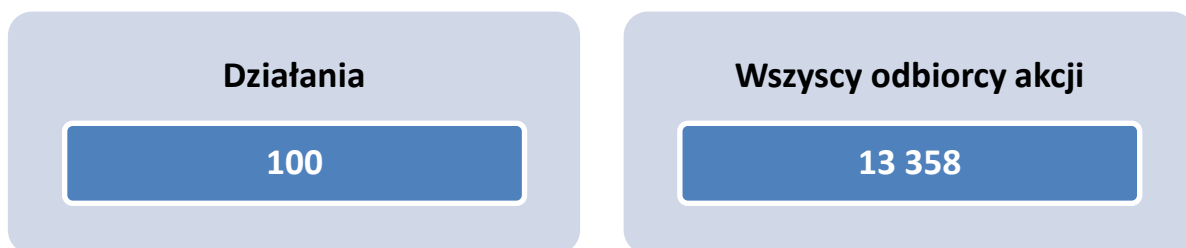
ruchowych dla najmłodszych uczestników. Działania edukacyjno – ruchowe wdrożono też w szkołach podstawowych oraz podczas letnich półkolonii organizowanych w mieście.

25. Akcja edukacyjna „Profilaktyka wszawicy”.

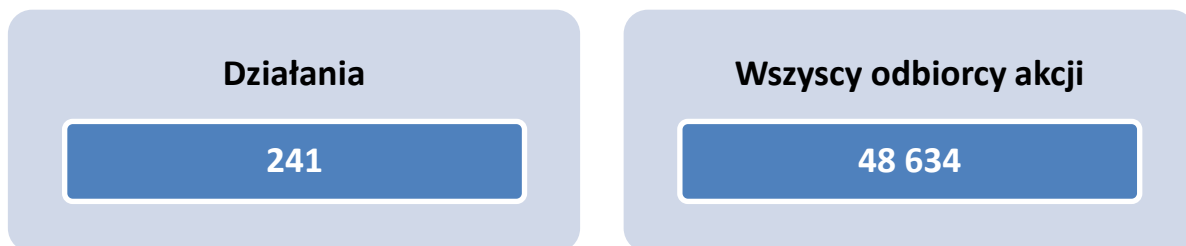
Celem akcji jest propagowanie podstawowych zasad profilaktyki pedikulozy wśród dzieci i młodzieży oraz ich rodziców i opiekunów, a także kadry pedagogicznej. Zwiększenie społecznej świadomości w zakresie powszechnie występujących mitów tej choroby.

W ramach akcji prowadzono działania edukacyjne w placówkach przedszkolnych i szkolnych. Prowadzono również spotkania edukacyjne z rodzicami podczas zebrań. Działanie edukacyjne prowadzono podczas lokalnych wydarzeń kulturalnych w mieście w punkcie informacyjno – edukacyjnym PSSE w Jaworznie.

26. Kampania informacyjno – edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”.

Celem kampanii jest propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami oraz zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze. Kampania skierowana jest do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem: kadry pedagogicznej, dzieci i młodzieży, rodziców i opiekunów, seniorów oraz rolników. W ramach realizacji akcji w 2024 r. prowadzono promocję połączoną z dystrybucją materiałów informacyjno – edukacyjnych podczas wydarzeń kulturalnych. Przeprowadzono działania edukacyjne w formie prelekcji wśród dzieci wypoczywających na półkoloniach, przedszkolaków, uczniów oraz seniorów. Prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno – edukacyjnych w placówkach szkolnych, przedszkolnych i instytucjach użyteczności publicznej. Zamieszczono informacje edukacyjne w lokalnych mass mediach oraz na stronie internetowej i w mediach społecznościowych PSSE Jaworzno.

III. Podsumowanie

W roku 2024 przeprowadzono następujące działania z zakresu działalności oświatowo-zdrowotnej:

- interwencji programowych: 10
- interwencji nieprogramowych: 20
- wizytacje placówek nauczania i wychowania: 24
- szkolenia organizowane przez PSSE Jaworzno: 12
- narady z instytucjami i organizacjami: 129

Współpraca nawiązana przez PSSE Jaworzno w zakresie działalności promocji zdrowia z innymi jednostkami i instytucjami na terenie powiatu, tj:

- Wydział Promocji, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Jaworznie;
- Wydział Zdrowia Urzędu Miejskiego w Jaworznie;
- Miejskie Centrum Kultury i Sportu w Jaworznie;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie;
- Placówki oświatowe z terenu miasta Jaworzna (przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe);
- Zakłady Opieki Zdrowotnej w Jaworznie;
- SP ZOZ Szpital Wielospecjalistyczny w Jaworznie;
- Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie;
- Komenda Miejska Policji w Jaworznie;
- Klub Seniora „Senior+” w Jaworznie;
- Ośrodek edukacji „Geosfera” w Jaworznie;
- Dzienny Dom „Senior – Wigor” w Jaworznie;
- Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jaworznie;
- Lokalne mass media.